

Miljörapport

2024

Helsingfors

Innehåll

4	Biträdande borgmästarens hälsning
6	Miljöledning och samarbeten
14	Bindande miljömål i budgeten
16	Tryggande av den biologiska mångfalden
24	Vattenskydd
31	Bekämpning av klimatförändringen
36	Anpassning till klimatförändringen
39	Energi
47	Byggande
50	Trafik
57	Luftvård
62	Bullerbekämpning
67	Upphandlingar
72	Cirkulär ekonomi
78	Miljömedvetenhet och -fostran
82	Miljörisker
84	Miljöekonomi
87	Miljöindikatorer

Biträdande borgmästarens hälsning

Åtta år som biträdande borgmästare inom stadsmiljösektorn har klargjort två saker: urbaniseringen är inte ett val, men däremot kan vi välja hur hållbart den sker.

Stolt kan man också säga: Helsingfors är en stad som tar ansvar för miljön på alla fronter.

Ambitionen inom Helsingfors stads miljöarbete ökade när stadsstyrelsen godkände stadens nya miljöskyddsmål våren 2024. Målen stakar ut vägen för en ekologiskt hållbar framtid och ställer upp tydliga, mätbara långsiktiga mål som är väsentliga för ett konsekvent genomförande av miljöskyddet.

Naturskyddet framskred! År 2024 lämnade stadsstyrelsen förslag till NTM-centralen om grundande av fem nya naturskyddsområden. Tack vare det nya programmet för naturskyddsområden i Helsingfors kommer nya skyddsområden att grundas i ännu snabbare takt än tidigare. Nu är vårt mål att skydda mer än tio procent av både land- och vattenarealen.

De direkta växthusgasutsläppen i Helsingfors minskade med 16 procent. Orsaken till den stora utsläppsminskningen är särskilt den dramatiska minskningen av användningen av stenkol. I våras stängde vi det sista stenkolkraftverket i Helsingfors, och Helsingfors kolfria framtid har alltså börjat. Vi har mycket på gång för att anpassa oss till klimatförändringen – anpassningsarbetet förenar både klimat- och naturmålen genom att öka stadens trivsamma gröna yta. Principerna för skogsvården uppdaterades för att stärka skogarnas mångfald.

Vi har bättre möjligheter än tidigare att röra oss smidigt och koldioxidsnålt med kollektivtrafiken i Helsingfors. Spårvägstrafiken på banan mellan Böle och Fiskehamnen startade i augusti och helt nya områden i Helsingfors fick tillgång till spårvägstrafiken. Utvecklingstrenden för passagerarantalet har varit uppåtgående. HRT tog i bruk cirka 120 nya elbussar och elbussarna körde redan nästan 42 procent av bussarnas kilometer.

Efter nedläggningen av Sundholmens kraftverk blev trafiken Helsingfors största utsläppskälla av koldioxid. Trafikens andel förutspås vara över 60 procent redan före utgången av 2030. För att uppnå utsläppsminskningarna behövs en omfattande uppsättning av effektiva åtgärder och av oss beslutsfattare förmåga att förbinda oss att genomföra dem. Det kommer också att vara utmanande att hålla oss inom gränsvärdena för gatudamm, alltså inandningsbara partiklar. EU:s nya luftkvalitetsdirektiv trädde i kraft i december 2024. I och med detta skärps de bindande gränsvärden för halterna av luftföroreningar betydligt år 2030. Det behövs nya åtgärder och effektivisering av de befintliga – att minska användningen av dubbdäck har en viktig roll.

Helsingfors stads miljöarbete ligger på den nivå som en stad som känner sitt miljöansvar bör ha. Ett stort tack till dem som deltagit i Helsingfors stads ambitiösa miljöarbete och rapporteringen om det!

Anni Sinnemäki

Biträdande borgmästare för stadsmiljösektorn

Miljöledning och samarbeten

Målet med miljöledningen är att de miljöskyddsmässiga målen beaktas i all verksamhet och allt beslutsfattande inom stadskoncernen. Helsingfors styr och utvärderar stadens utveckling genom FN:s mål för hållbar utveckling. Enligt stadsstrategin (2021–2025) är framtiden för Helsingfors bra, då den baserar sig på hållbar tillväxt. En hållbar tillväxt sker i harmoni med de ekologiska villkoren och skapar en socialt, ekonomiskt och kulturellt hållbar välfärd. Helsingfors mål för miljöskydd fram till 2040, som godkändes våren 2024, kompletterar den befintliga stadsstrategin för miljöskyddets del.

Helsingfors fick nya mål för miljöskydd

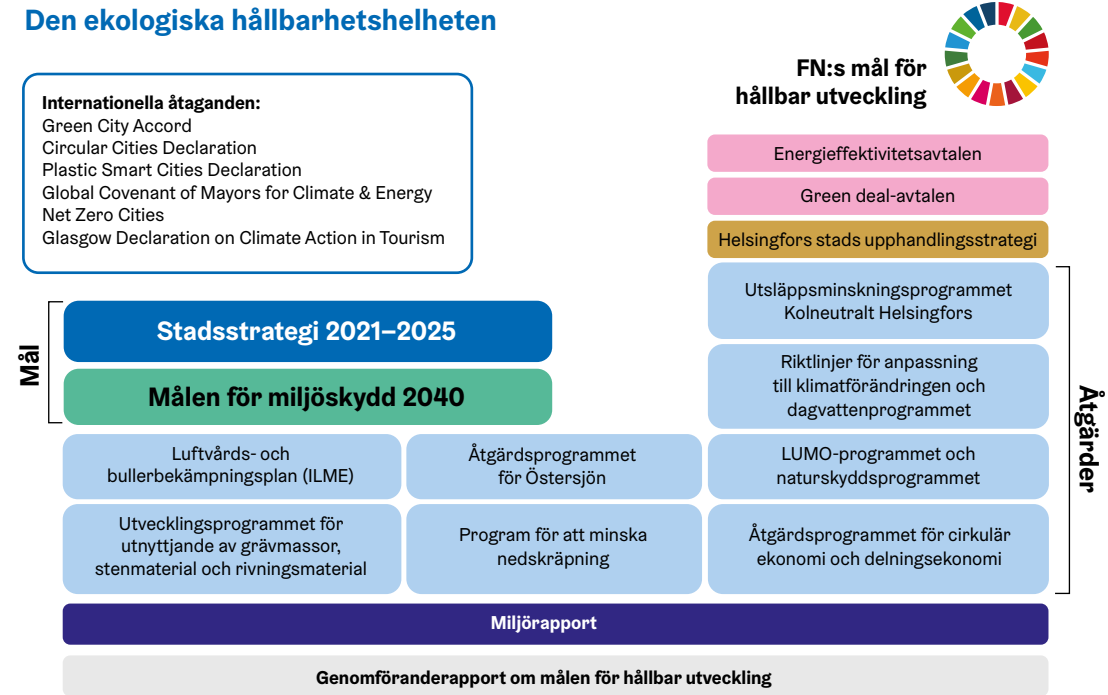
I mars 2024 godkände Helsingfors stadsstyrelse de nya ambitiösa målen för miljöskyddet som banar väg för en ekologiskt hållbar framtid. [Helsingfors mål för miljöskydd 2040](#) är ett dokument som styr stadens miljöskyddsarbete och preciserar stadsstrategins mål för miljöskyddet samt ställer upp mål för de delområden inom miljöskyddet som inte omfattas av strategin. Målen för miljöskyddet 2040 är en del av stadens helhet för hållbar utveckling. Dokumentet sammanställer målen för helheten av ekologisk hållbarhet och ställer också upp långsiktiga mål som är väsentliga för ett konsekvent genomförande av miljöskyddet.

Genomförandet av miljöskyddsmålen följs upp varje år som en del av den miljörapport som presenteras för stadsfullmäktige. I denna miljörapport presenteras också indikatorer för miljöskyddsmålen och deras utvecklingstrend (i avsnittet Miljöindikatorer).

Målen för miljöskyddet förankrades under 2024 genom besök hos ledningsgruppernas möten inom alla sektorer och affärsverk. I dessa diskussioner gick man igenom utmaningarna med att uppnå målen samt styrkorna ur varje organisations synvinkel. Allt som allt ansågs målen vara nödvändiga för att utveckla den växande staden och dess tjänster. I november ordnades också ett seminarium för stadens personal där främjandet av målen för miljöskyddet presenterades på en konkret nivå ur ledningens och experternas perspektiv inom sektorerna och affärsverken.

Den ekologiska hållbarhetshelheten

Miljöledning och hållbar utveckling främjades inom sektorerna och affärsverken

Som mål för miljöledningen anges i helheten av mål för Helsingfors miljöskydd att sektorerna samt de affärsverk och dottersammanslutningar som har betydande miljöeffekter ska ha ett verifierat miljöledningssystem och/eller ett ansvarsprogram som tar hänsyn till FN:s mål för hållbar utveckling i ett brett perspektiv. Man eftersträvar också att andra affärsverk och dottersammanslutningar ska inkludera miljöledning i sin verksamhet enligt principer för lättare miljöledningssystem och/eller utarbeta ansvarsprogram senast år 2025. Inom social-, hälsovårds- och räddningssektorn inleddes ett nytt program för hållbar utveckling (2024–2026), som för första gången sammanställer alla hållbarhetsteman. Programmet består av 26 mål, av vilka 22 främjades 2024. Av dessa genomfördes 13 i sin helhet. Totalt 43 konkreta åtgärder vidtogs i anknytning till målen, varav 31

slutfördes. Målen för ekologisk hållbarhet gäller minskning och mätning av växthusgasutsläpp, hantering av kemikalier samt minskning av energi- och naturresursförbrukningen bland annat genom bättre utnyttjande av utrymmeskapaciteten. Sektorn använder det certifierade miljösystemet Ekokompassen. Fostrans- och utbildningssektorn använder certifikat och program för hållbar utveckling som riktar sig till skolor och läroanstalter. Verksamheten inom yrkesinstitutet Stadin AO styrs av Programmet för hållbar framtid, och som resultat av auditeringen på hösten beviljades läroanstalten OKKA-certifikatet för hållbar utveckling. Ett eget miljöprogram, Arbis miljöprogram, utarbetades för det svenskspråkiga arbetarinstitutet Arbis. Programmet och certifikatet Grön Flagg för hållbar utveckling används av sammanlagt 33 enheter inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och gymnasiet. Inom kultur- och fritidssektorn främjas

miljöledningen med hjälp av miljöprogram som utarbetas per servicehelhet. Bibliotekstjänsterna, idrottstjänsterna, ungdomstjänsterna och stadsmuseet använder det certifierade miljösystemet Ekokompassen. Vid den nya auditeringen av Ekokompassen inom ungdomstjänsterna fick man särskilt beröm för att den miljöfostrande verksamheten genomförts tillsammans med de unga som en del av organisationens kärnverksamhet. Inom idrottstjänsterna förberedde man sig för den kommande nya revisionen genom att särskilt utveckla kemikaliehanteringen och avfallshanteringen. I stadsmuseets Ekokompassarbete utbildade man sig i ansvarsfulla upphandlingar, ökade miljökommunikationen, satte sig in i ekologiskt utställningsbyggande och anpassade den miljöansvariga verksamheten till stadens kulturmiljöprogram. Förutom vid Stadsmuseet började man år 2024 bygga systemet Ekokompassen och utarbeta miljöprogram även vid andra enheter inom kulturtjänsterna. Målet är att stärka miljöarbetet genom konst, kultur och konstbaserad miljöfostran. Stadsmiljösektorn beredde sitt mål för hållbar utveckling och ansvarsfullhet, som godkändes i början av 2025. I det hållbara utvecklingsarbetet (Kestävä Kymp) inom sektorn fastställdes förutom hållbarhetsprinciperna även de utvecklingslinjer med vilka man strävar efter att genomföra principerna. Dessa är framför allt att fastställa hållbarhetsmål för projekt och inkludera en hållbarhetsbedömning som baserar sig på dem i planerings- och genomförandearbetet samt att bifoga hållbarhetsbedömningen till beslutshandlingarna. Hållbarhetsgranskningarna av sektorns kärnprocesser fortsätter. Fyra av sex hållbarhetsprinciper gäller ekologisk hållbarhet i anknytning till kolnegativitet, naturpositivitet, hållbar mobilitet och resursvishet. Som en följd av förnyelsearbetet avstod sektorn från det separata miljösystemet Ekokompassen.

Stadskansliet använder det certifierade miljösystemet Ekokompassen. År 2024 minskade man produkternas miljöpåverkan under livscykeln genom att förbättra återvinningen av ICT-utrustning och genom att delta i utvecklingen av återvinningen av möbler på stadsnivå. Personalens miljömedvetenhet ökades genom workshoppar. Dessutom stöddes turistföretag i utvecklingen av hållbar turism och strävan efter märket Sustainable Travel Finland. Även affärsverket byggtjänsten Stara använder det certifierade miljösystemet Ekokompassen. Många av miljöprogrammets mål har integrerats i affärsverkets kontinuerliga verksamhet. År 2024 fokuserade man på att förbättra kemikaliesäkerheten samt på att utveckla avfallsrapporteringen och ansvarsfulla upphandlingar. Det har på vissa håll upplevts som en utmaning att följa miljöprogrammet på grund av att de mål som uppställts i programmet är av allmän karaktär. I och med programuppdateringen som inleds 2025 ökar miljöprogrammets effekt och miljöledningen utvecklas ytterligare. Palvelukeskus Helsingin treåriga hållbarhetsprogram avslutades och ett nytt program för hållbar utveckling godkändes i december 2024. Alla åtgärder i det avslutade hållbarhetsprogrammet slutfördes och många mål, såsom en systematisk uppföljning av hållbarhetskriterierna för upphandlingar under avtalsperioderna, etablerades som permanenta verksamhetsmodeller. Målen för 2024 uppnåddes även i fråga om halvering av matsvinnet, utveckling av recept och återvinningsgraden av avfall. Palvelukeskus Helsinki har också det certifierade miljösystemet Ekokompassen.

Verktyg för miljö- och hållbarhetsledning inom sektorerna och affärsverken

Sektor / affärsverk	Miljösystem / program för hållbar utveckling
Social-, hälsovårds- och räddningssektorn	• Certifierat Ekokompassen-miljösystem (sektornivå) • Program för hållbar utveckling (sektornivå)
Kultur- och fritidssektorn	• Certifierat Ekokompassen-miljösystem (bibliotekstjänsterna, motions- och idrottstjänsterna, ungdomstjänsterna, stadsmuseet)
Stadsmiljösektorn	• Inget certifierat system eller hållbarhetsprogram (det hållbara utvecklingsarbetet inom stadsmiljösektorn styr miljöarbetet systematiskt)
Fostrans- och utbildningssektorn	• Programmet och certifikatet Grön Flagg (33 enheter inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och gymnasierna), OKKA-stiftelsens certifikat för hållbar utveckling vid läroanstalter (Stadin AO, beviljades i början av 2025)
Stadskansliet	• Certifierat Ekokompassen-miljösystem
Affärsverket byggtjänsten Stara	• Certifierat Ekokompassen-miljösystem
Palvelukeskus Helsinki	• Certifierat Ekokompassen-miljösystem • Hållbarhetsprogram/program för hållbar utveckling
Affärsverket ekonomi-förvaltningstjänsten	• Inget certifierat system eller hållbarhetsprogram
Affärsverket företagshälsan	• Inget certifierat system eller hållbarhetsprogram

Ekostödsverksamheten uppmuntrar till miljögärningar i vardagen

Med hjälp av ekostödsverksamheten genomförs miljögärningar i vardagen vid stadens olika enheter. År 2024 hade Helsingfors stad cirka 1 200 ekostödpersoner. Det finns ekostödpersoner inom alla sektorer och affärsverk. År 2024 ordnades sex utbildningar för nya ekostödpersoner. I dessa utbildningar deltog ett rekordantal på 152 personer, vilket är mer än dubbelt så många som 2023. Utöver grundutbildningarna ordnades vidareutbildningar, nätverksträffar och besök på olika miljöobjekt för ekostödpersonerna. Utbildningar ordnades också i samarbete med kommunerna i huvudstadsregionen och Mellersta Nyland, Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) och Turun ammattikorkeakoulu. Helsingfors stad koordinerar också det nationella ekostödsnätverket, som omfattar totalt 34 organisationer från olika delar av Finland. Inom ekostödverksamheten hade man ett nära samarbete med projektet ChemBee – Chemical Ambassadors for Europe, som lotsades av Turun ammattikorkeakoulu. Genom gemensamma utbildningar och kommunikationskampanjer ökades kunskapen om skadliga kemikalier hos ekostödpersoner och andra anställda. Modellen för ekostödsverksamhet presenterades för grekiska och franska projektpartner under deras studieresa till Helsingfors.

Helsingfors har en ledande position i indexet som mäter hållbar turism

Helsingfors nådde sitt strategiska mål att vara världens mest hållbara turistmål och placerade sig på första plats i det internationella Global Destination Sustainability (GDS) indexet som mäter hållbara turistmål. Indexet utvärderar hållbarheten i turistmål med hjälp av över 70 mätare i fyra olika kategorier: ekologisk och social hållbarhet, verksamhetskedjor och ledning. I jämförelsen deltar fler än hundra städer världen över som satsar på ansvars-tagande.

Internationella studier visar att allt fler turister söker mer hållbara tjänster och resmål. Turismnäringen har satsat kraftigt på hållbar turism, vilket syns i att ett exceptionellt stort antal turistföretag i Helsingfors har genomfört miljöcertifiering. Den ambitiösa utvecklingen av hållbar turism ledde till goda resultat i mars 2025, då Helsingfors beviljades certifieringen Green Destinations GSTC, som följer världens strängaste kriterier för turistmål. Helsingfors är den första staden med över en halv miljon invånare som beviljats certifieringen.

Fjärde rapporten om hållbar utveckling utvärderar den avslutade strategiperioden

Helsingfors fjärde rapport om hållbar utveckling publicerades i januari 2025. Rapporten utvärderar framgångarna och utvecklingsobjekten under den gångna strategiperioden. Under de fyra åren har det skett stora förändringar. Rysslands anfallskrig tvingade fram en snabb förnyelse av energiproduktionen, vilket först inverka-de negativt på utsläppsutvecklingen. När Hanaholmens stenkolkraftverk stängdes 2023 började utsläppen minska igen. Målen för att öka antalet naturskyddsområden under strategiperioden har uppnåtts. Under de senaste fyra åren har Helsingfors vuxit i rekordfart, vilket ökar trycket på att samordna målen för bostadsproduktionen, klimatet och naturskyddet.

En blick framåt

Målen för miljöskyddet i Helsingfors revideras i början av den nya fullmäktigeperioden efter att stadsstrategin blev klar. I denna uppdatering kommer man också att beakta ändringar i lagstiftningen.

Enkät bland stadens personal i januari 2025 visade att målen för Helsingfors miljöskydd tillsvidare är ganska dåligt kända: Endast en tredjedel av respondenterna kände till målen måttligt eller väl. Ur personalens synvinkel är delområdena som framskridit bäst cirkulär ekonomi, ansvarsfulla upphandlingar och miljömedvetenhet. Resultaten av enkäten kommer att utnyttjas för att förankra målen för miljöskyddet och utveckla miljöarbetet. Enkäten var en del av en mer omfattande gemensam enkät i Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla, Uleåborg, Tammerfors och Åbo, som utredde miljömedvetenheten och miljöattityderna hos städernas anställda.

Utvecklingen av Helsingfors miljöstatistik fortsätter och reformen blir klar hösten 2025. Den uppdaterade miljöstatistiken ger öppen och aktuell information om miljöns tillstånd i Helsingfors bland annat för beslutsfattare, leverantörer, forskare och stadsbor som är intresserade av miljöfrågor.

Inom stadsmiljösektorn fortsätter konsekvensbedömningen av hållbarhetsrapporteringsdirektivet och kraven på taxonomi. Åtta av stadens dottersammanslutningar omfattas av kravet på hållbarhetsrapportering. Europeiska kommissionen har inlett ett projekt för att minska företagens regleringsbörda till exempel i fråga om hållbarhetsrapporteringsdirektivet och EU-taxonomin. Dessa eventuella ändringar kommer också att påverka stadskoncernens verksamhet.

Riktlinjer och webbplatser:

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

[Helsingfors miljöstatistik](#)

[Från agenda till handling — Genomförandet av FN:s globala mål för hållbar utveckling i Helsingfors 2025](#)

Bindande miljömål i budgeten

Sektorerna och affärsverken har möjlighet att sätta upp bindande verksamhetsmässiga mål som berör miljöfrågor i sina budgetar. År 2024 satte stadsmiljösektorn och Helsingfors stads trafikverk (HST) upp mål. Fem av de sex mätare som satts upp för målen har förverkligats.

Bindande miljömål i budgeten och indikatorer, stadsmiljösektorn

Mål: Förutsättningarna tryggas för biologisk mångfald, ett enhetligt grönt nätverk och ekologiska nätverk genom systematiskt naturskydd och nya grönområden.	
Indikator	Resultat
Antal förslag till naturskyddsområden, förändring: 5 nya naturskyddsområden (st.) (Utgångsvärde för indikator: 82. Målvärde för indikator 87.)	Kriterierna för indikatorn uppfylldes inte. Utfallet för indikatorn var 85. Utarbetandet av skötsel- och användningsplaner för tre naturskyddsområden under beredning senarelades av force majeure-orsaker i anslutning till konsulten.
Nettoökning av grönytan (m²) (Utgångsvärde för indikator: 0. Målvärde för indikator: 0>.)	Kriterierna för indikatorn uppfylldes. Utfallet var +170 000 kvadratmeter.
Mål: Energieffektiviteten i byggnader och allmänna områden förbättras och användningen av förnybar energi ökar.	
Indikator	Resultat
Kalkylmässig kumulativ inbesparing av el- och värmeenergi (GWh) (Utgångsvärde för indikator: 0. Målvärde för indikator: 6,5.)	Kriterierna för indikatorn uppfylldes. Utfallet för indikatorn var 8,94. Den kalkylmässiga inbesparingen av energi i allmänna områden var 2,7 GWh och 6,24 GWh i lokalservicen.
Värmepumpsteknik prioriteras som huvudsakligt värmesystem i stadens egna husbyggnadsobjekt, när det är tekniskt möjligt och när återbetalningstiden är 15 år eller kortare (%). (Utgångsvärde för indikator: 0. Målvärde för indikator: 100 %.)	Kriterierna för indikatorn uppfylldes. Utfallet var 100 %. Projektplaneringen av sammanlagt 17 projekt slutfördes, alternativt fortskred upphandlingen av uthyrningsprojekt till ett stadium där värmesystemets genomförbarhet och lönsamhet kunde fastställas. Värmepumpsteknik infördes i 11 av 17 projekt. I de kvarvarande 6 projekten var det inte möjligt att använda värmepumpsteknik av tekniska eller ekonomiska skäl.

Bindande miljömål i budgeten och indikatorer, Helsingfors stads trafikaffärsverk (HST)

Mål: Kollektivtrafiken är tillförlitlig.	
Indikator	Resultat
De körda avgångarnas andel av beställda avgångar. (Utgångsvärdet för indikator: 98,98 %. Målvärde för indikator: minst 99,85 %.)	Kriterierna för indikatorn uppfylldes. Utfallet var 99,91 %. Utvecklingsåtgärderna för att säkerställa tillräckliga förarresurser återspeglas i tillförlitligheten år 2024.
Mål: Bra kundupplevelse	
Indikator	Resultat
Det vitsord som kunderna gett trafikföretaget i en av HRT beställd enkät. Medelvärdet för svaren på skalan 1–5. (Utgångsvärdet för indikator: 4,09. Målvärde för indikator: minst 4,13.)	Kriterierna för indikatorn uppfylldes. Utfallet för indikatorn var 4,13. Trots de betydande omställningarna i metrotrafiken under sommaren, som i förväg hade identifierats som en risk för användarupplevelsen, bibehölls metrons kundnöjdhet på en hög nivå i linje med målet.

Tryggande av den biologiska mångfalden

Helsingfors kännetecknas av att naturen alltid är nära och lättillgänglig. Staden har i enlighet med sin strategi lyckats bevara den närbelägna naturen och trygga dess tillgänglighet oberoende av bostadsort. I Helsingfors har man också börjat fästa allt större vikt vid den närbelägna naturens kvalitet. Enligt stadsstrategin (2021–2025) ska det inte byggas på de värdefullaste naturområdena, naturens mångfald främjas planmässigt, skogarna få åldras naturligt och stadens skogs- och ängsnätverk stärkas. Stadens tillväxt sätter ett stort tryck på att uppnå dessa mål, och utmaningarna med att samordna förtätningen och naturvärdena hör till vardagen och berör alla stadsbor.

Principerna för naturvården uppdaterades

I naturvårdsriktlinjerna 2024 uppdaterades principerna för skogsvården i Helsingfors. År 2025 fortsätter arbetet med att uppdatera naturvårdsriktlinjerna och arbetsanvisningarna om naturvård för skötseln av ängar och öppna områden.

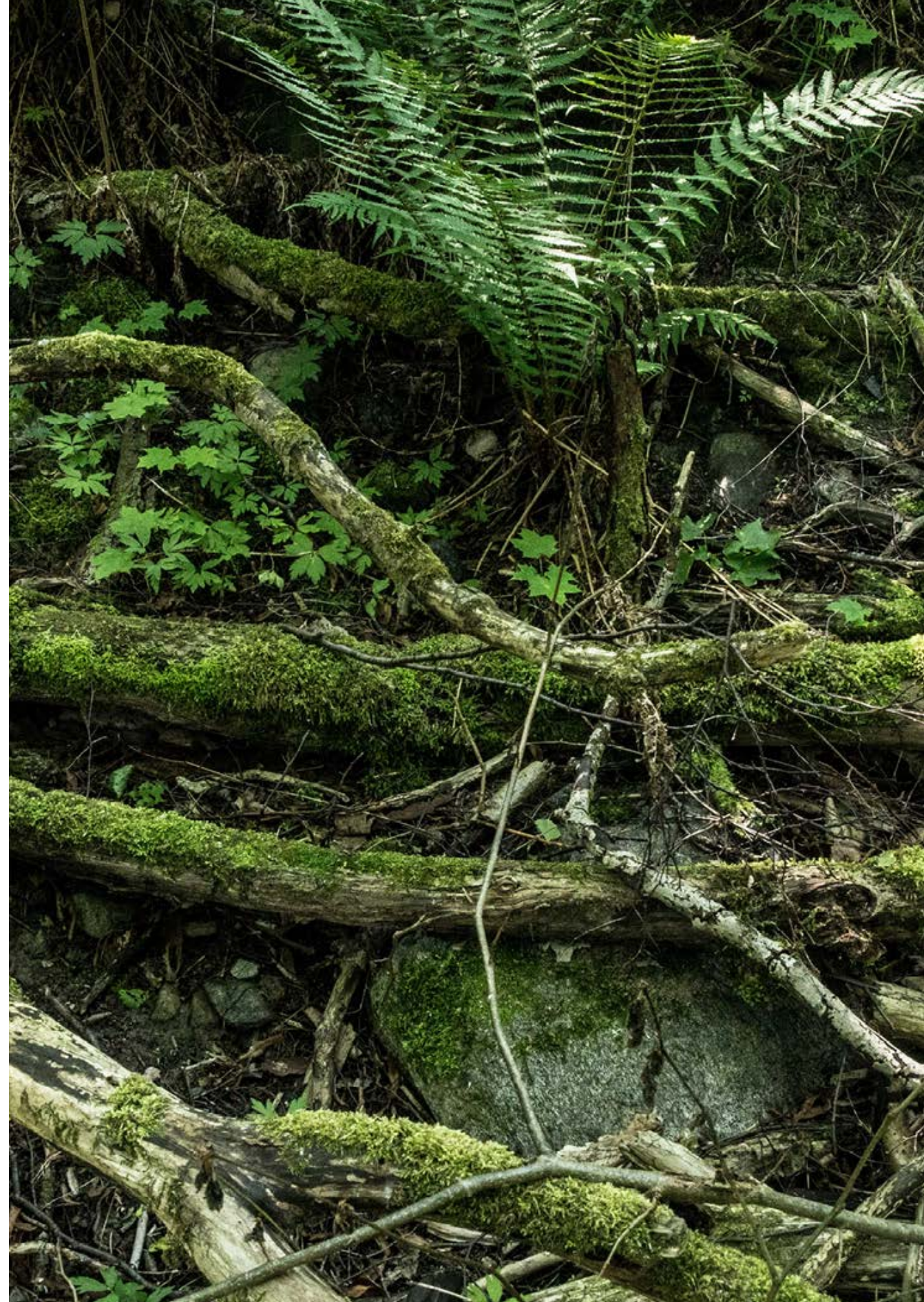
Mängden murkna träd i Helsingfors stadsskogar är redan stor. År 2024 lämnades över 15 kilometer träd kvar i Helsingfors stadsskogar avsiktligt för att murkna. Man är väl medveten om de murkna trädens betydelse för den biologiska mångfalden. I stadsskogarna kan man lämna kvar betydligt fler murkna träd i naturen än vad som är brukligt i traditionell skogsvård. Skötseln som främjar naturvärdena i Helsingfors skogar har redan gett resultat, eftersom många krävande skogsarter, såsom flygekorre, duvhök och många tickor, numera är rikligt förekommande i Helsingfors skogar. Ett skogslandskap i mer naturligt tillstånd med murkna träd och äldre träd innebär inte att man prutar

på rekreationsbrukets behov eller säkerhet, även om det ibland kan upplevas som estetiskt utmanande.

Naturskyddet effektiviseras i och med det nya naturskyddsprogrammet

År 2024 lämnade stadsstyrelsen förslag till NTM-centralen om grundande av fem nya naturskyddsområden. NTM-centralens beslut om grundande fattades för alla föreslagna objekt. Beslut om grundandet fattades om Batteribacken (3,9 ha), Väringsparkens klubbballund (4,6 ha), Fastholmen (17 ha), utvidgningen av Ramsöuddens naturskyddsområde (2,84 ha) och Baggböleskogen (28 ha).

Ett nytt naturskyddsprogram bereddes 2024. I och med programmet för naturskyddsområden 2025–2038 kommer det att grundas betydligt fler nya naturskyddsområden i Helsingfors än tidigare. Målet är att över tio procent av land- och vattenarealen ska vara naturskyddsområden senast 2038. Därtill ska övriga naturområden utgöra 30 procent av landarealen. Målet

Arealuppgifter för de nuvarande naturskyddsområdena, andra skyddade objekt och områden som föreslagits få skydd år 2024

	Areal (ha)	Andel av landarealen (%)	Andel av vattenarealen (%)
Landareal			
Naturskyddsområden	987,7	4,6	
Andra skyddade objekt*	80,4	0,4	
Ansökningar 2024	65	0,3	
Sammanlagt	1133,1	5,3	
Vattenareal			
Naturskyddsområden	492,8		1
Andra skyddade objekt*	201,8		0,4
Ansökningar 2024	0		0
Sammanlagt	694,6		1,4

* skyddade naturtyper, artskyddsobjekt och Natura-områden som inte är fredade enligt naturvårdslagen

är utmanande eftersom över 60 procent av Helsingfors landareal redan är bebyggd miljö. I slutet av 2024 fanns 80 naturskyddsområden i Helsingfors, med en sammanlagd areal på 1 480,46 hektar. Naturskyddsområdenas andel av Helsingfors landareal ökade med 0,2 procentenheter från 4,4 procent till 4,6 procent jämfört med 2023. Man planerade även utvecklingen av natur-objekt som Helsingfors stad äger i andra kommuner. Målet är att främja bevarandet av objektens naturvärden och att i regel skydda de markområden som Helsingfors stad äger.

Naturskyddet främjades genom samarbete

Vid Naturforumet som ordnades i Tammerfors i september undertecknade ledarna för Finlands tio största städer ett historiskt uttalande om att stoppa utarmningen av naturen och stärka den biologiska mångfalden. Städernas ledare förband sig att tillsammans stärka den biologiska mångfalden genom konkreta och mätbara åtgärder och att föregå med gott exempel för andra städer.

Helsingfors anslöt sig i oktober till nätverket Luontoviisaat kunnat, som strävar efter att bromsa utarmningen av naturen, främja den biologiska mångfalden och minska verksamhet som skadar naturen samt helhetsmässigt utveckla kommunernas verksamhet i fråga om naturen. Då Helsingfors ansluter sig till nätverket stärks bilden av staden som en stad som ambitiöst skyddar naturen och värnar om dess mångfald, i enlighet med stadsstrategin. Genom nätverket kan Helsingfors hitta nya lösningar för att bekämpa utarmningen av naturen och dela med sig av egen god praxis till andra medlemmar i nätverket, och på så sätt utmärka sig som en pionjär inom lokal tillämpning av globalt miljöansvar. I november ordnade staden seminariet LUMO där man behandlade vattennaturens historia och status i Helsingfors, iståndsättnings- och restaureringsåtgärder samt naturens mångfald i stadens vattenområden. Uppskattningen för Helsingfors vattennatur kunde väl lyftas, eftersom Helsingfors har en vattennatur av sällsynt hög kvalitet och mångsidighet, som också erbjuder utmärkta möjligheter till friluftsliv och rekreation.

Naturskyddsområdena i Helsingfors

Helsingfors

Karta 31.12.2024

Naturskyddsområden

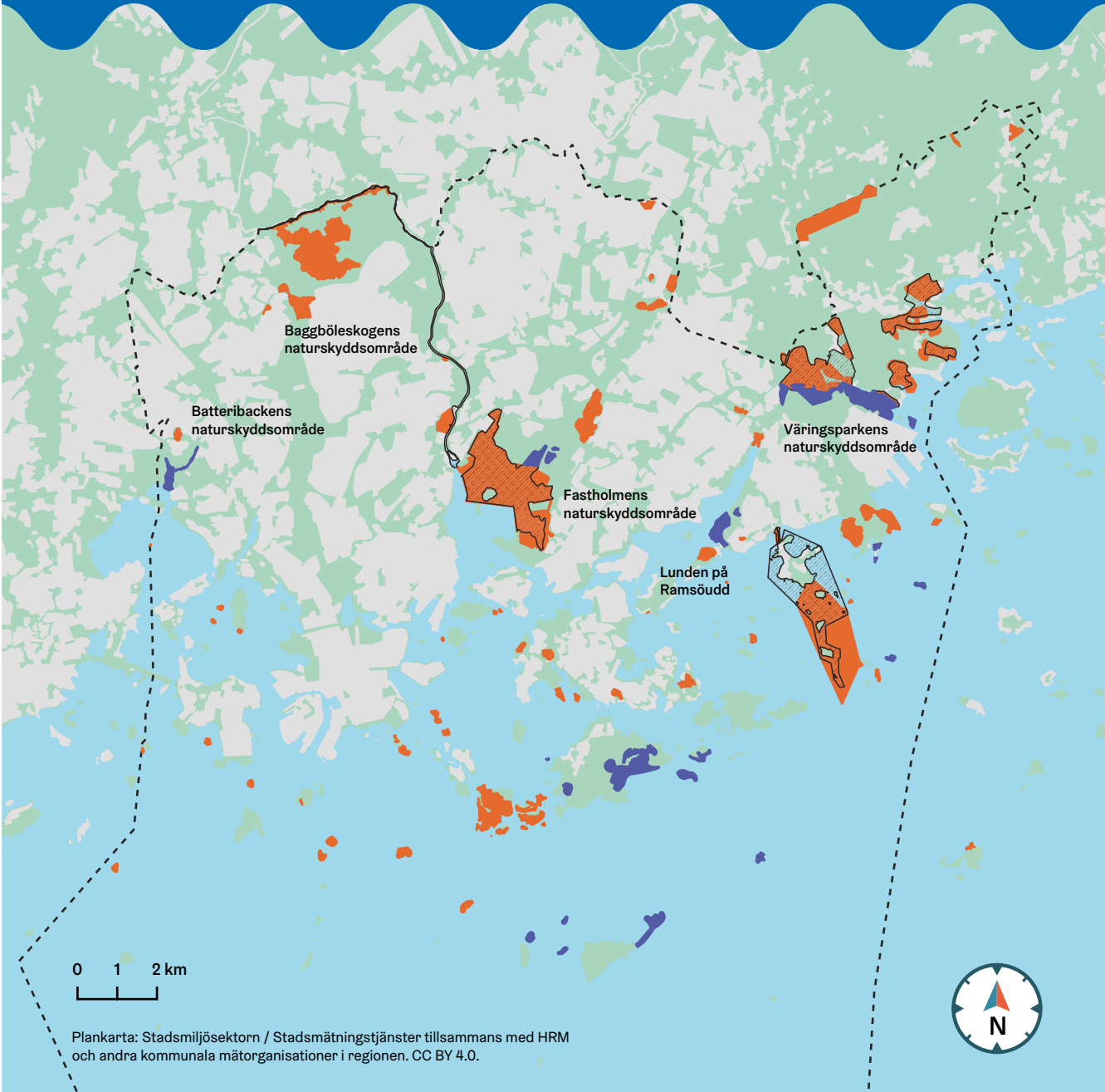
Områden som ingår i Helsingfors naturskyddsprogram 2015–2024

Natura-områden

Grönområden

Bostads- och industriområden

Helsingfors stadsgräns

Ny teknik användes vid naturinventeringar

Helsingfors hör till flera samarbetsnätverk som följer upp naturens tillstånd och dess utveckling i städerna. Enligt en jämförelse som Europeiska kommissionens initiativ Green City Accord gjort finns det mindre skyddad natur i Helsingfors (4,6 %) än i europeiska städer (n = 42) i genomsnitt (18,7 %), men hos oss är skyddet strängare. Det finns också stora skillnader i beräkningsmetoderna mellan olika städer, vilket innebär att det är utmanande att jämföra städer.

På grund av behovet i initiativet Green City Accord har man börjat observera fågelarterna i Helsingfors allt noggrannare. Den moderna tekniken gör det möjligt att observera fågellivet också med medborgarvetenskapliga metoder. Med hjälp av applikationen Flyttfåglarnas vår (Muutto-lintujen kevät) kan man spela in fågelsången med mobiltelefonen och skicka filen för analys. I Helsingfors finns redan flera leder där man kan göra inspelningar, bland annat på Fölisön, i Vik och Nybondas. I fjol skickades tusentals inspelningar in från Helsingfors, och på basis av dem kunde man fastställa flyttfåglarnas ankomsttider och uppskatta mängderna.

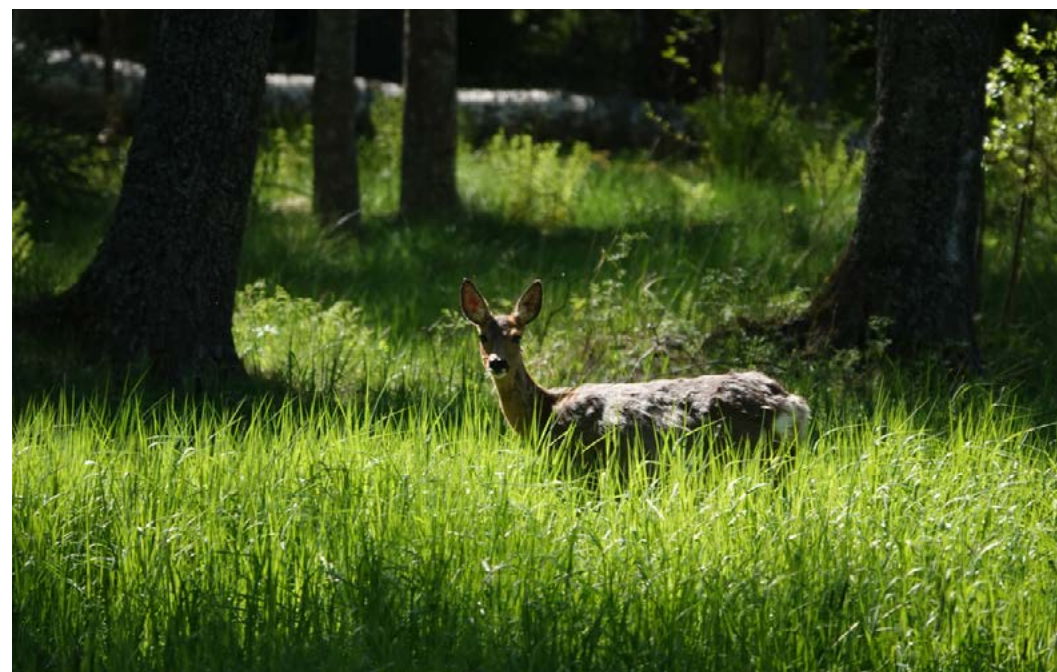
Ett annat framsteg inom modern teknik i naturkartläggningar är identifieringen av organismers gener i naturen, till exempel i ett vattenprov. I Helsingfors undersöktes förekomsten av och mängden musslor i stadens vattenområden genom att fastställa deras DNA från celler i vattnet. Med den nya genmetoden är det mycket lättare att upptäcka och följa sällsynta arter än tidigare. Till exempel världens största population med 2–3 miljoner individer av de hotade tjockskaliga målarmusslorna lever mitt i Helsingfors, på Vanda ås botten. Tjockskaliga målarmusslor lever i flera årtionden och har redan sett många ölflyt.

Mångfald som en del av stadsplaneringen

Helsingfors är också hem för många andra arter än människan. Helsingfors stad granskade år 2023 status för andra arter i Helsingfors i sin utredning [Stad med många arter – Rättviseperspektiv i den kolnegativa stadens planetariska planering](#) (på finska).

Med andra arter avses vanligen andra organismer som lever i staden än människan (non-human). Perspektivet kan användas för att undersöka individer, populationer, arter eller andra grupper. Utgångspunkten kan vara tanken att när man planerar en stad för människan, så bör man samtidigt också beakta andra arter – helst som jämlikar. Vid planering för många arter finns det i allmänhet en stark princip om rättvisa som utmanar rådande verksamhetssätt. Det är utmanande att beakta andra arter som aktiva aktörer. Det centrala är att fundera över och beakta olika arters perspektiv, att gestalta beroendeförhållandena och att bedöma åtgärdernas eller projektens konsekvenser också för andra än människan. Enligt utredningen finns det ännu inte planeringspraxis som beaktar andra arter på ett omfattande och rättvist sätt, men sådana planeringsperspektiv har identifierats vara viktiga som

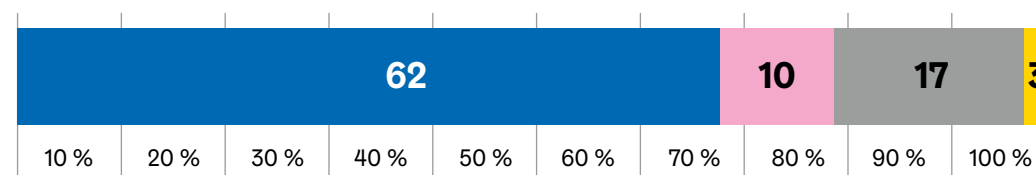
- främjar upptäckten av lösningar som är i linje med behoven för både artmångfald och människan
- utmanar tidigare världsåskådningar och metoder för att beakta effekterna bättre även för andra arter och ekosystem
- avslöjar strukturer som upprätthåller ohållbara lösningar.

Den gällande stadsstrategin (2021–2025) har ett starkt hållbarhetstema och en miljöetisk betoning, även om just dessa ord inte används nämnvärt i den. Stadsnaturen och de arter som lever i den beaktas med hög prioritet bland annat i generalplanen, det nya programmet för naturskyddsområden, programmet LUMO och målen för miljöskyddet i Helsingfors. Ur ekologins och na-

turskyddets synvinkel är det inte meningsfullt att se på vilda arter separat från deras livsmiljö, utan man ska fundera på och söka lösningar på ekosystemens, populationernas eller livsmiljönätverkens nivå.

Läget för åtgärderna inom verksamhetsprogrammet för att trygga naturens mångfald i Helsingfors 2021–2028, 7.5.2025

- Enligt tidtabellen - Genomförandefas
- Har inte påbörjats
- Enligt tidtabellen - Planeringsfas
- Färdig

En blick framåt

Inom stadsmiljösektorn fortsätter man att intensifiera samarbetet för att samordna stadens tillväxt och bevarandet av den närliggande naturen i ett så tidigt skede av planeringen som möjligt, såsom i planeringen av markanvändningen och allmänna områden samt i underhållet av områden och i naturvården. Ekologisk kompensation har pilottestats, och kring den byggs en lämplig modell för Helsingfors som man i fortsättningen kan använda för att kompensera för naturvärden i samband med projekt.

En utredning om naturtillståndet i Helsingfors görs 2025. Helsingfors satsar på restaurering av småvatten och på att förbättra kvaliteten på dem och den nya bäckskötaren (purotalkkari) börjar arbeta 2025.

Helsingfors program LUMO utvärderas efter halva tiden år 2025. Programmet LUMO har framskridit enligt tidtabellen. I halvtidsutvärderingen strävar man efter att effektivisera programmet och förbättra dess genomslagskraft ytterligare.

Program och riktlinjer:

[Verksamhetsprogram för att trygga naturens mångfald i Helsingfors \(LUMO\) 2021–2028](#)

[LUMO-vakten](#) (på finska)

[Helsingfors stads naturskyddsprogram 2015–2024](#) (på finska)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

[Helsingfors stads naturskyddsprogram 2025–2038](#)

Vattenskydd

I vattenskyddsarbetet i Helsingfors betonas bekämpning av övergödning, bevarande av naturens mångfald och dagvattenhantering. Staden har förbundit sig till vattenskydd och tryggnad av den marina biologiska mångfalden genom flera program och strategier. Enligt stadsstrategin (2021–2025) värnar Helsingfors om Östersjön och dess stränder och minskar utsläppen i Östersjön. Det havsnära Helsingfors utvecklas med respekt för naturvärdena. De långsiktiga och medelfristiga målen som ställts upp för vattenskyddet i Helsingfors nya mål för miljöskyddet kompletterar målen i stadsstrategin. Det nya programmet för naturskyddsområden, som bereddes 2024, identifierar flera värdefulla naturobjekt till havs och föreslår att skyddet av dem stärks.

Skyddet av havsnaturen stöder mångfalden

År 2024 bereddes ett nytt program för naturskyddsområden i Helsingfors, som tiodubblar arealen av stadens marina skyddsområden. Målet med programmet är att trygga Helsingfors värdefullaste och känsligaste havsnaturområden samt att främja bevarandet av naturens mångfald.

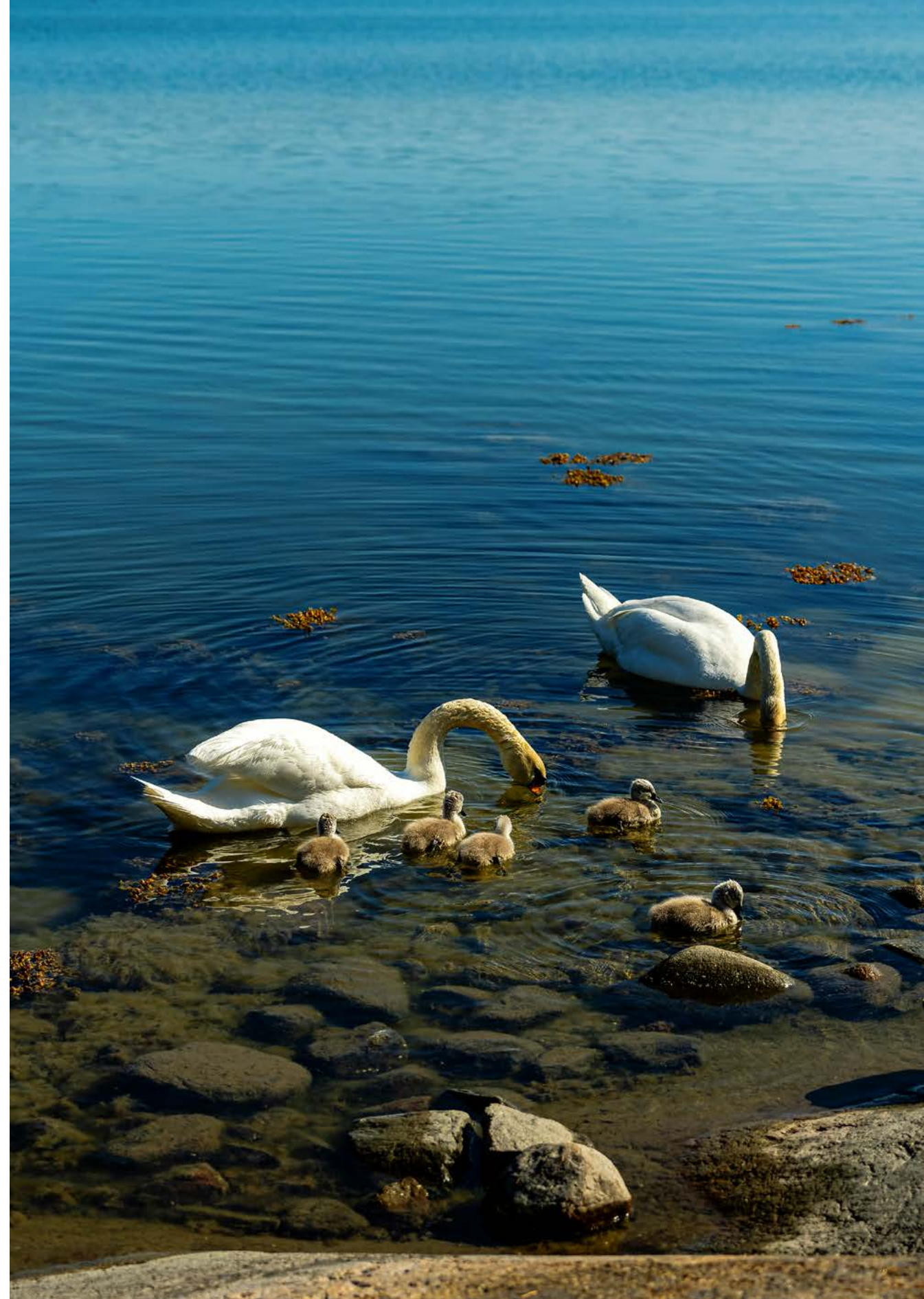
Havsnaturen återställdes genom att plantera bandtång i Hästskoviken vid Drumsö och utanför Hattholmen. I Hästskoviken restaurerades havsbotten också genom att lägga till mer havsstenmaterial, vilket förbättrade levnadsförhållandena för bandtångängar. De preliminära resultaten är lovande och stöder återhämtningen av det marina ekosystemet.

Helsingfors och Åbos nya gemensamma Östersjöprogram publicerades

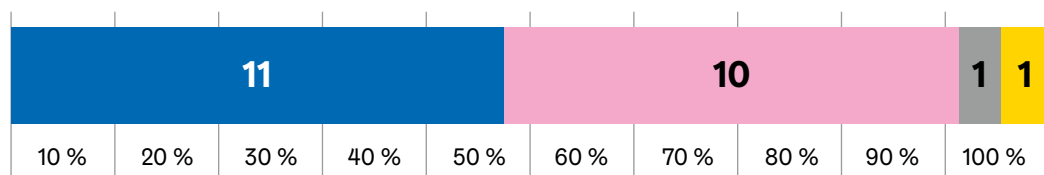
Helsingfors har förbundit sig till att minska belastningen på Östersjön och värna om havet och dess stränder. Tillsammans med Åbo strävar Helsingfors efter att bli en föregångare genom ett gemensamt åtgärdsprogram för Östersjön. Programmet anvisar

Helsingfors 23 åtgärder som på olika sätt främjar uppnåendet av en god havsstatus. Målen för programmet är att minska övergödningen, öka den biologiska mångfalden, förebygga nedskräpning, främja hållbar användning av haven, minska de skadliga ämnena samt öka samarbetet och delaktigheten.

Helsingfors stadsstyrelse godkände programmet i januari 2024. Genomförandet av programmet har inletts väl: 22 åtgärder inleddes och en av dem slutfördes under 2024. Den slutförda åtgärden preciserar skötselskyldigheten i arrendeavtalen för de åkrar som staden arrenderar ut så att vattenskyddet beaktas bättre. Skötselskyldigheten preciserar bland annat kravet på skyddszon, slåtterskyldigheten och odlingsprinciperna. De nya preciseringarna skrivs in i alla hyresavtal som förnyas från och med oktober 2024. Inom ramen för Östersjöprogrammet främjades bland annat underhållet av de septikstationer som staden erbjuder båtfolk, utarbetandet av regionala dagvattenplaner samt ökad medvetenhet vid till exempel seglingsevenemang och Östersjödagen.

Läget för åtgärderna i åtgärdsprogrammet för Östersjön 31.12.2024

- Enligt tidtabellen - Genomförandefas
- Har inte påbörjats
- Enligt tidtabellen - Planeringsfas
- Färdig

Kustvattnens status har kontrollerats redan från 1960-talet

Vattenkvaliteten i Helsingfors havsområde har kontrollerats året runt på flera observationsstationer sedan 1966. Kustvattnens ekologiska status är otillfredsställande och den kemiska statusen uppfyller inte heller kriterierna för god status. På vattenkvaliteten inverkar bland annat belastningen från avrinningsområdet, dumpning av muddermassor samt havsfyllningar, utsläpp av renat avloppsvatten i havet, sjötrafiken samt vattenkvaliteten i Vanda å.

Under vinterperioden 2024 var den inre skärgården till största delen istäckt och avrinningen från land försämrade vattenkvaliteten i de inre vikarna. Under våren smälte istäcket oh vårbloomingen kulminerade i april-maj. Den varma och torra sommaren höjde ytvattnets temperatur till en högre nivå än normalt, och algbloomingarna höjde klorofyllhalter i olika områden. Under hösten var vattenkvaliteten i huvudsak normal, men de kraftiga regnen ökade tillfälligt grumligheten och i vissa områden observerades avvikelser i näringshalterna.

I Helsingfors badade vi i vatten av god kvalitet

Helsingfors badstränder är populära motions- och rekreationsplatser som är öppna för alla. Det finns 26 allmänna badstränder i Helsingfors, varav tolv är stora allmänna badstränder. I Kungseken öppnades den nya Palettdammens badstrand, som är byggd vid bassängen till det tidigare vattenreningsverket, och vattnet till den konstgjorda dammen kommer från Päijänne.

Under badsäsongen 2024 var vattnet vid badstränderna i Helsingfors i huvudsak av god hygienisk kvalitet. Totalt togs 167 myndighetsprov vid badstränderna. Av de prover som togs vid havsbadstränderna var 96 procent av god kvalitet. Vid badstränderna längs Vanda å påverkade regnen tidvis badvattnets kvalitet negativt.

Badstränderna klassificerades efter badsäsongens slut på basis av de fyra föregående åren. Tio badstränder klassificerades som utmärkta eller goda. Två stränder klassificerades som nöjaktiga. Ingen strand klassificerades som dålig. Vid Marudds badstrand genomfördes ett samarbetsprojekt med Helsingfors universitet där målet var att utreda eventuella faktorer som orsakar förorening av badvattnet som stöd för riskbedömningen av sanitära

olägenheter i anslutning till badvattnet.

Mängden och förekomsten av blågröna alger vid badstränderna var ringa under badsäsongen 2024. I badvattnet konstaterades mycel av arten *Dolichospermum* sp., som potentiellt är giftig, samt mycel av arten *Nodularia spumigena*. Det rekommenderades alltid att man undviker att bada när blågröna alger observerats. I början av augusti förekom en ofarlig guldalg av släktet *Uroglina* i Palettdammen, som orsakade avvikande lukt. Orsaken till den rikliga förekomsten var sannolikt att man försökte uppnå balanstillstånd i förhållande till olika faktorer i den nya konstgjorda damm.

Kontrollerna började omfatta allmänna vinterbadplatser 2024. Vattenkvaliteten vid vinterbadplatserna har i regel varit god, men badvattnets kvalitet kan variera, särskilt i stadsområdena. Nya vinterbadplatser planeras i Helsingfors stadskärna.

Den ekologiska och kemiska statusen för nätverket av vattendrag i Helsingfors preciseras

På Helsingfors generalplans temakarta för stadsnatur beskrivs de ekologiska nätverken, skogsnettverket, ängsnätverket och nätverket av vattendrag. I utredningen om nätverket av vattendrag som inleddes 2021 preciserade man informationen om vattendragens ekologi och status samt omvandlade den till en form som är lättare att använda. Vattendragsutredningens information om nivån av naturtillstånd för de små vattendragen, stränderna och havsområdet underlättar beaktandet av naturvärden i planeringen av markanvändningen, tillsynen av vattendragen och annan utveckling av områdena. År 2024 fortsatte man arbetet genom att utarbeta planer för Helsingfors för utredning och uppföljning av småvattens ekologiska och kemiska status.

Vid terrängkartläggningarna sommaren 2024 hittades nya små bäckar och sidobäckar som lades till i det geografiska informationssystemet. I Degerö och Kronobergstranden gjordes också en noggrann

nare utredning av små bäckar där man identifierade större och mindre bäckar i utredningsområdet. Terrängkartläggningarna och inventeringarna kommer att fortsätta också sommaren 2025.

Vattenkvaliteten i de små vattendragen har förblivit jämn

Vattenkvaliteten i Helsingfors bäckar och dammar har kontrollerats sedan 1982. Prover tas två gånger om året, och de vanligaste parametrarna som beskriver vattenkvaliteten analyseras. Vattenkvaliteten i bäckarna varierar mellan platserna, men den har allmänt förbättrats sedan 1980-talet. Vattenkvaliteten i dammarna har förblivit jämn och variationerna mellan dammarna är små.

Kontrollen av vattenkvaliteten intensifierades år 2024 med kontinuerliga mätningar i Rutiån. Planen är att fortsätta kontrollerna varannan månad i Helsingfors viktigaste öringbäckar även 2025. År 2024 utredes det med hjälp av eDNA om det finns tjockskalig målarmussla (*Unio Crassus*) i Stickelbackabäcken. Man hittade inte arten i testet, men förfarandet verkade på basis av testet lovande för att utreda vilka andra arter det finns i strömmande vatten.

Övervakning av vattenskyddet

[Anvisningen för hantering av vatten från byggplatser](#) (på finska) färdigställdes i mars i samarbete med miljöskyddsmyndigheterna i övriga städer i huvudstadsregionen samt samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster HRM. Byggplatserna är en av de största källorna till skadliga ämnen i dagvatten i städerna. Arbetet med att förankra anvisningen för vatten från byggplatser inleddes delvis redan under beredningen av anvisningen. Förankringen kommer att kräva en arbetsinsats av miljötillsynen även under de följande åren.

Under beredningen av den nya anvisningen för vatten från byggplatser beredde städerna i huvudstadsregionen ett separat kartlager för den öppna [karttjänsten](#) i varje stad. Kartlagret heter Känsliga

vattenmiljöer. Syftet med kartlagret är att hjälpa planerare och entreprenörer att identifiera platser där hanteringen av vatten från byggplatser måste ske med särskild omsorg. Kartlagret Känsliga vattenmiljöer omfattar bland annat de områden där man vet att den mycket hotade havsöringen förekommer. Byggaktören ska utreda och säkerställa läget för sitt byggobjekt och den blivande byggplatsen i förhållande till känsliga vattenmiljöer.

År 2024 mottogs anmälningar om olägenheter för vattendrag i synnerhet på grund av byggarbetsplatser och borring av jordvärmebrunnar samt i viss mån av snöhantering. De olägenheter som borring av jordvärmebrunnar medför för bäckarna har fortsatt under de senaste åren, då jordvärmebrunnarnas popularitet har ökat. Det är viktigt att vattnet som uppstår vid borring och som innehåller suspenderat material (slam) hanteras på ett ändamålsenligt sätt för att undvika olägenheter för vattendrag. Aktörerna har instruerats och övervakats aktivt för att sprida kunskap och minimera olägenheterna. Förfaringssätten för graffiti-borttagning diskuterades också bland annat med vissa större aktörer som beställer borttagning. Avsikten är att i fortsättningen utveckla anvisningar för hur borttagningen görs så miljövänligt som möjligt.

Utarbetandet av utvecklingsplanen för Helsingfors vattenförsörjning (2025–2034) inleddes som ett samarbete mellan staden och samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster HRM. Planen blir färdig under 2025. Utvecklingsplanen görs upp parallellt med utvecklingsplanerna för vattentjänsterna i HRM:s område och för Esbo, Grankulla och Vanda stad. Avsikten är att i planen betona behovet av kartläggning av vattenförsörjning till följd av förändringar

i samhällsstrukturen samt behovet av vattenförsörjning till områden utanför näten.

Anhopningen av ansökningar, som HRM:s avloppssaneringsprojekt tidigare år orsakat i fråga om befrielser från dagvattenavlopp enligt lagen om vattentjänster, arbetades bort med hjälp av extra arbetskraft i visstidsanställningar, och antalet nya ansökningar stabiliserades till vanlig nivå.

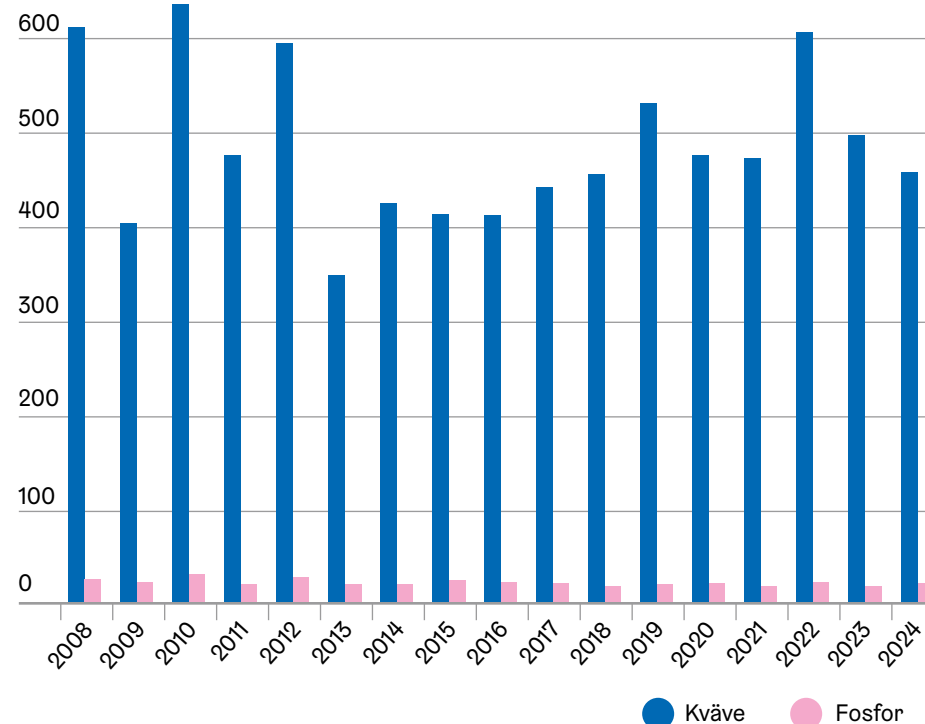
Avloppsvatten renades effektivt

År 2024 pumpades 94 miljoner kubikmeter vatten in i vattenledningsnätet i Helsingforsregionens miljötjänster HRM:s område, varav 51 miljoner kubikmeter pumpades in i Helsingfors nätverk.

Avloppsvattensreningsverket i Viksbacka i Helsingfors är Finlands och Nordens största reningsverk. Till avloppsreningsverket i Viksbacka kom totalt 114 miljoner kubikmeter vatten, varav 77 miljoner kubikmeter kom från Helsingfors. Både den totala mängden avloppsvatten och mängden avloppsvatten från Helsingfors var större än föregående år. Reningsverket i Viksbacka uppfyllde alla föreskrifter i miljötillståndet. Översvämningarna i blandavloppsnätet i Helsingfors var 0,06 procent av den totala mängden avloppsvatten.

År 2024 uppnåddes vid Viksbacka en reningseffekt på 97 procent för fosfor, 97 procent för biologisk syreförbrukning och 92 procent för kväve. Det avloppsvatten som renats leds ut i havet genom en 16 kilometer lång tunnel. Fosforbelastningen som havsområdet utanför Helsingfors utsattes för från Viksbacka reningsverk var 20,9 ton (+10 procent jämfört med år 2023) och kvävebelastningen 456 ton (-9 procent jämfört med år 2023).

Kväve- och fosforbelastningen från Viksbacka reningsverk till havet, ton per år

En blick framåt

Den nya anvisningen för vatten från byggplatser i huvudstadsregionen etableras 2025 och man kontrollerar hur vattenhanteringsnivå vid stora byggobjekt förbättras tack vare anvisningen. Samarbetet med byggnadstillsynen ökas vid övervakningen av vatten från byggplatser.

År 2025 utreds den kemiska statusen närmare för Helsingfors havsområde som en del av det gemensamma kontrollprogrammet för huvudstadsregionens havsområde. Restaureringen av havsnaturen fortsätter också genom att plantera mer bandtång utanför Hattholmen och genom att kartlägga nya potentiella restaureringsobjekt.

Program och riktlinjer:

[Östersjöutmaningen – Helsingfors och Åbo städers gemensamma åtgärdsprogram för Östersjön 2024–2028](#)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

Bekämpning av klimatförändringen

Helsingfors har ambitiöst mål för utsläppsminskning och siktar på att nå nettonoll (utsläpp och koldioxidupptag i balans) senast 2040. Arbetet med att minska utsläppen framskred målmedvetet under strategiperioden, men det behövs fortfarande ytterligare åtgärder för att minska utsläppen.

De totala växthusgasutsläppen minskade betydligt

Globalt sett var 2024 det varmaste året som registrerats sedan 1850, enligt uppgifter från EU:s Copernicus klimatförändringstjänst. Det tidigare rekordet uppmättes 2023. Människans aktivitet har redan värmt upp planeten med 1,3 °C. I Helsingfors var 2024 det näst varmaste året efter 2020.

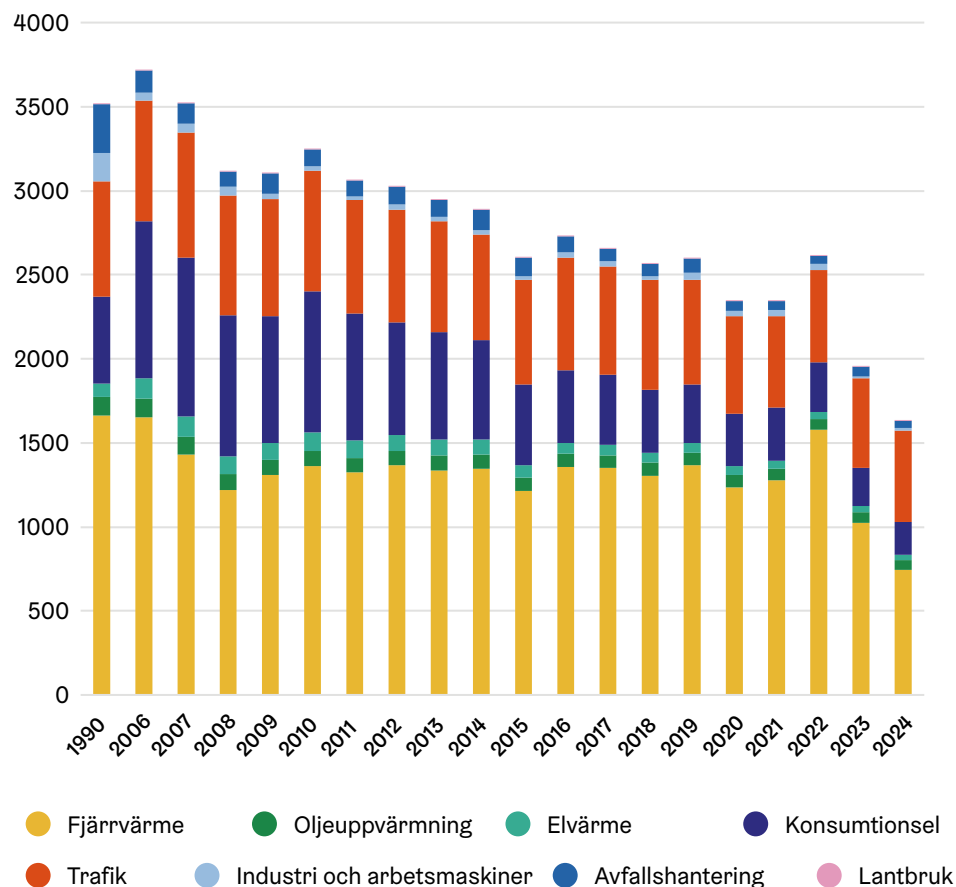
År 2024 uppgick de totala utsläppen av växthusgaser från invånare, tjänster och industri i Helsingfors till 1 632 kt CO₂-ekv., vilket var en minskning på 16 procent från föregående år. Liksom föregående år var den främsta orsaken till minskningen av utsläppen att kolförbränningen upphörde i Hanaholmens kraftverk. År 2024 var det första året då kol inte användes där överhuvudtaget. Detta och andra utsläppsminskande fjärrvärmelösningar, såsom värmepumpar och biobränslen, minskade fjärrvärmeutsläppen med 27 procent jämfört med föregående år.

Utsläppen från elförbrukningen minskade med 14 procent, vilket förklaras av att den nationella utsläppskoefficienten för el har sänkts. Elförbrukningen ökade med fem procent jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av elektrifieringen av trafiken. Utsläppen från trafiken ökade med tre procent jämfört med föregående år. Detta beror främst på en minskning av bioandelen i transportbränslen jämfört med föregående år. Helsingfors totala utsläpp var 54 procent mindre än år 1990. Utsläppen per invånare uppgick till 2,4 ton CO₂-ekv., vilket var en minskning med 18 procent från föregående år och 67 procent lägre än 1990.

Andelen energi som producerades med Hela Ab:s förnybara energi var 38 procent år 2024. Totalt producerades 63 procent av produktionen koldioxidneutralt.

De totala utsläppen av växthusgaser i Helsingfors

Totala utsläpp i Helsingfors (1 000 t CO₂-ekv.)

Goda framsteg i genomförandet av utsläppsminskingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors

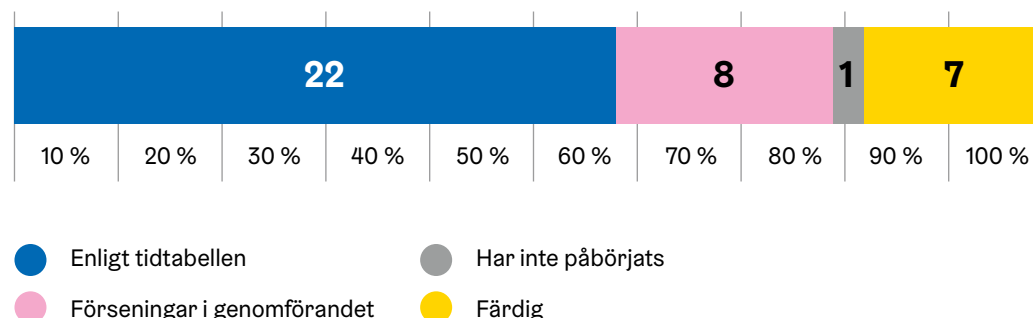
Genomförandet av programmet Kolneutralt Helsingfors framskred väl under strategiperioden, och utsläppen minskade med 30 procent mellan 2021 och 2024. Programgruppen Ambitiöst klimatansvar, med borgmästaren som ordförande, drog upp

riktlinjerna för klimatarbetet under strategiperioden och säkerställde en ambitiös nivå för både bekämpnings- och anpassningsarbetet.

Mer information om hur åtgärderna i utsläppsminskingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors framskrider finns i avsnitten Energi, Byggnad och Transport i denna rapport.

Uppföljningen av åtgärderna och utsläppsminskningarna inom programmet Kolneutralt Helsingfors finns på ilmasto.hel.fi/sv/.

Läget för åtgärderna i utsläppsminskingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 30.4.2025

Bekämpning av klimatförändringen inom sektorerna och affärsverken

Sektorerna och affärsverken har olika roller när det gäller att minska utsläppen. Stadsmiljösektorn har huvudansvaret för att förverkliga åtgärderna i utsläppsminskingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors. Sektorn spelar också en nyckelroll när det gäller att förbättra energieffektiviteten i stadens fastighetsbestånd och privata bostadsbolag. Sektorn förvaltar en stor del av de fastigheter som staden äger och använder. Energirenässanstämteamet stöder privata bostadsbolag vid energireoveringar och energikartläggningar. Sektorn har också en betydande inverkan på utsläppen från byggnad bland annat genom styrningen av koldioxidavtryck som används i detaljplanläggningen och tomtöverlåtelser, målen för E-tal, åtgärder för minskning av utsläppen från infrastrukturbyggnad samt green deal-avtal för utsläppsfria byggarbetsplatser. Mer information om detta finns i avsnittet Byggnad respektive Upphandlingar i denna rapport. Sektorn ansvarar också för stads- och trafikplaneringen, vilket har en stor inverkan på utvecklingen av utsläppen särskilt från trafiken, som kommer att bli den största utsläppskällan 2025.

Den viktigaste åtgärden för bekämpning av klimatförändringen inom fostrans- och utbildningssektorn är att utveckla en lärtig för hållbar utveckling. Via lärtigen får

elever och studerande i alla åldrar lära sig om och utforska klimatförändringen och hållbar utveckling. Lärtigen konkretiseras genom Rävmodellen och studieperioden Kolneutralt Helsingfors, som kombinerar klimat- och miljöfostran med innovativt lärande. Arbetarinstitutionen ordnar också ett brett utbud av kurser där stadsborna uppmuntras att minska utsläppen. Klimat- och miljöpåverkan från sektorns egen verksamhet minskas genom certifieringsarbetet Grön Flagg och OKKA-stiftelsen. Stadin AO ansökte också om OKKA-certifiering 2024. Personalens hållbarhetskompetens säkerställs genom den obligatoriska webbkursen om avtrycket som yrkespersonerna lämnar (Ammattilaisen kädenjälki) och framstegen följs upp med en hållbarhetskarta. Yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto ordnar Finlands miljöinstitut SYKKI:s specialyrkesexamen för miljöpedagoger och erbjuder studiehelheter i hållbar utveckling inom alla utbildningsområden. Mer information om dessa finns i avsnittet Miljömedvetenhet och miljöfostran i denna rapport.

Fostrans- och utbildningssektorn har ett nära samarbete med Palvelukeskus Helsinki och andra producenter av måltidstjänster för att minska matens klimateffekter. Eleverna får vara med och utvärdera och utveckla vegetariska recept genom smakråd. Koldioxidavtrycket från maten minskas genom att utveckla växtbaserade recept

och menyer. Svinnet minskas genom projektet Food Waste Ecosystem och genom Palvelukeskus Helsinkis eget arbete med att minska svinnet. Stadin Safka samlar in överbliven mat från läroanstalternas luncher för distribution. Palvelukeskus Helsinki lät också utföra en undersökning om skolmenyernas inverkan på naturen. Som en del av studien undersöktes också måltidernas koldioxidavtryck.

Kultur- och fritidssektorn minskar utsläppen genom energieffektiviseringsåtgärder. Jordvärmeprojekt inleddes också under 2024. Inom social-, hälso- och räddningssektorn är förbättrad energieffektivitet i lokaler och elektrifiering av fordonsbeståndet också centrala i arbetet för att bekämpa klimatförändringen. År 2024 växte sektorns elfordonsbestånd betydligt och andelen var nästan en fjärdedel av hela beståndet. De flesta av bilarna används inom hemvården och av brandinspektörer.

Helsingfors stads affärsverket byggtjänsten Stara minskar utsläppen genom att förbättra energieffektiviteten i sina fastigheter, öka användningen av förnybar diesel och andelen eldrivna små maskiner och fordon samt genom att skaffa elfordon till sektorerna. Man har också gjort försök med att använda eldrivna tunga fordon på byggplatser.

Under 2024 slutfördes tre projekt och ett höll på att byggas inom programmet Innovativa höghus, som samordnas av stadskansliet. Ett av projekten är ett energieffektivt höghus med stomme av massivt tegel samt självdragsventilation. Projektet Urbant träkvarter (Urbaani puukortteli) är det hittills största trähöghusobjektet i Finland. Inom OCO₂-projektet som är under uppbyggnad skapas en metod för att uppnå ett helt koldioxidneutralt kvarter i fråga om bruksenergi.

Bekämpning av klimatförändringen i stadens dottersammanslutningar

Stadens dottersammanslutningar vidtar många åtgärder för att bekämpa klimatförändringen: de installerar solpaneler, ökar andelen förnybar energi av den köpta energin, genomför investeringar för energieffektivitet och energibesparande åtgärder, beaktar klimatperspektivet i upphandlingar, ökar användningen av elfordon och e-tjänster samt minskar antalet flygresor. Byggnationen följer stadens riktlinjer för bland annat målen för E-tal och värmeisolering av byggnadsdelar. Många dottersammanslutningar använder ett certifierat miljöledningssystem eller ett hållbarhetsprogram. Helen Ab utvecklar tillsammans med Helsingfors stads bostäder Ab en tjänst för smart värmestyrning som möjliggör efterfrågeflexibilitet för fjärrvärme. Efterfrågeflexibilitet testas också inom projektet Systemic Heat Shift i stadens servicebyggnader, särskilt i skolor. Mer information om detta finns i avsnittet Energi i denna rapport.

Stadstrafik Ab ställer upp utsläppsminskningssmål för alla byggprojekt i enlighet med koldioxidhanteringsmodellen för investeringar, och utsläppsberäkningar utförs i projekten för att planera och genomföra utsläppsminskningssåtgärder i anknytning till exempelvis användning av utsläppssnål betong, material inom cirkulär ekonomi och energilösningar. Mer information om detta finns i avsnittet Byggnad i denna rapport.

År 2024 fastställde Helsingfors Hamn Ab milstolparna i sin egen plan för koldioxidneutralitet och deltar i Green Corridor-samarbetet för att minska koldioxidutsläppen från sjötransporter tillsammans med städerna Helsingfors och Tallinn, Tallinns hamn, rederierna som trafikerar mellan Tallinn och Helsingfors samt Estlands klimatministerium. Nordsjö hamn tog i bruk en ny anslutning för landström.

Helens rena övergång fortskrider

Tyngdpunkterna i Helen Ab:s strategi är en ren övergång, flexibilitet och lönsamhet. Bolagets mål är en koldioxidneutral energiproduktion senast 2030. Det siktar också på att sluta använda förbränning i sin energiproduktion senast 2040.

Helen Ab investerade rekordbeloppet 565 miljoner euro i koldioxidneutral energi år 2024, och andelen koldioxidneutral energi i bolagets produktion steg till 63 procent. De direkta växthusgasutsläppen minskade med 24 procent. Orsaken till den stora utsläppsminskningen är särskilt den betydande minskningen av användningen av stenkol. Under året konverterade Helen Ab en kolpanna på Sundholmen till en pelletspanna och tog i bruk nya elbaserade värmekällor, till exempel tre elpannor på Hanaholmen.

Under 2024 blev vindkraftsparkerna i Pjälax, Karahka och Kalistanneva klara samt solcellsparken i Lojo. Mängden el som produceras från vindkraft nästan tredubblades. Kärnkraften stod för 45 procent av bolagets elproduktion och förnybara produktionssätt för 38 procent. Resten producerades av kol och naturgas.

Helen Ab fattade ett investeringsbeslut om att bygga en pilotanläggning för grön vätgas i Nordsjö. Den spillvärme som uppstår som en biprodukt i produktionsprocessen utnyttjas i fjärrvärmenätet i Helsingfors. Bolaget har också inlett ett kärnenergiprogram som siktar på att använda kärnenergi för att producera värme i Helsingfors.

En blick framåt

Helsingfors ambitiöst mål för utsläppsminskning kräver ytterligare åtgärder för utsläppsminskning. År 2025 kommer trafiken att vara den största utsläppsskällan i Helsingfors, så åtgärderna måste inriktas specifikt på detta område. Priset på utsläppsminskningarna bör granskas i förhållande till prissättningen av koldioxidminskningen. Kolnegativitetsmålet kräver att man granskar både naturliga och tekniska kolsänkor, men också att man reagerar på den ständigt föränderliga verksamhetsmiljön och regleringen.

Program och riktlinjer:

[Utsläppsminskningsprogrammet Kolneutralt Helsingfors](#)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

Anpassning till klimatförändringen

Anpassningen till klimatförändringen i Helsingfors betraktas ur ett riskperspektiv. Riktlinjerna i stadsstrategin (2021–2025) styr anpassningsarbetet. Målet är ett Helsingfors som är förberett på extrema väderfenomen och deras indirekta effekter. Av de identifierade klimatriskerna i Helsingfors är de mest brådskande de ökande och allt intensivare värmeböljorna och kraftiga störtregnen. Stadens översvämningssgrupp bereder beredskapen för och anpassningen till höjningen av havsnivån.

Vi bereder oss för störtregn och värmeböljor

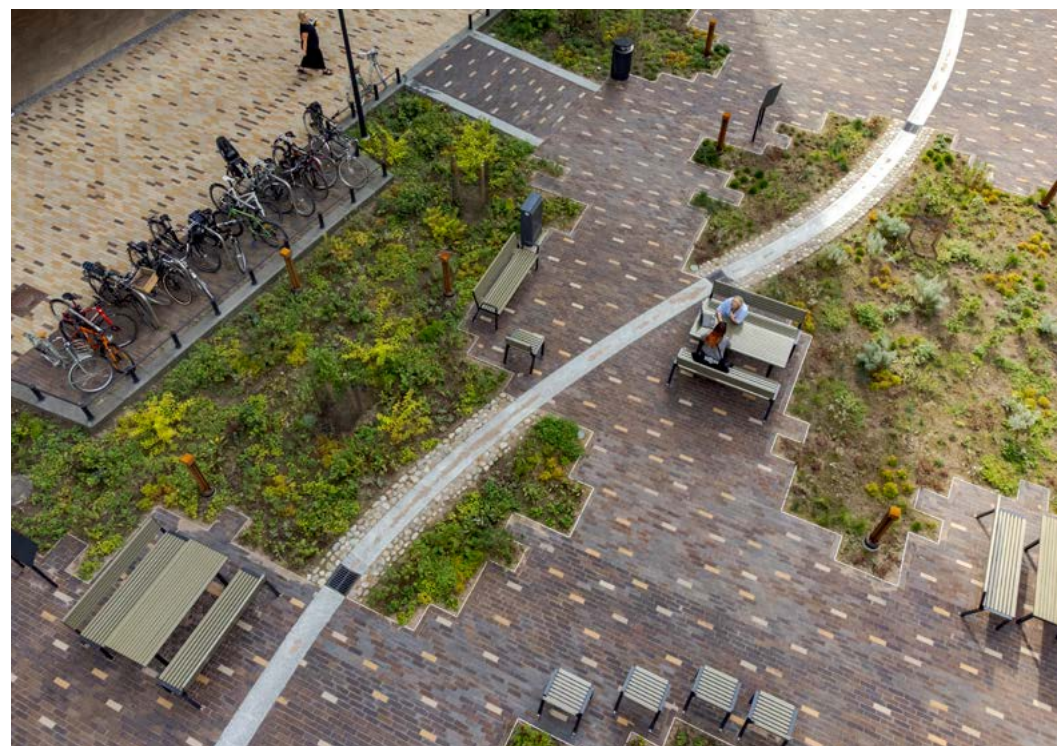
Planeringen av beredskapen för störtregn inleddes för stadskärnan med en utredning om lagstiftningen i ärendet samt en definition av skyfall som är relevanta för Helsingfors i det kommande klimatet. År 2024 färdigställdes en hydrologisk modell som inbegriper både ytavrinningen och avloppsnätet. Med modellen kan man bedöma eventuella översvämningssituationer som beror på olika skyfall samt deras omfattning och varaktighet. Resultaten ökar kunskapsbasen för att fastställa beredskapsnivån för störtregn i Helsingfors. Stadens översvämningssgrupp har fastställt uppgifter för beredskap för havsvattenöversvämningar och identifierat ansvariga för dem. Arbetet fortsätter 2025 genom att uppdatera översvämningssstrategin.

I beredskapen för allt intensivare värmeböljor prioriteras utsatta människogrupper, såsom klienter inom hemvård och vårdhem samt barn. I fråga om skolor och daghem granskas särskilt den skugga och det skydd som gårdarna erbjuder samt vattenhanteringen. Arbetet med att förbereda sig för värmeböljor har börjat med att stärka kunskapsbasen. Under våren 2025 färdigställs

Meteorologiska institutets modellering av stadens värmeöar och värmeböljornas intensitet i dagens och framtidens klimat.

Vi stärker grönstrukturen

Under 2024 satsade staden på verktyg för att stärka grönytefaktorn. I projektet ARVO – Viherrakenteen arviointi ja vahvistaminen kaupunkien maankäytön suunnittelussa, som delfinansierades av EU och inleddes 2023, fokuserade man på att stärka grönstrukturen i detaljplanläggningen genom att vidareutveckla och ta i bruk grönytefaktorverktyget för allmän platsmark. Grönytefaktor för allmän platsmark är en uppföljning av den tomtspecifika grönytefaktorn, och sträcker sig över ett större allmänna området än bara tomterna och kvarteren. Uppdateringen av verktyget för den tomtspecifika grönytefaktorn fortsatte för att i högre grad betona anpassningen till klimatförändringen och mångfalden. Grönstrukturen stärktes också i många planeringsprojekt. I Helsingfors beräknades täckningsprocenten för trädkronorna i hela staden samt separat för olika delområden, och arbetet fortsätter med att definiera målet för att öka täckningsgraden för trädkronor.

En blick framåt

Arbetet för anpassning till klimatförändringen görs ännu mer effektivt, och metoderna för uppföljning och utvärdering utvecklas. Anpassningsarbetet prioriteras utifrån riskerna. Beredskapen för störtregn förbättras genom att de identifierade objekten med översvämningssrisk i stadskärnan korrigeras och anpassningsmålen tas med fullständigare i planeringsdokumenten för de nya områdena. Planeringen av beredskap för ökade värmeböljor i staden inleddes 2024 som ett samarbete på stadsnivå. Som en del av detta arbete görs också en sårbarhetsgranskning av klimatförändringens effekter för att få en uppfattning om anpassningsåtgärdernas rättvisa. Utvecklingsarbetet av grönytefaktorerna för allmän platsmark och kvartersmark samt ökningen av krontäckningen fortsätter för att stärka anpassningen till klimatförändringen samt mångfalden.

Program:

[Helsingfors riktlinjer för anpassning till klimatförändringen 2019–2025](#)
(på finska)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

Energi

Energiproduktionen och energianvändningen har fortfarande en mycket viktig roll i uppnåendet av Helsingfors stads utsläppsminskningmål. Av CO₂-utsläppen inom Helsingfors stadsområde beror 43 procent på förbrukning av fjärrvärme och 30 procent på fastigheternas elförbrukning. Stadskoncernens utsläpp av CO₂ utgör 18 procent av hela stadsområdets utsläpp och omkring 92 procent av denna andel kan kopplas till byggnadernas energiförbrukning.

Energispararbetet i Helsingfors baserar sig på åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors. Helsingfors har också ingått energieffektivitetsavtal mellan kommunerna och staten, genom vilka man genomför åtgärder enligt Finlands energi- och klimatstrategi på kommunnivå.

Minskning av koldioxidutsläppen från energianvändningen

Stadskoncernens andel av hela stadsområdets elförbrukning var elva procent, 18 procent av fjärrvärmeförbrukningen och cirka tre procent av fjärrkylan.

Tabellen visar stadskoncernens energiförbrukning och CO₂-utsläpp åren 2023 och 2024. Stadskoncernens totala energiförbrukning minskade med en (1) procent från år 2023, medan CO₂-utsläppen minskade med 13 procent. Den kraftigare minskningen av CO₂-utsläppen än den totala energiförbrukningen förklaras av att Helens utsläppskoefficient för fjärrvärme var 15 procent mindre än år 2023 tack vare den minskade användningen av fossila bränslen.

Även om utsläppskoefficienten för Helens baselprodukt ökade med 18 procent jämfört med förra årets beräkning ökade inte utsläppen från elförbrukningen i samma proportion, eftersom hälften av stadskoncernens elanskaffning redan är förnybar el eller certifierad kärnel med CO₂-utsläpp

som räknas som noll. Motsvarande andel år 2023 var 40 procent. Ökningen av utsläppskoefficienten för Helens basprodukt förklaras av att en allt större andel av den utsläppsfria produktionen säljs som separata produkter, varvid andelen som produceras med fossila bränslen är större i den återstående basprodukten.

Elförbrukningen i stadskoncernens fastigheter minskade med en (1) procent och förbrukningen av fjärrvärme med två procent från år 2023. Fastigheternas energiförbrukning varierar från år till år på grund av det varierande fastighetsbeståndet, byggnadernas användningsgrad och förändringar i utrustningen samt varierande väderförhållanden. Konsumtionen av fjärrkyla i fastigheterna ökade med 40 procent från år 2023. Detta förklaras både av de nya användningsplatserna och det ökade kylbehovet.

Elförbrukningen i de allmänna områdena ökade med 16 procent medan fjärrvärmeförbrukningen minskade med 32 procent från år 2023. Ökningen av elförbrukningen beror på nya objekt och på att behoven av trappvärme och värmen för att smälta snö och is ökade. Värmeförbrukningen påverkas av väderförhållandena som varierar från år till år. Elförbrukningen för utomhusbelysningen kunde minskas med nio procent genom byte till led-belysning.

Metrotrafikens elförbrukning minskade

Helsingfors stadskoncerns energiförbrukning och CO₂-utsläpp 2023 och 2024

FASTIGHETER, som ägs direkt av staden*	GWh, 2023	GWh, 2024	GWh förändring i %, 2023–2024	CO ₂ kiloton, 2023	CO ₂ kiloton, 2024	CO ₂ förändring i %, 2023–2024
El	195	193	-1 %	92,1	107	16 %
Fjärrkyla	2,65	3,48	31 %	0,00	0,00	
Fjärrvärme	372	374	0 %	60,3	51,2	-15 %
Sammanlagt	570	571	0 %	152	158	4 %
Fastigheter, övriga och dottersammanslutningar						
El	190	187	-2 %	44,6	14,9	-67 %
Fjärrkyla	2,46	3,67	49 %	0,00	0,00	
Fjärrvärme	737	720	-2 %	119	99	-17 %
Sammanlagt	930	910	-2 %	163	114	-30 %
Utebelysning, trafikljus						
Utebelysning, el	34,6	31,5	-9 %	16,31	17,47	7 %
Trafikljus, el	1,21	1,21	0 %	0,57	0,67	18 %
Sammanlagt	35,8	32,7	-9 %	16,88	18,14	7 %
Allmänna områden						
El	2,50	2,91	16 %	1,18	1,61	37 %
Fjärrvärme	3,85	2,62	-32 %	0,62	0,36	-42 %
Sammanlagt	6,35	5,53	-13 %	1,80	1,97	-9 %
Trafik						
Metrotrafik, el (kärnel)	53,1	49,1	-8 %	0,00	0,00	
Spårtrafik, el (kärnel)	30,6	38,6	26 %	0,00	0,00	
Färjetrafik, bränsleenergi	6,48	7,65	18%	1,20	1,50	25 %
Sammanlagt	90,3	95,3	6 %	1,20	1,50	25 %
Bilar och arbetsmaskiner						
Bränslen	21,3	21,3	0 %	3,43	2,91	-15 %
El**	0,16	0,26		0,073	0,14	
Sammanlagt	21,5	21,6	1 %	3,50	3,05	-13 %
Alla totalt	1654	1636	-1 %	339	297	-13 %

* Servicebyggnader som ägs direkt av staden, med förbrukningsuppföljning per timme (i systemet Nuuka, ca 750 fastigheter).

**Rapporternas omfattning har förbättrats för 2024.

CO₂-utsläppen 2024 har beräknats med hjälp av Helen Ab:s produktspecifika utsläppskoefficienter, som är:

- för fjärrvärme 137 g/kWh
- för el 555 g/kWh (information från 2023, koefficienten för 2024 är inte tillgänglig)
- för kylning 0 g/kWh.

CO₂-utsläppen 2023 har beräknats med hjälp av Helen Ab:s produktspecifika utsläppskoefficienter, som är:

- för fjärrvärme 162 g/kWh
- för el 471 g/kWh (information från 2021, koefficienten för 2022 är inte tillgänglig)
- för kylning 0 g/kWh.

med åtta procent från år 2023 på grund av trafikavbrotten vid Järnvägstorget. Spår-vagnstrafikens elförbrukning ökade däremot med 26 procent från år 2023 på grund av att de nya linjerna började trafikeras. Å andra sidan förbättrades trafikens energieffektivitet, och särskilt snabbspårvägen är energieffektiv på grund av att linjen har en annorlunda körprofil, där hållplatsavstånden är betydligt längre och övergångsstäl-lena är färre än på stambanan. Då behövs färre accelerationer som förbrukar mycket el.

Färjetrafikens förbrukning av bränsle-energi förblev på samma nivå som år 2023, men CO₂-utsläppen från bränsleförbruk-ningen minskade med 15 procent när färjor-na övergick till att använda utsläppsnålare bränslen.

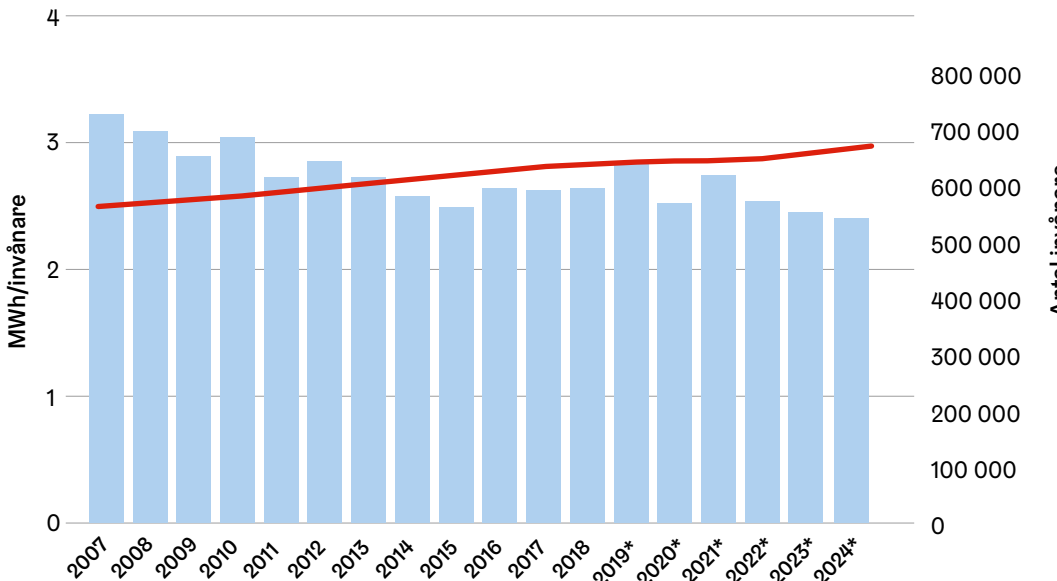
Fjärrvärmen stod för 67 procent (1 096 GWh) av hela stadskoncernens

energiförbrukning, elen för 31 procent (504 GWh), fjärrkylan för 0,4 procent (7,15 GWh) och bränslen för 1,8 procent (29,0 GWh).

Energiförbrukningen per invånare fortsätter att minska

Bilden visar utvecklingen av energiförbruk-ningen i stadens egen verksamhet i jämfö-relse med invånarantalet under de senaste 18 åren. Tack vare det långsiktiga energieffektivitetsarbetet har energiförbrukningen minskat med 29 procent i förhållande till invånarantalet under den aktuella perioden. Energiförbrukningsuppgifterna från och med 2019 har blivit mer omfattande, vilket innebär att minskningen av energiförbruk-ningen per invånare som uppnåtts under den granskade tidsperioden i verkligheten är större än vad som presenteras här.

Utvecklingen av energiförbrukningen per invånare och invånarantalet under perioden 2007–2024 inom Helsingfors stads egen verksamhet

*Rapporteringsprincipen har förändrats, uppgifterna om energiförbrukning har blivit mer heltäckande.

● Total förbrukning, MWh/invånare ● Antal invånare

Byggnade med energieffektivare nivå än nivån i de nationella föreskrifterna

Kravnivån vad gäller energieffektiviteten förblev oförändrad år 2024, vilket innebar att man måste planera och förverkliga stadens egna nybyggnads- och totalrenoveringsprojekt på ett mer energieffektivt sätt än den nationella föreskriftsnivån. Byggnaders energiklassificering baserar sig på det beräknade jämförelsetalet för energieffektiviteten, det vill säga E-talet (kWh/m²/år).

Medeltalet för E-talen i de nya permanenta byggnader som togs i bruk som servicebyggnader år 2024 var 73 kWhE/m²,a och de E-tal för nybyggnadsprojekt som beräknats i samband med bygglovsansökan var 63 kWhE/m²,a, då den föreskrivna nivån var 100 kWhE/m²,a. Medeltalet för E-talen i de nya byggnader som togs i bruk inom bostadsproduktionen år 2024 var 72 kWhE/m²,a (klass A) och de E-tal som beräknats i samband med bygglovsansökan var 71 kWhE/m²,a (klass A), då den föreskrivna nivån var 90 kWhE/m²,a.

I 76 procent av servicebyggnader som togs i bruk år 2024 (endast permanenta byggnader) är det huvudsakliga uppvärmningssystemet en värmepump, på basis av arealen. När det gäller projekt för vilka man ansökte om bygglov år 2024 är motsvarande siffra 96 procent. I alla bostadsproduktionsprojekt, för vilka man ansökte om bygglov år 2024, var det huvudsakliga uppvärmningssystemet jordvärme. I de projekt som blev klara användes jordvärme i 43 procent.

Byggnaderna måste fortfarande utrustas med ett solenergisystem. I alla nybyggnads- och renoveringsprojekt inom bostadsproduktionen, som togs i bruk eller för vilka man ansökte om bygglov år 2024, fanns ett solenergisystem. Solenergisystem ingick också i regel i alla projekt inom lokalservicen. Mer information om miljöeffekterna av byggande finns i avsnittet Byggnade i denna rapport.

Energieffektiviteten för Helsingfors stads bostäder Ab:s (Heka) byggnadsbestånd förbättras särskilt genom omfattande

totalrenoveringar och nybyggnationer. År 2024 blev tio renoveringsobjekt och tre nya objekt klara för Heka. Alla dessa objekt byggdes som energieffektivare än de nationella kraven. Som en del av dessa projekt installerades ett solkraftverk på elva objekt och ett jordvärmesystem på sju objekt. Man började också använda maskinell till- och frånluftsventilation med värmeåtervinning i åtta totalrenoveringsobjekt, vilket avsevärt minskar energisvinnet.

Investeringar i energieffektivitet och förnybar energiproduktion

Staden installerar solkraftverk förutom i nybyggnads- och totalrenoveringsobjekt även som separata investeringar i befintliga fastigheter. Den totala effekten av solelsystemen i servicebyggnaderna är redan över 2 MWp. Dessutom har stadskoncernens dottersammanslutningar investerat i solel under de senaste åren.

Övergången till led-belysning i den offentliga utomhusbelysningen (Helsingfors projekt LED) framskrider. År 2024 installerades 8 980 nya led-armaturer. I Helsingfors finns det totalt 97 366 gatu- och parkarmaturer, varav 45 275 är led-armaturer. Nu är andelen led-armaturer av utomhusbelysningen cirka 46,5 procent. Övergången till led-armaturer har framskridit snabbt också i stadens byggnader. Genom belysningsändringarna uppnåddes minst 350 MWh kalkylmässiga energibesparingar genom investeringar som gjordes 2024.

E-power hybridfilter skaffades till några objekt med stor elförbrukning, såsom centrumbiblioteket Ode och kontorskvarter för Helsingfors stadsmiljösektor. De förbättrar elkvaliteten, vilket minskar svinn och förlänger livslängden på apparater som är anslutna till elnätet. Elenergibesparingarna som verifierats genom mätningar har varit ungefär fyra procent.

Åtgärder för förbättrad energieffektivitet

Hösten 2024 konkurrensutsattes ett system för hantering av energi och förhållanden i servicebyggnaderna inom lokalservicen. I tjänsten ingår aktiv uppföljning av byggnadernas energiförbrukning, inomhusklimatet och de hustekniska systemens funktion samt reaktion på upptäckta avvikelser. Utifrån observationerna gör serviceproducenten enligt överenskommelse de justeringar som behövs genom automationssystemet samt ger fastighetsskötarna och disponenten anvisningar för korrigerande åtgärder. Serviceproducenten övervakar också att de nödvändiga åtgärderna vidtas. Med hjälp av tjänsten kan man åtgärda olika fel samt hitta åtgärds- och investeringsförslag för att förbättra energieffektiviteten och husteknikens funktion. I bästa fall betalar sig tjänsten på mindre än ett år.

Helsingfors stads bostäder Ab (Heka) utvecklade med flera åtgärder styrningen av byggnadernas uppvärmning så att den är exaktare och energieffektivare. Förnyandet och utökningen av de bostadsspecifika temperatursensorerna fortsatte för att man ska kunna justera uppvärmningen exaktare enligt de faktiska förhållandena. Sensorerna utnyttjas också i den värmeoptimeringstjänst som utvecklas gemensamt med Helen, där smart styrning av lokalers uppvärmning kombineras med efterfrågeflexibilitet för värme. Tjänsten beräknas minska behovet av uppvärmningsenergi i lokalerna med i genomsnitt fem procent. Värmeoptimeringstjänsten började redan användas på 170 användningsplatser med fjärrvärme.

Heka effektiviserade uppföljningen av energi- och vattenförbrukning genom att aktivt använda AI-verktyget EnerKey Ines, som hjälper att identifiera potentialen för energibesparingar och stöder förbrukningsuppföljningen. Nästa steg är att precisera produktions- och förbrukningsuppföljningen av värmepumpar med hjälp av mätningar för att kunna bedöma syste-

mens funktion bättre. Mer information om Helsingfors stads bostäder Ab:s hållbarhet finns på [Hekas webbplats](#).

Energieffektivitet främjas också i projekt

I det treåriga projektet ENPA – en modell för energitjänster i stadsområden, som inleddes i slutet av 2023, skapas en företagsbaserad energitjänstmodell som stöder planeringen och genomförandet av så kallade koldioxidsnåla och energisjälvförsörjande regionala energilösningar på kvarternivå som möjligt. Helsingfors, Vanda, Esbo och Metropolia deltar i projektet. Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF finansierar projektet. Projektet är en del av Helsingfors, Esbo och Vanda stads gemensamma innovationsprogram (HEVi).

I det tvååriga projektet Systemic Heat Shift (SHS), som inleddes i september 2024, genomför Helen och Helsingfors stad efterfrågeflexibilitet inom uppvärmning med hjälp av AI i servicebyggnader. Målet är att minska fjärrvärmens förbrukningstoppar som kan öka utsläppen och kostnaderna för värmeproduktionen. Efterfrågeflexibiliteten förväntas inte påverka trivselen inomhus. SHS finansieras av EU:s Net Zero Cities-projekt, där hundra europeiska städer som strävar efter koldioxidneutralitet deltar.

Heka deltar i Helena-projektets innovationsprogram, där man pilottestar koldioxidsnåla byggnads- och boendelösningar, såsom smart ellager, rumsspecifik uppvärmningsstyrning och dynamiska elementventiler. Helena-projektet, som inleddes 2020, avslutades i slutet av 2024. Helena-projektet fokuserade särskilt på att med hjälp av flermåloptimering identifiera kostnadseffektiva metoder för att förbättra energieffektiviteten i omfattande renoveringar. I projektet utvecklade man tillsammans med de företag som deltog i projektet en metod för flermåloptimering och producerade en omfattande databas över energilösningarnas lönsamhet, som kan utnyttjas vid planeringen av framtida

energirenoveringar. I de byggobjekt som var med i Helena-projektet investerade 86 miljoner euro i energieffektivitet och tack vare de åtgärder som vidtogs minskar deras årliga kalkylmässiga energiförbrukning med 17,6 GWh, vägt med energiformernas miljökonsekvenser.

Med hjälp av en marknadsdialog undersökte man år 2024 inom projektet också anskaffningen av energilösningar med en servicemodell där Hekas eget kapital inte skulle bindas till investeringar, utan leverantören skulle svara för att systemen fungerar optimalt och besparingarna förverkligas. På basis av utredningarna visade sig servicemodellen vara ett ekonomiskt lönsamt alternativ. För att främja upphandling av servicemodeller utarbetade man i projektet dessutom en upphandlingsplan och modellavtalsdokument. Därefter pilottestas servicemodellen med konkreta upphandlingar av energilösningar.

Helens investeringar i den gröna övergången förbättrade energieffektiviteten avsevärt

Helens mål är att förbättra energieffektiviteten med 5,4 procent jämfört med år 2015 senast år 2025. Detta energieffektivitetsavtalets sparmål har redan överskridits.

År 2024 var den viktigaste åtgärden för att förbättra energieffektiviteten i produktionen en investering i elpannorna i Hanaholmens värmecentral, som sparade så mycket som 700 GWh primärenergi. Den ökade anslutningseffekten av fjärrkyla ökade utnyttjandet av spillvärme. Inom energidistributionen renoverades fjärrvärmenätet och hanteringen av nätet förbättrades med hjälp av AI. Dessutom satsade Helen på digitala tjänster som stöder kunder i energibesparing. Antalet användare av tjänsten Oma Helen var över 500 000 på årsnivå. Mer information om ansvarsfrågor inom Helen Ab finns i [Helens hållbarhetsrapport](#) (på finska).

Målen för KETS och VAETS ser ut att uppnås

I kommunernas energieffektivitetsavtal (KETS) har Helsingfors förbundit sig till en energibesparing på 61 GWh och i hyresbostädernas energieffektivitetsavtal (VAETS) har stadens dotterbolag som äger hyresbostäder förbundit sig till en energibesparing på 55,7 GWh under avtalsperioden 2017–2025. Avtalens förpliktelser förverkligas med energibesparingsåtgärder, vars besparingseffekter rapporteras årligen till Motiva.

Före slutet av 2025 ska stadens kända energieffektivitetsavtalsåtgärder ha givit en sammanlagd (KETS + VAETS) energibesparing på uppskattningsvis 98,6 GWh, vilket är 84 procent av hela besparingsmålet för avtalsperioden. En del av de energisparåtgärder som föreslagits i de energisyner som gjorts under avtalsperioden har ännu inte slutförts och kunde därför inte beaktas i rapporteringen.

En blick framåt

Helsingfors stadskoncern förbereder anslutningen till nya energieffektivitetsavtal. Avtalen torde undertecknas under 2025 och avtalsperioden omfattar åren 2026–2035.

I tre servicebyggnader inom lokalservicen har man under de senaste åren pilottestat en applikation som bygger på AI för att producera behövliga inomhusklimatförhållanden för alla användningssituationer genom att samtidigt optimera ventilations-, uppvärmnings- och kylfunktionerna och tillika minska onödig energiförbrukning. Nästa steg är att analysera erfarenheterna från pilotprojekten, och utifrån dem börjar man förbereda sig för att utnyttja AI mer omfattande i fastighetsbeståndet.

Byggande

I Helsingfors planlade man betydligt mer år 2024 än året innan, totalt 950 211 kvadratmeter våningsyta, varav över hälften var våningsyta för bostadsbyggande. I den regionala inriktningen av planläggningen har det skett en klar förändring så att en allt större del av den framtida byggverksamheten i enlighet med generalplanen från 2016 riktas till förortsområdenas snabbspårområde i stället för centrum-zonen. Ur miljöperspektiv är samordningen av byggverksamheten med både naturskyddet och det mindre koldioxidavtrycket en betydande utmaning som man arbetar målinriktat för att lösa.

Stadsplanering

De åtgärder som utförs inom stadsplaneringen i Helsingfors siktar fortfarande i enlighet med generalplanen från 2016 mot att förenhetliga och komplettera stadens struktur med stöd av kollektivtrafiken. År 2024 fortsatte man att komplettera generalplanen från 2016 genom fyra delgeneralplaner (Östersundom, Viksstrand-Lahtisleden, området kring Västerleden och Vårdö). Av dessa fastställde stadsmiljönämnden delgeneralplanen för Viksstrand-Lahtisleden som fokuserar på bostadsbyggande och delgeneralplanen för Vårdö som tryggar de regionala naturvärdena.

I delgeneralplanarbetet för Östersundom fattades beslut som bygger på konsekvensbedömningar för att hantera klimatutsläppen från byggandet samt för att bevara naturvärden och det ekologiska nätverket till största möjliga del. Planeringen av skyddet av naturvärden och stadsplaneringen har gjorts i samma enhetliga process.

I detaljplanläggningen används en gränsvärdesstyrning av koldioxidavtrycket under bostadshöghusens livscykel med målet att styra byggandet av hus så att det blir koldioxidsnåla. Som en del av konsekvensbedömningen av detaljplanläggningen görs också en mer omfattande beräkning av klimatutsläppen under livscykeln med hjälp av metoden Planect. Planernas genomsnittliga klimatutsläpp under livscykeln

är 21 kg CO₂e/a/m² våningsyta. Tillkomsten av utsläpp koncentreras allt mer till byggskedet i och med att utsläppskällorna i användningsfasen (energiproduktion, mobilitet) minskar. Det används olika planbestämmelser för anpassningen till klimatförändringen, och dessutom pågår ett utvecklingsprojekt för den områdesvisa grönytefaktorn.

Utsläppsminskningen utvecklades inom byggandet

Till de betydande åtgärderna för koldioxidsnålhet i Helsingfors bostadsproduktion och byggande av lokaler hör god energieffektivitet och värmepumpar, som har krävts redan länge. År 2024 skapades ett uppföljningssystem för beräkning av koldioxidavtryck, som man i fortsättningen kan använda för att analysera och jämföra utsläppen bättre från husbyggnadsprojekt i olika skeden av livscykeln.

De materialrelaterade utsläppen ska minskas ytterligare. Koldioxidsnål betong är en av de viktigaste metoderna för att minska dessa utsläpp. I lokalprojekten har man bestämt att koldioxidsnål betong (minst GWP.85) alltid används när det är tekniskt och ekonomiskt möjligt. Kostnadseffekten av koldioxidsnål betong utreds i projekt inom bostadsproduktionen.

Kravet på koldioxidsnål betong (GWP.85) har tagits med i planeringen av konstbygg-

nadsobjekt inom infrastrukturbyggandet. Vid infrastrukturentreprenader har man bestämt att den färdigbetong som används i entreprenaden ska vara koldioxidsnål betong minst GWP.85 enligt BY-klassificeringen för koldioxidsnålhet. Det är dock inte möjligt att använda GWP.85-klassificerad betong på alla platser. I vissa entreprenader har det under byggarbetet framgått att betong som uppfyller alla uppställda krav varken finns att tillgå eller kan tillverkas. Man kan bli tvungen att slopa kraven på koldioxidsnål betong under byggtiden på grund av de utmanande gjutförhållandena för betong, till exempel på grund av årstiden. År 2024 användes koldioxidsnål betong i uppskattningsvis cirka 90 procent av sådana infrastrukturentreprenader där betong användes. Koldioxidsnål betong är cirka 10–20 procent dyrare än traditionell betong.

Styrningen av miljömålen i byggprojekt utvecklas

Rakennustietos miljöklassificering (tre stjärnor) används i totalentreprenader inom både bostadsproduktionen och byggandet av lokaler. Inom bostadsproduktionsprojekten inom Postparkens område uppnåddes fyrstjärniga certifieringar för Hekas objekt Flakgatan 10, Postiljonsgatan 2 samt för Helsingin Asumisoikeus Oy:s (HASO) och As Oy Helsingin Kollikallio. I projekten fick man innovationspoäng bland annat för intelligent utnyttjande av byggnadsautomation vid styrningen av hustekniken samt för att blåsa hållplattorna torra. Det första Svanenmärkta daghemmet som staden låtit bygga, daghemmet Soittaja, togs i bruk 2024. I andra projekt styrs planeringen enligt modeller för livscykelstyrning (bostadsproduktion) och mål för ekologiskt hållbart byggande (lokaler). Gårdplaneringsanvisningen i anvisningarna för planering av bostadsproduktionen uppdaterades för att bättre stödja den biologiska mångfalden. Miljödokumentet för lokalernas byggarbetsplats uppdaterades och en ny rapporteringsgrund utarbetades. År 2025 kommer uppföljningen och över-

vakningen av byggarbetsplatsens miljökonsekvenser att utvecklas.

I dokumenthelheten för infrastrukturbyggande preciserades presentationen av miljöfrågor och dokumentmallarna uppdaterades bland annat med tanke på styrningen av koldioxidsnålhet och hanteringen av byggplatsvatten. Vid konkurrensutsättningen av ramavtalet om planerings- och sakkunnigtjänster för gator och allmänna områden förutsattes att konsulten utsåg en masskontaktperson och en expert inom koldioxidsnål planering, och en minneslista utarbetades för att stödja dessa uppgifter. Temana uppdaterades i tjänstebeskrivningen för gatu- och parkplaneringen och i dokumentunderlaget för planeringsprogrammet.

Ansvarsfullheten i stadstrafikens byggprojekt styrdes med hjälp av miljöklassificeringen BREEAM. Projektet från Fiskehamnen till Böle fick det näst högsta vitsordet Excellent i klassificeringen BREEAM Infrastructure. I Finland har miljöklassificeringen BREEAM Infrastructure beviljats endast en gång tidigare. Projektets utsläpp minskades med nio procent jämfört med planen. Klassificeringen BREEAM har också utnyttjats vid byggandet av depån i Brunakärr och även för den söks nivån Excellent. År 2024 ställde Stadstrafiken upp utsläppsminskningmål för alla sina byggprojekt och gör livscykel- eller utsläppsberäkningar i dem.

Anvisningen om byggplatsvatten i huvudstadsregionen togs i bruk våren 2024. Den ger anvisningar om verksamheten på byggarbetsplatser och minimerar de skadliga effekterna på vattendragen till exempel med hjälp av sedimenteringscontainrar för byggplatsvatten. Preciserande anvisningar om byggandet har utarbetats för hanteringen av byggplatsvatten bland annat i fråga om upprättandet av en plan för hanteringen av byggplatsvatten samt en mall för egenkontroll av byggplatsvatten. Olika filtreringslösningar används för rening av byggplatsvatten och byggplatsvattnens tillstånd kontrolleras effektivt. Mer information om anvisningen om byggplatsvatten finns i avsnittet Vattenskydd i denna rapport.

Case sommarparken vid Tölöviken

Sommarparken vid Tölöviken, som öppnades för stadsborna sommaren 2024, planerades på ett experimentellt sätt. Olika funktionella områden och strukturer skapades i parken, och responsen på upplevelserna av dem utnyttjades i den fortsatta planeringen av parken. Byggarbetena utfördes i ett område åt gången, och parkområdet behövde aldrig stängas helt för gång- och cykeltrafiken. I sommarparkens odlingsunderlag användes Staras egen lövkompost Tali på botten av det produktiverade odlingsunderlaget. Med hjälp av komposten förbättrades jordens vattenhållningskapacitet. Komposten fungerar också som näringsbank för odlingsunderlaget och inga närings tillskott behövdes. Floran i sommarparkens odlades som närproduktion i Stadsträdgården på andra sidan Tölöviken. En del av fröna såddes direkt på plats. I växtsortimentet fanns många växter som lockar pollinerare och bildar många frön, vilket gjorde sommarparken till en viktig oas inte bara för stadsborna utan också för insekter och fåglar.

Biologisk mångfald som en del av byggandet

Byggnadsordningen kräver att en utredning om naturvärden på tomten görs för vissa projekt. I projekten inom lokalservicen har man dragit upp riktlinjer för att utredningen ska göras i alla projekt, i såväl ny-, utvidgnings- och ombyggnadsprojekt. Projekten inom lokalservicen fick en intern anvisning om hur man beaktar fågelhäckningen och andra djurs bobyggande inom byggandet.

En uppdatering av Helsingfors stads verktyg för den tomtspecifika grönytefaktorn pågår. Målet med uppdateringen är att verktyget i högre grad än tidigare styr ökningen av den biologiska mångfalden och anpassningen till klimatförändringen.

I processerna för allmänna områden har man kontrollerat och säkerställt att naturinformationen förmedlas bättre för att kunna utnyttjas i tillsynen av underhållet och områdesanvändningen.

En blick framåt

Bygglagens nationella gränsvärden för koldioxidavtryck för nybyggnader träder i kraft från och med 2026. Gränsvärdena påverkar också andra projekt i Helsingfors än bostadsbyggande och på längre sikt också nivån på gränsvärden för alla nybyggnadsprojekt i Helsingfors. Vikten av naturavtrycket från byggandet har ökat i den nationella styrningsdebatten och kräver mer forskning och produktion av information också från Helsingfors stads verksamhet.

Helsingfors deltar i utvecklingsprojekt som syftar till att minska mängden plast och skadliga ämnen som kommer ut i miljön genom byggande. I gatu- och parkplaneringen har man redan preciserat anvisningarna om användning av filtertyger. Stadsmiljösektorn har ett resursbehov för en koordinator för byggplatsvatten. Processerna och förfarandena för hantering av byggvatten behöver vidareutvecklas i planeringen och byggaktörsverksamheten.

Trafik

I enlighet med stadsstrategin (2021–2025) satsar Helsingfors stad på att främja hållbara och smarta trafiklösningar. Helsingfors strävar efter att öka andelen kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik samt att elektrifiera trafiksystemet. När strategin förverkligas minskar koldioxidutsläppen, de hälsofarliga luftföroreningarna och bullret från trafiken i betydande grad.

Förutsättningarna för gång- och cykeltrafiken förbättrades

Målet för utvecklingsprogrammet för cykeltrafiken 2020–2025 är att öka andelen resor som företas med cykel till minst 20 procent senast år 2030. År 2024 var andelen resor som företogs med cykel elva procent, liksom året innan.

Helsingfors nätverk av cykelvägar utvidgades bland annat till Östra banan och Bölebanan. Banarrangemangen i Kajsaniemi park blev klara som en del av Östra banan och Havshagabron samt cykelvägar öppnades. Bölebanans cykelgata på Tilkkalänken och Ridvägen blev färdig. Bölebanan blev klar också bredvid spårvägslinje 13 till Stinsgatan och Vallgårdsdalen.

Av det nätverk på 140 kilometer som är målet för innerstadsnätet var totalt 73 kilometer förverkligat eller under byggnad år 2024. Av Baana-nätverkets mål på 148 kilometer är ungefär 34 kilometer förverkligat eller under byggnad.

I början av maj öppnades Kajsatunneln – den nya cykel- och gångförbindelsen under centralstationens bangård. I anslutning till tunneln öppnades också ett cykelgarage i juli som förbättrar cykeltrafikens tjänster med cirka 900 fler parkeringsplatser för cyklar.

Esplanadernas trafikförsök året runt som inleddes 2023 avslutades hösten 2024. I försöket reserverades mer utrymme än tidigare för fotgängare och cyklister och

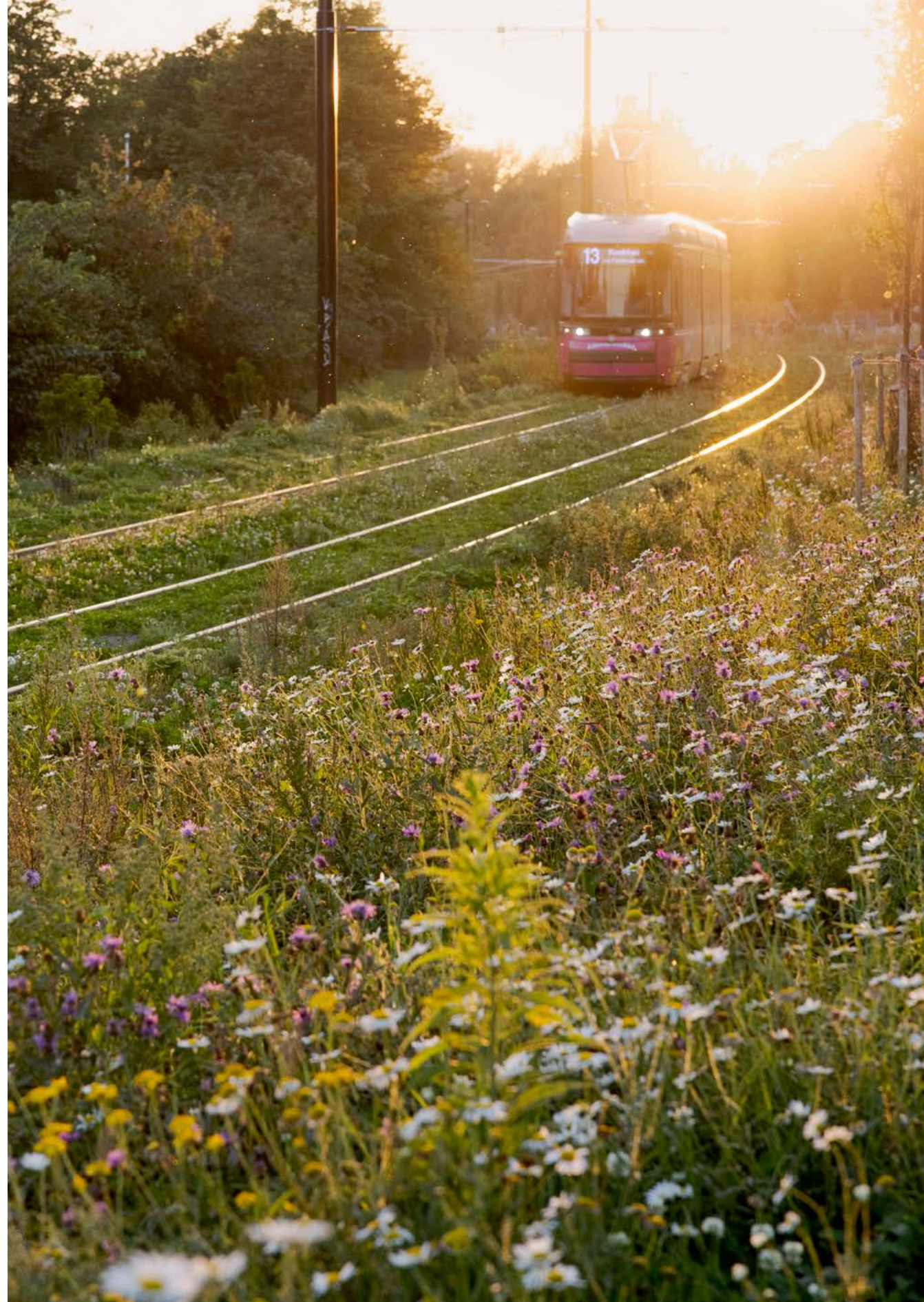
mängden grönska ökades i området. Största delen av dem som rörde sig i området upplevde att försöket invercade positivt på trivseln i området. På Skolskvären och Skillnadsgatan genomfördes sommargator sommaren 2024. Sommargatorna medför tillfälliga förbättringar i gångmiljön och trivseln i området under sommarsäsongerna.

Trafiksystemplanen för stadskärnan godkändes av stadsstyrelsen i slutet av 2024. Planen är viktig med tanke på främjandet av gångtrafiken, till exempel tack vare åtgärderna för att göra Brunnsgatans kollektivtrafikgata och lokalnätet lugnare.

Trafiken på spårvägslinje 13 inleddes

Spårvägstrafiken på banan mellan Böle och Fiskehamnen startade i augusti och helt nya områden i Helsingfors fick tillgång till spårvägstrafiken. Linje 13 går från Knekten i Sumparn till Magistratstorget i Västra Böle. Utvecklingstrenden för passagerarantalet har varit uppåtgående. Vallgårdsdalens andel längs spårvagnslinje 13 är en grönbana där biltrafik inte är tillåten. Grönbanan binder damm och minskar bullret från spårvägstrafiken.

Inom projektet Kronbroarna öppnades den nya Hagnäsbron för trafik på våren. Bron kommer att förbättra framför allt gång- och cykeltrafikens förbindelser från Kronohagen till Sörnäs strandväg och Hagnäs, då de övriga gatorna runtomkring blir färdiga.

Nästan 42 procent av bussresorna kördes med el

Helsingforsregionens trafik (HRT) har målet att minska kollektivtrafikens när- och koldioxidutsläpp med över 90 procent (2010–2025). För bussmaterielen är målet att 90 procent av HRT:s bussar är utsläppsfria el- eller bränslecellsbussar senast år 2030. Målet är utsläppsfri kollektivtrafik senast 2035.

HRT tog i bruk omkring 120 nya elbussar år 2024, och därmed ökade deras totala antal till 547. Nästan 42 procent av bussflottans kilometer kördes med elbussar år 2024.

Antalet passagerare inom kollektivtrafiken ökade år 2024 jämfört med år 2023, men återgick inte ännu till den nivå som rådde före corona. Inom HRT:s område ökade passagerarantalet med två procent i metron, sex procent på spårvagnarna, nio procent på närtågen och tolv procent på bussarna jämfört med år 2023. År 2024 var HRT:s passagerarantal cirka nio procent lägre än år 2019. År 2024 användes

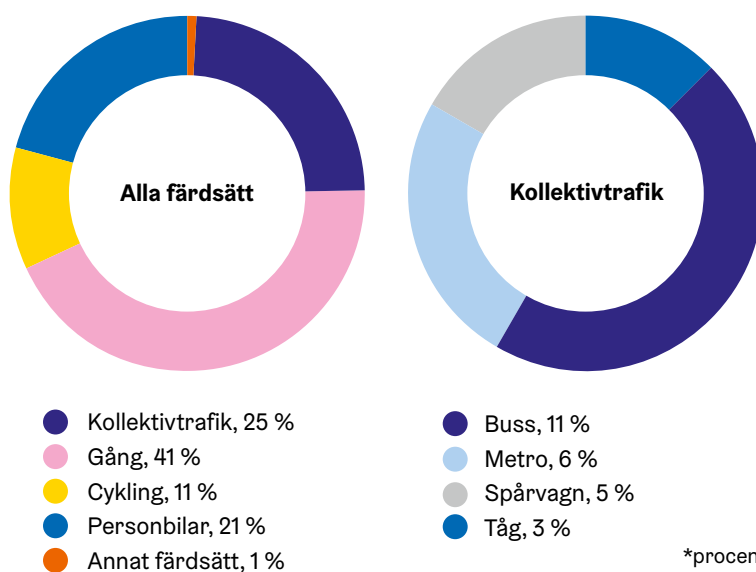
stadscyklarna för cirka 2,2 miljoner turer i Helsingfors, på samma sätt som året innan. Den genomsnittliga resan var 2,7 kilometer lång och varade 16 minuter.

Det ökade distansarbetet är en av orsakerna till att användningen av kollektivtrafiken minskar. På grund av det minskade passagerarantalet och de ökade omkostnaderna har biljettpriserna stigit i Helsingforsområdet under strategiperioden 2021–2025.

Helsingforsborna är dock nöjda med kollektivtrafikens funktion. År 2024 placerade Helsingforsregionen sig än en gång på fjärde plats i den internationella undersökningen BEST (Benchmarking in European Service of Public Transport), som kartlägger passagerarnas tillfredsställelse med kollektivtrafiken. Åbo, Genève och Tammerfors kom före Helsingforsregionen. Av invånarna i HRT-området var 75 procent nöjda med kollektivtrafiken år 2024. Andelen ökade med tre procentenheter från år 2023.

Transportmedelfördelning

Huvudsakligt transportmedel för helsingforsarnas resor inom Helsingfors, procent av de resor som gjorts under dagen*

*procentandelarna har avrundats till hela tal

MBT-avtalet mellan kommunerna i Helsingforsregionen och staten godkändes i september för åren 2024–2035. De viktigaste innehållen för Helsingfors är bland annat utvecklingen av Lahtisleden, som möjliggör byggandet av Vik-Malms spårväg inom en nära framtid, samt totalrenoveringarna av Helsingfors metro- och tågstationer.

Elektrifieringen av trafiken framskrider

År 2024 fortsatte antalet elbilar att öka. I Helsingfors fanns det vid årets slut 20 399 helelektriska bilar och 24 838 laddbara hybrider i trafik, det vill säga totalt 45 000 laddbara personbilar. Av de personbilar som var registrerade hos Helsingfors stad var 24 procent helelektriska i slutet av år 2024.

Antalet laddningspunkter i Helsingfors allmänna områden uppgick vid årets slut till cirka 245. I och med den konkurrensutsättning som bereddes under 2024 kommer antalet laddningspunkter i allmänna områden att öka under de kommande åren med 240 nya punkter. I staden finns det också gott om laddningspunkter som drivs av kommersiella aktörer samt privata laddningspunkter. De laddningspunkter som lagen förpliktar stadens fastigheter som inte är i bostadsbruk installerades före utgången av 2024.

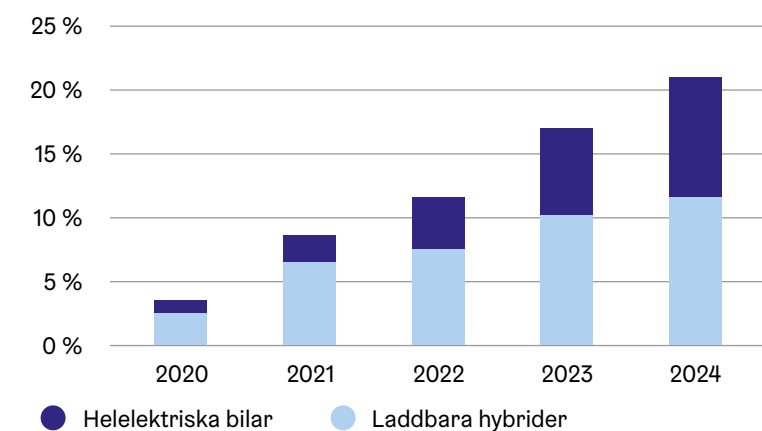
Som en del av programmet Kolneutralt Helsingfors har staden låtit utföra en omfattande utredning där man har identifierat de effektivaste åtgärderna för att uppnå målen för utsläppsminskningen i trafiken före 2030. I beredningsarbetet år 2024 genomfördes en konsekvensbedömning av åtgärderna samt interaktion med invånare och företag.

Sommaren 2024 övervägde [klimatpanelen](#), som bestod av stadsbor, hur Helsingfors skulle kunna nå sitt klimatmål för trafiken. Panelen beredde ett uttalande som lades fram för stadsmiljönämnden i oktober. I uttalandet betonades olika trafikanters behov, utvecklingen av kollektivtrafiken och cyklingen, förbättringen av vinterunderhållet och förutsättningarna för att röra sig med olika färdssätt.

Lösningar för smart trafik utvecklades som stöd för ett hållbart trafiksystem

Med hjälp av utvecklingsprogrammet för smart trafik i Helsingfors erbjuds täckande trafikinformation och utvecklas avancerade trafikhanteringssystem som stöder hållbara färdssätt. År 2024 färdigställdes en statistikdatabas för trafiken som ger möjlighet till mångsidiga verktyg som stöd för statistikföringen och planeringen av trafiken. Databasen gör statistikuppgifterna öppet tillgängliga också för utomstående aktörer.

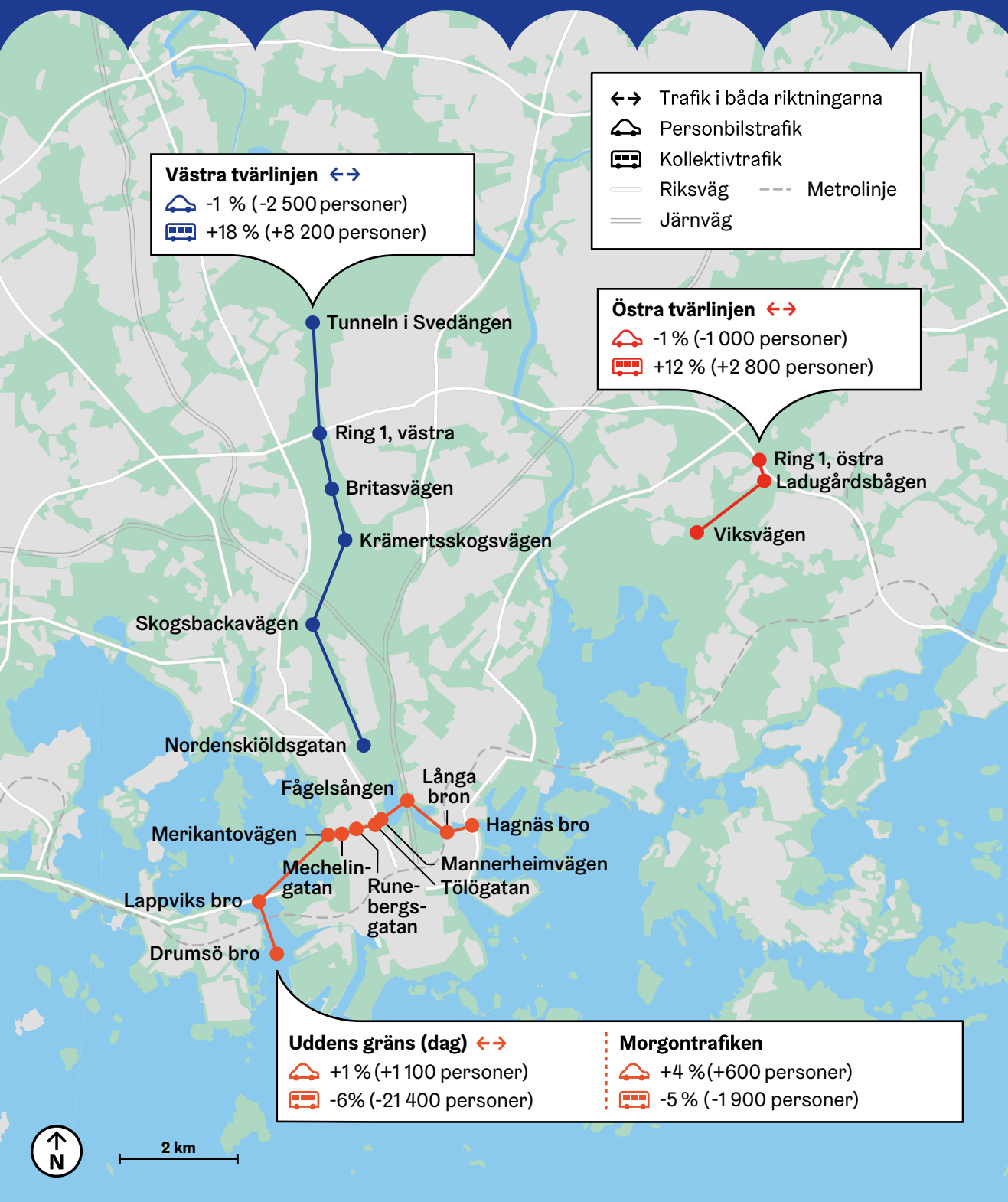
Andelen laddningsbara bilar av alla personbilar i trafik i Helsingfors

Passagerarantal

Helsingfors

Förändringar i passagerarantalen i personbilar och kollektivtrafiken 2024 jämfört med föregående år en vardag under hösten på Helsingfors på de linjer där man räknar.

Forum Virium Helsinki främjar utsläppssnål mobilitet och stadslogistik i olika projekt. Sommaren 2024 inleddes ett försök i Gräsviken med närdistributionspunkter för att minska utsläppen från stadslogistiken. Från närdistributionspunkterna delades försändelserna ut med lastcyklar, elektroniska paketfordon och leveransrobotar. På så sätt kunde man ersätta transporter som normalt görs med bil i den västra stadskärnan.

Antalet personbilar i trafiken minskade ytterligare

År 2024 fanns det 218 900 personbilar i trafikanvändning i Helsingfors. I trafiken i Helsingfors användes 320 personbilar per 1 000 invånare, vilket var 1,6 procent färre än föregående år. Sedan 2021 har befolkningen i Helsingfors ökat mer än antalet personbilar i trafikanvändning, och därför har också tätheten av dem minskat.

Bakgrunden till att tätheten av personbilar i trafik har minskat har eventuellt varit att coronaepidemin lättat, men även de kraftigt ökande bränslepriserna sedan 2022 samt inflationen. När man jämför med för fem år sedan är tätheten 2,45 procent mindre.

Under ett genomsnittligt vardagsdygn i juni korsades stadsuddens gräns av 26 700 cyklister, vilket är 8,6 procent mindre än år 2023. Antalet motorfordonstrafik (person-, paket-, lastbils- och busstrafik samt spårvagnar) var oförändrat eller minskade något på alla beräkningslinjer med undantag för uddens gräns.

Efter coronaepidemin har distansarbetet stabiliserats på en högre nivå än tidigare, och därmed har mobilitetsbehoven och mobilitetsvanorna förändrats. År 2024 påverkades Helsingforsbornas rörlighet särskilt av de stora gatubyggerna i stadskärnan och trafikavbrotten i metron. Den nya snabbspårvagnslinje 15 syntes som en ökning av antalet kollektivtrafikpassagerare i tvärgående trafik.

En blick framåt

År 2025 blir trafiken den största källan till utsläpp av koldioxid i Helsingfors. Trafikens andel av utsläppen beräknas redan vara över 60 procent före utgången av 2030, då framför allt utsläppen från uppvärmningen minskar betydligt. För att uppnå målen för utsläppsminskning behövs en omfattande uppsättning av åtgärder som påverkar både ändringen av fordonens drivkraft och minskningen av körprestationer.

Staden förbereder sig för en ökning av de alternativa drivkrafterna, bland annat genom att utveckla infrastrukturen för distribution. Under de närmaste åren kommer antalet laddningspunkter för elbilar att öka i snabbare takt. Helens första tankningsstation för grönt väte i Nordsjö blir färdig 2026.

Spårvägsprojekten förbättrar tillgängligheten och tillväxtpotentialen i stadens olika områden. Gångtrafiken i stadens nätverk med spårtrafik är en väsentlig del av vardagsresorna. Gångmiljön förbättras bland annat i försöket Berghälls sommargator 2025–2026. Cykeltrafiken främjas målmedvetet och ett nytt utvecklingsprogram för cykeltrafiken för 2026–2030 är under beredning.

Lösningar för smart trafik utvecklas och i gatubilden syns allt fler nya trafikmedel. Till exempel blir drönare allt vanligare och luftfarten elektrifieras, vilket har skapat ett behov av att hantera luftrumshelheten.

Luftvård

Luftkvaliteten i Helsingfors är ganska god i internationell jämförelse. Gatudamm, utsläpp från småskalig förbränning av ved och avgaser från trafiken orsakar dock fortfarande olägenheter för människors hälsa och miljöns trivsamhet. De hälsobaserade riktvärden som Världshälsoorganisationen WHO publicerade 2021 överskrids i stor utsträckning. Tyngdpunkten i luftvården har flyttats från avgasutsläpp till bekämpning av särskilt gatudamm och utsläpp från småskalig vedeldning.

Gränsvärdena skärps betydligt

EU:s bindande gränsvärden för luftkvalitet fastställs i luftkvalitetsdirektivet. EU:s nya direktiv trädde i kraft i december 2024. I och med detta skärps EU:s bindande gränsvärden för halterna av luftföroreningar betydligt år 2030, vilket medför utmaningar för Helsingfors.

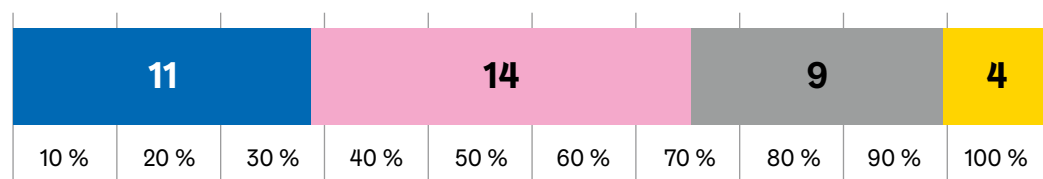
Arbete för en bättre luftkvalitet har redan länge utförts i Helsingfors. I de nya miljöskyddsmål som Helsingfors antog i mars 2024 fastställdes långsiktiga och medellånga mål för luftkvaliteten. Stadens nya luftvårds- och bullerbekämpningsplan 2024–2029 (ILME) godkändes i maj 2024. Den innehåller nästan 40 åtgärder för att förbättra luftkvaliteten och ljudmiljön. En del av åtgärderna inleddes redan 2024 och genomförandet av största delen inleds 2025–2026. De framtida gränsvärdena för luftföroreningar, som fortfarande var kommissionens förslag när planen utarbetades, sattes redan i förväg upp som mål i planen. Om de nya gränsvärdena överskrids under 2026–2029 måste ILME-planen preciseras och utvidgas så att den motsvarar färdplanen enligt det nya direktivet. Den måste visa på vilka sätt gränsvärdena kommer att underskidas inom utsatt tid.

Gatudamm är en utmaning

I nuläget överskrids EU:s framtida dygnsgräns för inandningsbara partiklar, alltså gatudamm, i miljöer med livlig trafik i Helsingfors. År 2024 uppmättes flest överskridningar av gränsvärdet på Industriegatan i Helsingfors. Dammiga dagar förekommer i synnerhet under vårarna. Mängden damm påverkas i hög grad av väderförhållandena och snöläget under våren samt av gatuunderhållets verksamhet. År 2024 uppmättes höga partikelhalter i luften också efter att vinterdäckssäsongen började på senhösten.

Samforskningsprojektet KATOA2 som utreder bildandet och bekämpningen av gatudamm avslutades i slutet av 2024 och planeringen av ett nytt projekt inleddes. Forskning har visat att dubbdäck orsakar en stor andel av gatudammet genom att mala sönder vägbeläggningen – upp till hälften av dammet. Staden har satt som mål att öka friktionsdäckens andel av vinterdäcken till 70 procent senast vintersäsongen 2030–2031. Nyttan med friktionsdäck lyftes återigen fram i stor omfattning i olika kommunikationskanaler under hösten. Försöket med dubbdäcksförbud för genomfartstrafik pågick på Lönnrotsgatan för tredje året. Syftet med försöket är att följa upp hur förbudet påverkar bland annat luftkvaliteten

Läget för åtgärderna i planen för luftskydd och bullerbekämpning 21.5.2025

- Enligt tidtabellen - Genomförandefas
- Enligt tidtabellen - Planeringsfas
- Har inte påbörjats
- Färdig

och andelen dubbdäck i större utsträckning. Friktionsdäckens andel har långsamt blivit större i Helsingfors under de senaste åren och är nu i genomsnitt cirka 43 procent. Det krävs dock ytterligare åtgärder för att uppnå målet.

Avgasutsläppen minskar

Avgasutsläppen, bland annat kvävedioxid och småpartiklar, från trafiken har minskat betydligt då fordonstekniken har gått framåt och fordonen har elektrifierats. Nedgången väntas fortsätta. Införandet av utsläppssnålare bussar inom HRT har haft stor betydelse i synnerhet för luftkvaliteten på livligt trafikerade slutna gator.

EU:s nuvarande årsgränsvärde för kvävedioxid har inte överskridits på flera år i Helsingfors. Halterna underskrider också det kommande, strängare gränsvärdet, men det är möjligt att det överskrids i de mest trafikerade smala och slutna gaturummen, där luftväxlingen är svag. Världshälsoorganisationen WHO:s hälsobaserade årsriktvärde överskrids på nästan alla mätställen.

Vedeldning försämrar luftkvaliteten i småhusområden

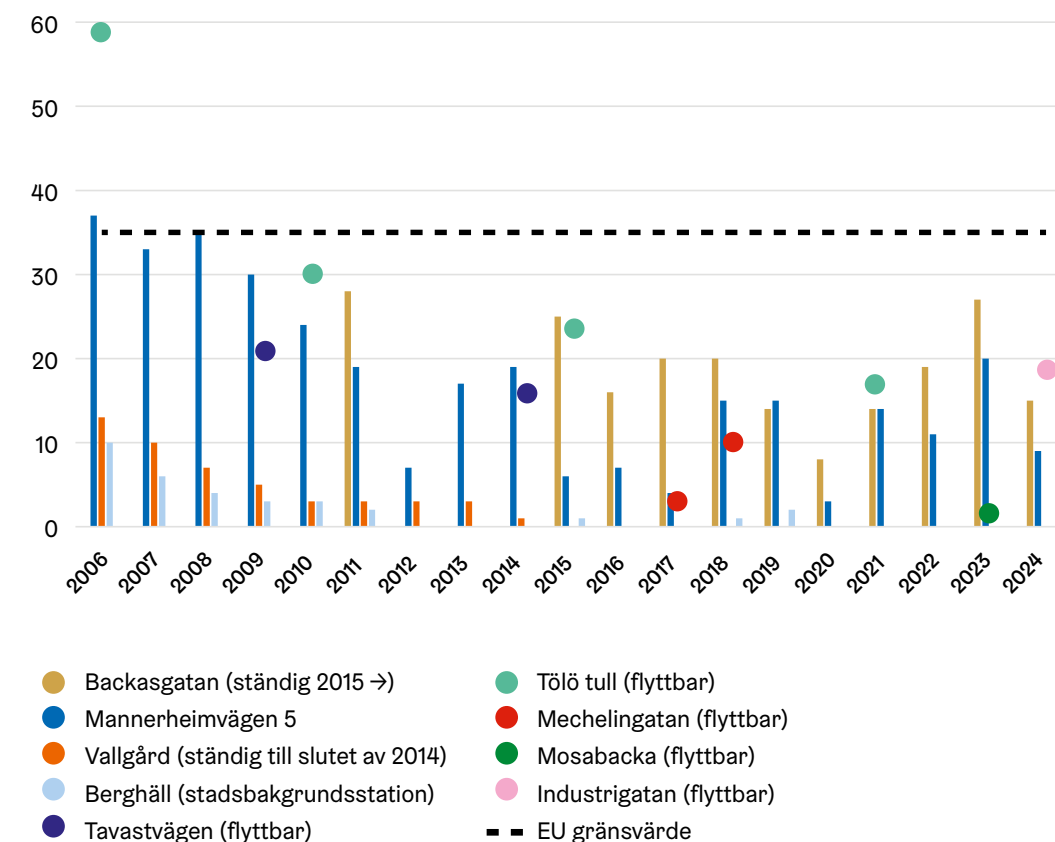
Vedeldning i eldstäder orsakar tidvis höga halter av mikropartiklar och av svart kol och bens(a)pyren i dem. Halterna kan under lugna kvällar med köldgrader bli betydligt högre än i livligt trafikerade områden under rusningstider.

Enligt HRM:s mätningar ligger halterna av cancerfarlig bens(a)pyren i vissa småhusområden i huvudstadsregionen nästan på samma nivå som det nuvarande EU-målvärdet, som år 2030 blir ett bindande gränsvärde.

Metoderna för vedeldning har stor betydelse för de utsläpp som uppstår. Helsingfors bedrev kampanjer för renare eldningsmetoder genom att informera i sociala medier och på stadens informationsskärmar, och informationen kommer att vidareutvecklas.

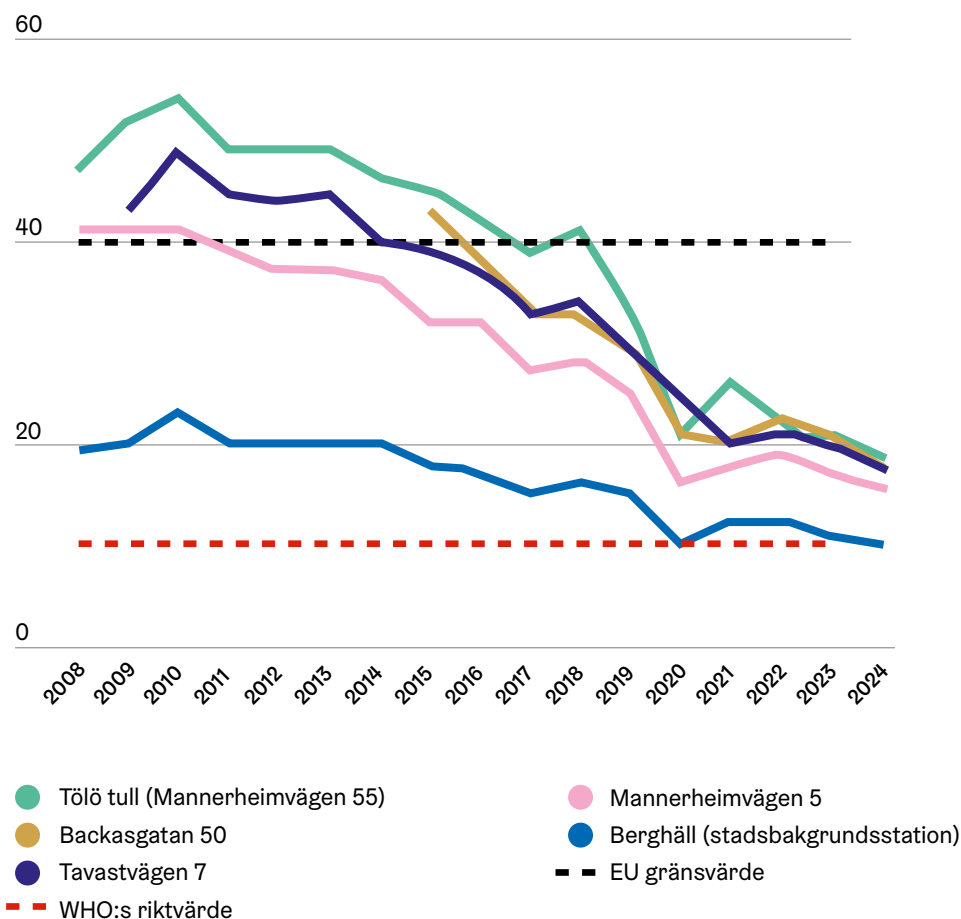
Gatudammshalten i utomhusluften

Antalet dagar vid Helsingfors mätstationer för luftkvaliteten då gränsvärdenivån ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) för inandningsbara partiklar (PM_{10}) har överskridits. Gränsvärdet överskrids om antalet gränsvärdeövergångar är mer än 35/år.

Kvävedioxidhalter i utomhusluften

Årliga genomsnittsvärden för kvävedioxid (NO₂) som mätts vid HRM:s mätstationer och genom mätningar med hjälp av passiva provtagare, µg/m³

En blick framåt

EU:s bindande gränsvärden för luftföroreningar skärps betydligt år 2030. I Helsingfors kommer det att vara särskilt utmanande att hålla oss inom gränsvärdena för gatudamm, alltså inandningsbara partiklar. I fortsättningen behövs nya åtgärder och effektivisering av de som används. Att minska användningen av dubbdäck spelar en viktig roll. Det behövs också satsningar på att minska utsläppen av kvävedioxid från trafiken samt partiklar och benso[a]pyren från eldstäder.

Tätningen av stadsstrukturen minskar trafikprestationen, men kan leda till utmaningar i fråga om luftkvaliteten, då utblandningen och utspädningen av föroreningar i luften samtidigt minskar. Människor bor och vistas i den täta stadsstrukturen, även nära utsläppskällor.

Program och riktlinjer:

[Helsingfors Luftvårds- och bullerbekämpningsplan ILME 2024–2029](#)
(på finska)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

Bullerbekämpning

Buller försämrar miljöns kvalitet i Helsingfors i stor omfattning. Den största bullerkällan är vägtrafiken. Cirka 39 procent av Helsingforsbor bor i områden där medelljudnivån för vägtrafiken dagtid överstiger riktvärdesnivån 55 dB. Av Helsingforsbor utsätts sex procent för buller från spårvägstrafiken, en procent för buller från järnvägstrafiken och drygt en procent för buller från metrotrafiken. Under de senaste tio åren har antalet som utsätts för buller från vägtrafiken ökat något till följd av nybyggen.

Förebyggande av bullerolägenheter är det viktigaste

Många beslut som gäller bullerutsläpp och bullerbekämpning fattas på nationell nivå eller på EU-nivå. I Helsingfors har man dock under åren etablerat ett stort urval egna metoder för att förbättra stadens ljudmiljö. Det viktigaste är att förebygga bullerolägenheter. Helsingfors säkerställer en hälsosam och trivsamt boendemiljö och tillräcklig bullerbekämpning i planeringen av markanvändningen och trafiken.

Helsingfors nya luftvårds- och bullerbekämpningsplan 2024–2029 (ILME) godkändes i maj 2024. Den innehåller nästan 40 åtgärder för att förbättra luftkvaliteten och ljudmiljön. En del av åtgärderna inleddes redan 2024 och genomförandet av största delen inleds 2025–2026. En stor del av metoderna för bullerbekämpning är etablerade åtgärder, som vi i och med planen ILME förbundit oss att fortsätta med. Genom att kombinera bullerbekämpningen och luftvårdens mål och åtgärder strävar man efter att uppnå effektfullhet och synergi. I de nya miljöskyddsmål som Helsingfors antog i mars 2024 fastställdes också långsiktiga och medellånga mål för bullerbekämpningen.

Man strävade efter att påverka bullerutsläppet från trafiken bland annat genom att främja användning av friktionsdäck med en omfattande informationskampanj. Andelen friktionsdäck av vinterdäck har börjat öka och är nu i genomsnitt cirka 43 procent.

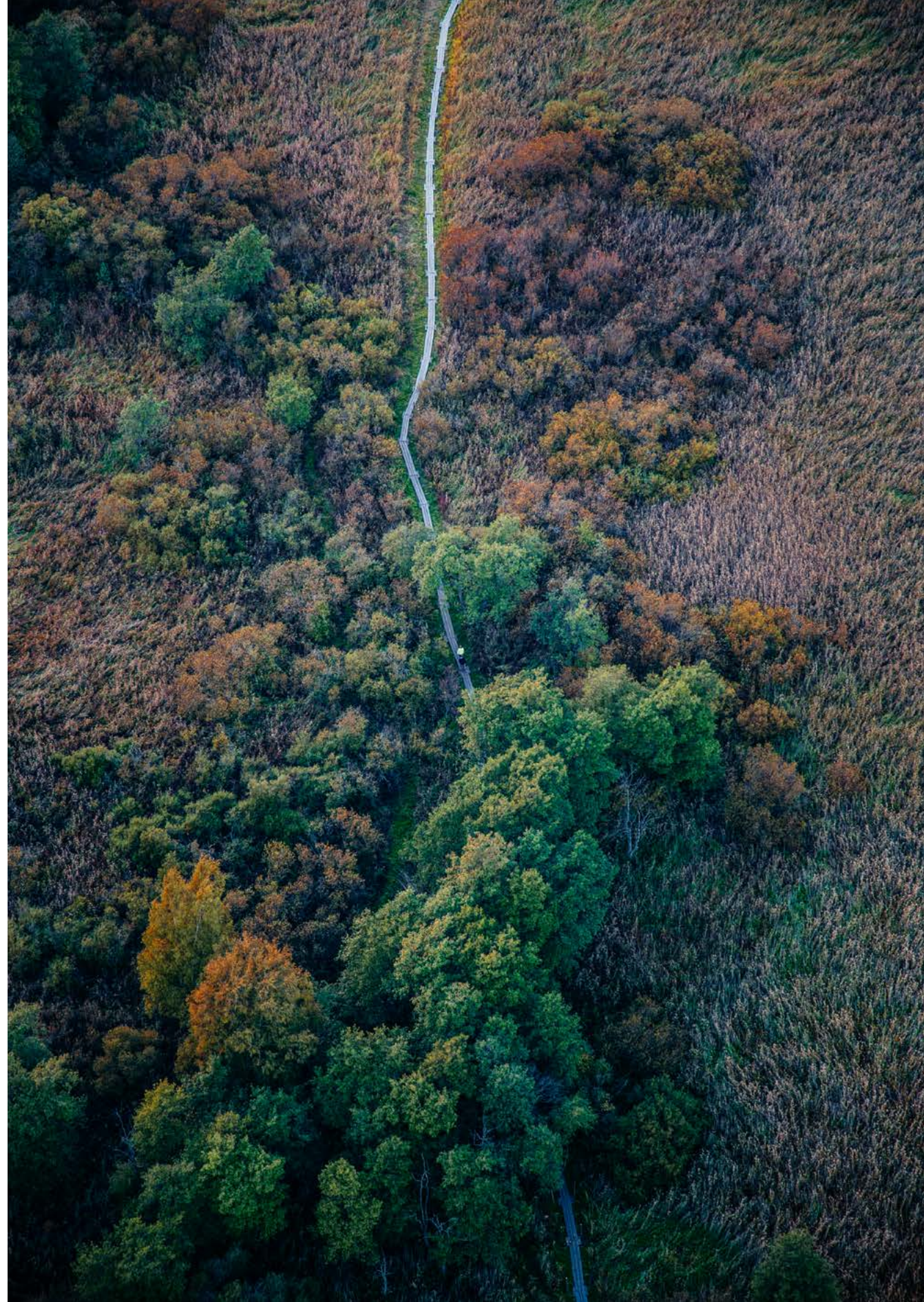
Stadens mål är att öka friktionsdäckens andel till 70 procent senast vintersäsongen 2030–2031, så det behövs ytterligare åtgärder för att nå målet. Den omfattande elektrifieringen av trafiken kommer att minska bullret en gnutta i områden med låga körhastigheter. HRT:s busstrafik har fortsatt att elektrifieras, men elektrifieringen av den övriga tunga trafiken är långsam. Antalet elbilar i Helsingfors har ökat.

Bullret från spårtrafiken minskades bland annat genom att det installerades nya växlar med djupa spår på spårvägar samt att spår slipades och smörjdes. Spårvagnslinje 13 började trafikera från Fiskehamnen till Böle. Banan har till stor del byggts som en grön bana, vilket också dämpar bullret något.

Myndighetssamarbete för att bekämpa bullerolägenheter

Miljöbuller orsakas förutom från trafiken av till exempel olika industrianläggningar, restaurangterrasser och hustekniska anordningar i byggnader. Tillfälligt särskilt störande buller orsakas å sin sida av många byggarbeten och utomhuskonserter. Nivån på buller som orsakas av dessa kan vara upp till 85–100 dB i bostadsområden.

I miljöskyddslagen finns bestämmelser om skyldigheter gällande miljötillstånd, registrering och anmälning. Syftet med dessa är att förebygga bullerolägenheter som orsakas av anläggningar och tillfällig verksamhet. År 2024 fattade miljöskydds-

myndigheten 136 beslut om anmälningar som gällde tillfällig verksamhet som orsakade särskilt störande buller eller vibrationer. Dessutom har man i Helsingfors stads miljöskyddsföreskrifter ställt en skyldighet att meddela och förhandla om all tillfällig verksamhet som orsakar bullerolägenheter samt begränsningar för buller nattetid.

År 2024 kontaktade närmare 300 invånare Helsingfors stads miljötjänster i anknytning till olägenheter från miljöbuller. Ungefär hälften av dem gällde musikbuller och resten främst buller från byggnads- och underhållsarbeten. Hälso- och byggnadstillsynsmyndigheten övervakade också bekämpningen av bullerolägenheter.

En blick framåt

Generalplanen styr bostadsbyggandet längs livliga leder och spårtrafik samt vid knutpunkter i kollektivtrafiken. Vikten av en tillräcklig bullerbekämpning och ljudmiljöns kvalitet kommer att betonas ytterligare. Områden och platser med en lugn ljudmiljö, där man kan återhämta sig, är viktiga för invånarna.

Program och riktlinjer:

[Helsingfors Luftvårds- och bullerbekämpningsplan ILME 2024–2029](#)
(på finska)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

Upphandlingar

Staden har i enlighet med sin upphandlingsstrategi förbundit sig till att främja ansvarsfullhet och vara en föregångare för upphandlingar vid främjandet av miljöansvar. På basis av rapporteringen från stadens enheter har miljökriterier under de senaste åren ställts i något över två tredjedelar av de upphandlingar som överskridit tröskelvärdet. I den här rapporten redogörs för första gången också för stadens åtgärder för att minska konsumtionen av kött- och mjölkprodukter inom stadskoncernen.

Av de upphandlingar inom stadens betydande sektorer och affärsverk som över-skred tröskelvärdet tillämpades år 2024 miljökriterier i genomsnitt i 69,8 procent av upphandlingarna, sett mot antalet upphandlingar. Sett mot beloppen var medeltalet för miljökriterierna inom de sektorer och affärsverk som svarade 67,4 procent av det totala värdet av upphandlingarna. Andelarna är ungefär på samma nivå som året innan. Palvelukeskus Helsinki och affärsverket byggtjänsten Stara använde de mest omfattande miljökriterierna. Palvelukeskus Helsinki inkluderade miljökriterier i 100 procent och Stara i nästan 100 procent av upphandlingarna, sett mot beloppen. För stadskansliet var andelen 93 procent och för social-, hälsovårds- och räddningssektorn 86 procent.

Kriterier för att minska miljöeffekterna av fordon och arbetsmaskiner samt kriterier för miljösystem användes mest. Även kriterier för återvinningsbarhet, material-effektivitet och cirkulär ekonomi, minskningen av skadliga ämnen samt kriterier för miljömärkning betonades i svaren. I svaren kan man se effekten av green deal-avtalen om utsläppsfria byggarbetsplatser och green deal-avtalen för att minska skadliga ämnen.

Under året beredde stadskansliet en kategoristyrning som stöd för ledningen av upphandlingar. Styrningen fokuserar på att gruppera produkter och tjänster i grupper med liknande egenskaper, det vill säga i kategorier, samt effektiv hantering av dessa kategorier bland annat i konkurrensutsättningar och avtalshantering. Vid de etablerade kategoriteamens möten togs ansvar med i den ordinarie agendan för att säkerställa att ansvarskriterierna i upphandlingarna är i linje med upphandlingsstrategin.

Vid enheten för upphandling och konkurrensutsättning inom stadskansliet inrättades i slutet av året en tjänst som omfattar uppgiften att samordna stadens ansvarsfulla upphandlingar. Stadsmiljösektorn ansvarar även i fortsättningen för utvecklingen av miljöansvaret för upphandlingar, men kansliets nya resurs stärker ledningen av ansvarsfulla upphandlingar på stadsnivå betydligt.

Under året ordnades utbildningar om ansvarsfull upphandling för kultur- och fritidssektorn, fostrans- och utbildningssektorn, Palvelukeskus Helsinki och stadsmuseet. Dessutom hölls ett informationsmöte om genomförandet av ansvarskriterierna för avtalshanteringssystemet.

Enligt enkäten om personalens miljöattityder, som genomfördes i början av 2025, är ansvarsfull upphandling tillsammans med cirkulär ekonomi det område som framskridit bäst bland målen för Miljöskyddet 2040.

Efter två års ökning minskade antalet flygresor, som gjordes av stadens anställda, och klimatutsläppen från dem något. Antalet resor som de anställda gör med flyg har inte återgått till samma nivå som före coronapandemin. Enligt riktlinjerna i stadens anvisningar för resor ska man i tjänsteresor och resor för tjänsteutövning beakta bland annat perspektiven för koldioxidneutralitet och utsläppssnålhet.

Målen för en utsläppsfri byggarbetsplats har framskridit, men det kommer att finnas utmaningar i framtiden

Helsingfors har i huvudsak framskridit inom måltidtabellen med green deal-avtalet för utsläppsfria byggarbetsplatser. I de entreprenader som stadsmiljösektorn beställt uppfylldes målen för arbetsmaskiner i avtalet för projekt som inletts 2024 i alla avtal enligt följande:

- entreprenader inom infrastruktur 72 st.
- entreprenader inom lokalservicen 21 st.
- entreprenader inom bostadsproduktion 25 st.
- områdesentreprenader inom underhåll för allmänna områden 3 st.

Bland entreprenaderna finns både sådana som sköts av privata serviceproducenter och sådana som sköts av stadens affärsverket byggtjänsten Stara. Det finns ingen intern lastbilstransport till byggplatserna för husbyggande, och därför har det inte ställts krav på dem i enlighet med avtalets mål.

I stadsmiljösektorns infrastrukturprojekt är förnybar HVO-diesel det huvudsakliga bränslet för arbetsmaskiner och tunga transportfordon, och sedan 2021 har man använt förnybar HVO-motorbrännolja i arbetsmaskinerna. När det gäller eldrivna maskiner har entreprenörerna haft utmaningar på grund av brist på materiel. Även om andelen utsläppssnåla maskiner har ökat märkbart har tyngdpunkten fortsatt att ligga på en ökad användning av förnybar HVO-diesel i stället för på elektrifiering. På Staras byggplatser var tankningsgraden för HVO 48,8 procent år 2024. Byggarbetsplatserna använde enbart el som producerats med vindkraft. Inom Staras underentreprenader hade kraven för green deal ställts i 93 procent av avtalen (289 av 310 avtal).

Effekten av green deal-avtalet för utsläppsfria byggarbetsplatser samt förutläggningarna för att avtalet ska uppfyllas i förhållande till kraven för 2026 och 2031 bedömdes genom en separat utredning. Kraven för green deal är mycket ambitiösa och de mål som satts upp för till exempel ändringar i drivkraften kan enligt nuvarande uppfattning inte uppnås ännu 2026. För att uppnå målen krävs utsläppsfri tunga materiel, som fortfarande finns i mycket begränsad omfattning på den finländska marknaden. Därtill är de lokala erfarenheterna av att lösa de praktiska utmaningarna på byggarbetsplatserna tills vidare små.

Enligt utredningen är aktörerna inom sektorn villiga och motiverade att utveckla sin verksamhet så att den blir utsläppssnålare. På grund av de stora investeringskostnaderna önskas långsiktighet och konsekvens i kraven. Det arbete som föregångarna, såsom Helsingfors stad, har utfört och utstakningen av vägen är mycket värdefullt och ytterst viktigt för att förändringen ska vara möjlig och de mål som ställts för 2031 ska kunna uppnås.

Projekten ger fart åt miljöansvaret inom upphandlingar

Det sexåriga projektet Canemure, som i stor grad främjat miljöansvaret inom upphandlingar, avslutades i oktober 2024. De viktigaste resultaten av projektet var:

- pilotförsök inom upphandlingen med koldioxidsnål upphandling av livsmedel och mattjänster, husbyggande, infrastrukturbyggande och upphandling av arbetskläder
- en utredning om utnyttjande av koldioxidavtryck vid offentliga upphandlingar
- en webbkurs i koldioxidsnåla offentliga upphandlingar.

Utöver dessa resultat deltog projektet i utvecklingsarbetet för ansvarsfulla upphandlingar både på stadsnivå och genom att delta i sektorernas och affärsverkens konsultering för att främja ansvarsfulla upphandlingar.

I projektet NonHazCity 3 utredde man under 2024 förekomsten av skadliga ämnen i byggnadsmaterial och dagvatten, utarbetade utkast till anvisningar för att bättre än för närvarande beakta skadliga ämnen i bostadsproduktionen och Helsingfors stads bostäder Ab:s anvisningar för planerare och entreprenörer samt genomförde man en marknadsenkät om utkastet till anvisningar.

Projektkonsortiet ChemClimCircle2, som leds av Litauens nationella upphandlande myndighet, fick i höstas ett positivt finansieringsbeslut om finansieringsprogrammet Interreg Baltic Sea Region. Helsingfors roll i det treåriga projektet är att pilottesta hur kemikalier, klimatet och perspektivet på cirkulär ekonomi integreras i upphandlingar som väljs senare samt att dela lösningarna bland annat genom utbildningar och marknadsdialoger.

Framsteg har gjorts i att minska konsumtionen av kött och mjölkprodukter

I enlighet med målen för miljöskyddet strävar stadskoncernen efter att halvera konsumtionen av kött- och mjölkprodukter före utgången av 2025 jämfört med 2019.

I måltidsserviceavtalen inom social-, hälsovårds- och räddningssektorn har man måttligt främjat en ökning av andelen vegetarisk mat, eftersom maten i många tjänster är en del av vården och upprätthållandet av funktionsförmågan. De ändringar som gjorts i de boende- och patientmåltider som produceras av Palvelukeskus Helsinki har främst gällt en minskning av rött kött som har ersatts med kyckling och fisk. Vegetariska rätter har serverats som lunch gradvis. År 2024 serverades vegetariska rätter som lunch en gång varannan vecka och som middag två till tre gånger i veckan. Kundernas användning av mjölkprodukter har inte begränsats, eftersom till exempel mjölkbaserade matdrycker är ett centralt sätt att trygga klienternas tillräckliga proteinintag. Vid andra måltider än boende- och patientmåltider serveras vegetarisk mat oftare, till exempel varje dag eller flera gånger i veckan.

Inom social-, hälsovårds- och räddningssektorn var konsumtionen av köttprodukter år 2019 i boende- och patientmåltiderna som producerades av Palvelukeskus Helsinki 52,9 g/måltid/kund. I köttkonsumtionen beaktades lunch och middag. År 2024 var köttkonsumtionen 39,8 g/måltid/kund. Konsumtionen av mjölkprodukter år 2019 i boende- och patientmåltiderna som producerades av Palvelukeskus Helsinki 160,5 g/måltid/kund. År 2024 var konsumtionen av mjölkprodukter 168 g/måltid/kund. I fråga om mjölkprodukter beaktades alla dagens måltider.

I beskrivningen av måltidstjänster för daghem och skolor inom fostrans- och utbildningssektorn har principerna för menyplaneringen och beaktandet av Helsingfors stads mål fastställts. Servicebeskriv-

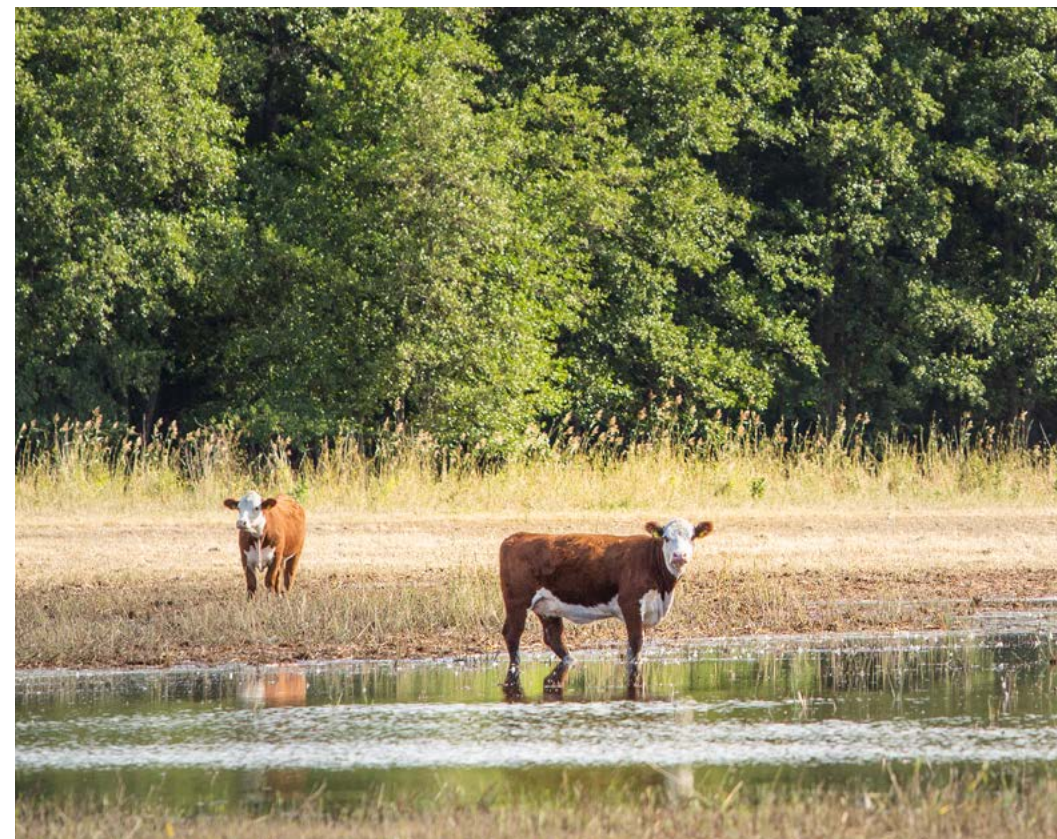
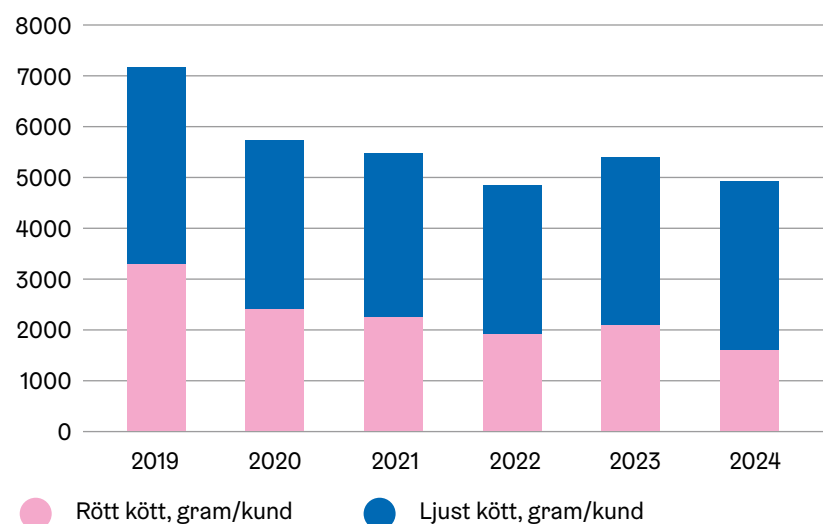
ningarna fastställer bland annat antalet vegetariska rätter på menyn. Inom måltids-tjänsterna gynnas klimat- och miljövänliga råvaror och man strävar efter att hitta alternativ som ersätter och kompletterar produkter med stor klimatpåverkan. För att öka andelen vegetariska rätter är det viktigt att de är vällsmakande för barn och unga. Serviceproducenten ska involvera eleverna i utvecklingen av recepten i smakråden i enlighet med sektorns mål. Serviceproducenterna testar nya recept på eleverna i smakrådet cirka 1 ggr/år/serviceproducent.

I fråga om konsumtionen av mjölkprodukter i daghem och skolor har uppgifterna erhållits endast från Palvelukeskus Helsingfors måltidstjänster. År 2019 var siffran 88,3 g/måltid/kund och år 2024 var den 87,0 g/måltid/kund. Vid beräkningen av mjölkprodukter beaktades alla måltider under dagen. Uppgifter om mängden kött som köptes för daghems- och skolmåltiderna

år 2019 erhöles endast från Palvelukeskus Helsingfors måltidstjänster, där siffran var 25,0 g/måltid/kund. Uppgifter om mängden kött som köptes år 2024 för daghems- och skolmåltider erhöles från alla serviceproducenter, och siffran var cirka 23,5 g/måltid/kund. Minskningen av köttkonsumtionen är främst inriktad på maträtter som innehåller rött kött och har ersatts med maträtter som innehåller både grönsaker, fisk och ljust kött. Det finns dagar varje vecka då det endast finns vegetariska rätter och/eller fiskrätter på menyn och inget kött alls. Varje dag kan man också välja en vegetarisk rätt.

När köttkonsumtionen granskas på årsnivå i skolor och daghem, märker man att användningen av kött i Palvelukeskus Helsingfors matjänster har minskat med cirka 30 procent från jämförelseåret 2019.

Användning av kött i skolor och daghem

En blick framåt

Informationssystemprojektet för upphandlingshantering inleddes i början av 2025. Det medför en möjlighet att stärka genomträngligheten av ansvarsfulla upphandlingar vid ledningen av upphandlingar. Det är också möjligt att göra uppföljningen av hållbarhetskriterierna, som hittills i huvudsak har baserat sig på avtalshanteringsystemet, mer omfattande och verkningsfull. Rollen för de externt finansierade projekten vid utvecklingen av miljöansvaret för upphandlingar har varit stor, och deras roll är också viktig i fortsättningen i synnerhet när det gäller att ta fram nya lösningar.

Program och riktlinjer:

[Helsingfors stads upphandlingsstrategi 2020](#)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

Cirkulär ekonomi

Fokusområden i Helsingfors åtgärdsprogram för cirkulär ekonomi och delnings-ekonomi är byggande, upphandlingar samt miljömedvetenhet och hållbar konsumtion. Mål för cirkulär ekonomi som sträcker sig till år 2035 har fastställts för alla fokusområden. Totalt 23 åtgärder för att uppnå målen har skrivits in i programmet, och framstegen i dem följs upp offentligt i tjänsten [Kiertotalousvahti](#) (på finska). I målen för Helsingfors miljöskydd uppställdes dessutom långsiktiga och medellånga mål för den cirkulära ekonomin.

Hållbara val i vardagen gjordes bekanta för invånarna

Inom stadsmiljösektorns miljötjänster inleddes på våren projektet Hållbara val i vardagen med målet att öka helsingforsarnas och i synnerhet de nyinflyttade invånarnas kunskap om ekologiskt hållbara val i vardagen. I projektet utvecklar man flerspråkigt kommunikationsmaterial och ordnar rådgivnings- och diskussionstillfällen samt inkluderande verkstäder i samarbete med stadens olika aktörer och organisationer.

För biblioteken i Helsingfors utvecklades en modell som beräknar de koldioxidbesparingar som lånet av en bok ger upphov till i förhållande till utsläppen från en ny bok. År 2024 sparades cirka 5 327 ton CO₂e-utsläpp med hjälp av helsingforsarnas boklån, vilket motsvarar det årliga utsläppet från cirka 2 961 finländares personbilstrafik. Resultaten av beräkningen kan endast anses vara riktgivande, men de visar att lånande och sam användning spelar en viktig roll för att minska utsläppen från konsumtionen.

Tjänsterna inom cirkulär ekonomi på huvudstadsregionens servicekarta marknadsfördes i slutet av året med en veckas kampanj. Annonsen om ämnet syntes på skärmarna i metron, spårvagnarna och stomlinjebussarna, i metrostationernas rulltrappor samt på informationsskärmar

på stadens verksamhetsställen och på sociala mediekkanaler. En omfattande artikel om ämnet publicerades också på stadens webbplats.

Helsingforsborna hittade tjänsterna för återanvändning bra. I butikerna i Helsingfors för Huvudstadsregionens Återanvändningscentral såldes 1,5 miljoner varor och 1,3 miljoner varor delades ut gratis. Naturresursbesparingen på varor som återanvändes var 20,5 miljoner kg och mängden koldioxidutsläpp minskade med 8,6 miljoner kg.

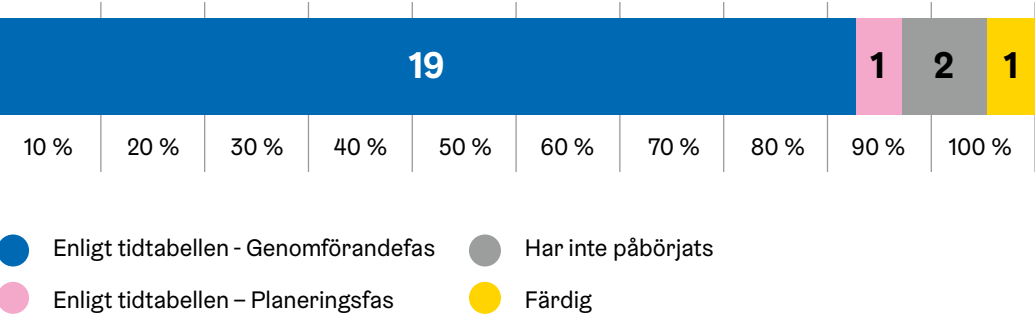
Med hjälp av samarbete sökte man lösningar på många slags utmaningar

I projektet Food waste ecosystem inleddes tillsammans med restaurangtjänsterna i Helsingfors sammanlagt fyra försök, varav tre gällde donationer av svinnet från bufféer och en separat insamling av kaffesump och stekfett. Försöken lyckades utmärkt och fortsätter inom den normala verksamheten.

Stadsmuseet deltar i museernas forum för kollegial utveckling 2024–2025, där utvecklingsobjektet är den ekologiska aspekten i de växlande utställningarna. I arbetet utvecklar man återanvändningen av konserverings- och förpackningsmaterial samt söker samarbetspartner för återanvändning och donationer av överlopsmaterial.

Läget för åtgärderna i Helsingfors åtgärdsprogram för cirkulär ekonomi och delningsekonomi 9.5.2025

Återvinningen av avfall drevs framåt

Inom social-, hälsovårds- och räddningssektorn förbättrades sortimentet av plastsorteringskärl år 2024. Man kommunicerade om och utbildade ekostödpersoner inom sektorn i detta. År 2024 samlade man in över 118 ton plastförpackningsavfall, vilket är 20 procent mer än 2023. På tandklinikerna genomfördes ett pilotprojekt där man sökte fungerande plastsorteringslösningar för mottagningsrummen. Pilotprojektets resultat tas täckande i bruk från och med början av 2025 på både tandklinikerna och hälsocentralerna.

Fostrans- och utbildningssektorn samt social-, hälsovårds- och räddningssektorn inledde sortering och insamling av resttextilier. Staras logistikcentral transporterar textilier till Rester Oy:s återvinningsanläggning i Pemar.

Återanvändningen av material främjades inom stadens byggande

Genomförandet av cirkulär ekonomi och livscykelhållbarhet i Helsingfors stads infrastrukturbyggande granskades i en utredning som blev klar 2024. Utifrån de identifierade utmaningarna fastställdes åtgärder för att förbättra den cirkulära ekonomin som ska genomföras bland annat genom att uppdatera anvisningarna för byggande.

I byggobjekten återanvändes 297 728 ton av användbara jordmassor, det vill säga 32 procent av alla användbara jordmassor. Genom att återvinna massorna sparade man 0,2 miljoner liter bränsle och 755 ton CO₂-utsläpp, vilket motsvarar 420 finländska bilisters årliga utsläpp. Dessutom sparade man 2,1 miljoner euro till följd av färre körningar på byggarbetsplatser och det minskade behovet av att köpa nytt material. Återanvändningen av jordmassor begränsas för närvarande av bristen på återvinningsobjekt och mellanlagerområden (utvecklingstrenden jämfört med föregående år beskrivs i avsnittet om miljöindikator i denna rapport). Byggnadstidsplaner eller lagstiftningen jämte tolkningar möjliggör inte heller alltid återvinning av jordmassor. Utnyttjandet av schaktjord och stenmaterial styrs av [principerna för utnyttjande av schaktjord, stenmaterial och återvunnet material i markbyggnadsguiden](#) (på finska).

Totalt cirka 276 700 ton förorenat jordmaterial som inte kunde utnyttjas i stadens projekt levererades år 2024 för behandling eller slutförvaring, vilket är cirka 150 procent mer än året innan. Kostnaderna för saneringen av förorenade områden och soptippar minskade en aning jämfört med föregående år och uppgick till cirka 11,2 miljoner euro.

Förorenad jord som förts till behandling eller slutförvaring från stadens saneringsobjekt samt kostnader som uppstått för staden på grund av sanering av förorenad jord och soptippar under åren 2021–2024

	2021	2022	2023	2024
Jord, ton	100 100	216 320	110 000	276 700
Kostnader, €	15 785 000	15 037 000	11 500 000	11 206 000

Genom återvinningen av stenar som används för gatubyggande sparades 1,7 miljoner euro och 1 200 ton CO₂-utsläpp, vilket motsvarar 667 finländska bilisters årliga utsläpp.

Återvinningen av biomaterial främjades genom kompostering av biomassa från grönområden på lagerområden. Av produkterna tillverkades bland annat återvunnet växtsubstrat som gav en kostnadsbesparing på 0,3 miljoner euro när de användes. Detta minskade koldioxidutsläppen med 1 000 ton, det vill säga 556 finländska bilisters årliga utsläpp. Man utredde utnyttjandet av vassmaterial från sjöar till exempel som täckning, som skyddsunderlag för lekområden och linbanor, vid bekämpning av främmande arter samt som filter för dagvatten. Försöken genomfördes bland annat i Tomtbacka, Svartbäcken, Mejlans arboretum och på Porthansplanen. Möjligheten till biokol från pyrolys av vass och till exempel krossade grenar utreddes i Helsingfors stads biokolprojekt. Målet med biokolprojektet var att främja användningen av biokol samt möjligheter att skapa kolsänkor med biokol och klimattåliga växtlighetsområden. Staden identifierar utmaningarna med kolbindning i täta stadsområden och ser användningen av biokol som en möjlig lösning.

I Helsingfors andel av projektet PlastLIFE, som koordineras av Finlands miljöcentral, genomfördes en nationell utredning om främjande av cirkulär ekonomi i fråga om konstgräsplaner som tagits ur bruk. Resul-

taten av utredningen stöder utvecklingen av stadens upphandlingsförfaranden och bedömningen av miljökonsekvenserna av byggande av idrottsanläggningar. I projektet utarbetades också en utredning om återvinning av plastavfall från infrastrukturbyggande, där man särskilt fokuserade på gamla plastkonstruktioner och på att utveckla återvinningen av plast på byggarbetsplatserna.

Återanvändningen av byggnadsdelar påskyndades

I lokalservicen fortsatte man med pilotförsöken med cirkulär ekonomi som inlets tidigare och startade några nya. Projektet för att bygga ett nytt hus i stället för gamla Kannelmäen peruskoulu pilottestar att planera återanvändning av byggnadsdelar, bland annat att riva och lagra hela Kahi-tegel och undertakplattor samt att göra duglighetsundersökningar. Vid konkurrensutsättningen av livscykelprojektet för nybyggnaden som ersätter Skomakarböles allaktivitetshus beviljades kvalitetspoäng för att i nybyggnaden återanvända byggnadsdelar som rivs. Målet med projektet är att återanvända till exempel metalltak som lekplatser och studieplatser på gården.

I rivningsprojekten kartläggs material, byggnadsdelar, maskiner och utrustning som kan återanvändas och som Stara Logistikcentrals återvinning styr till försäljning och återanvändning.

I ett gemensamt projekt för Helsingfors stads kluster för cirkulär ekonomi, kultur-

och fritidssektorn och stadsmiljösektorn byggs en depå- och lagerbyggnad av återanvända byggnadsdelar för idrottstjänster på Blåbärslandet. Återanvändbara byggnadsdelar skaffades bland annat från Esbo, Åbo, Vanda och Posthuset i Helsingfors.

Nybyggnadsprojektet för Melkinlaiturin koulu och Melkinlaiturin päiväkoti konkurrerades ut som ett livscykelprojekt, där man fick kvalitetspoäng för att uppfylla kraven på materialeffektivitet i Rakennustietos miljöklassificering. Den som genomför projektet uppfyller dessa krav delvis också med hjälp av återanvändbara byggnadsdelar.

I lokalservicen och Bostadsproduktionen konkurrerades ut ett nytt ramavtal för livscykelplanering, där ett av de nya delområdena är experten på återanvändning av byggnadsprodukter. Den sakkunnigas uppgift är bland annat att utarbeta utredningar om återanvändning av byggnadsdelar som görs i rivnings- och ombyggnadsprojekt.

En blick framåt

År 2024 inledde Helsingfors stad beredningen av åtagandet för den nationella green deal för cirkulär ekonomi. Beredningsarbetet fortsätter under 2025. Styrgruppen för främjande av återanvändning av möbler som tillsattes av kanslichefen, och en operativ arbetsgrupp som lyder under styrgruppen, inledde sin verksamhet våren 2024. Gruppernas uppgift är att senast den 30 september 2025 lägga fram ett förslag för kanslichefen till en verksamhetsmodell för återanvändning och återvinning av möbler som är gemensam för staden. Den cirkulära ekonomin inom byggandet styrs med hjälp av utvecklingsarbetet för planerna för cirkulär ekonomi för de byggprojekt som inleds år 2025.

Program och riktlinjer:

[Helsingfors åtgärdsprogram för cirkulär ekonomi och delningsekonomi](#)
(på finska)

[Kiertotalousvahti](#) (på finska)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

Miljömedvetenhet och -fostran

Helsingfors stads miljö- och klimatmål har en central roll också inom småbarns- pedagogiken och skolorna samt inom tjänster som riktar sig till unga och vuxna. Målet med miljöfostran är att stärka miljömedvetenheten och utveckla värderingar och verksamhetssätt så att de överensstämmer med hållbar utveckling. I enlighet med stadsstrategin (2021–2025) ger Helsingfors sina invånare möjlighet att göra miljövänligare val i sin vardag.

Inom fostran och undervisning utvecklades ett positivt miljöförhållande

Fostrans- och utbildningssektorn fortsatte att förverkliga studievägen för hållbar utveckling. Att utveckla ett positivt miljöförhållande, upptäcka effekterna av den egna verksamheten och uppskatta naturens mångfald ingår i läroplanernas mål både inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och gymnasiet.

Inom småbarnspedagogiken och nybörjarundervisningen betonades utnyttjandet av den närliggande naturen som lärmiljö. Miljöskolan Polku vid Huvudstadsregionens Återanvändningscentral producerade Helsingfors stads Rävturné för hållbar utveckling som betonar utomhuspedagogik och som nådde nästan alla lågstadieskolor i Helsingfors stad och cirka 2 900 elever. I flera enheter inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och på andra stadiet ordnades verksamhet för att skydda den närbelägna naturen, till exempel städtalkon och talkon för att rensa bort främmande arter, vinterutfodring av fåglar och grundande av skolängar och skolträdgårdar.

Inom kultur- och fritidssektorns kultur- tjänster stärktes utbudet av vädertålig konstbaserad miljöfostran särskilt för skol-, studerande- och daghemsgrupper.

Närskogarna i östra Helsingfors fungerar som en lärmiljö som väcker miljökänslighet för mångsidig konstverksamhet året runt. Som en ny öppning konceptualiserades bland annat förskoleelevernas kurser Hämärän hyssy som äger rum i skogen under den mörka tiden på året.

Inom yrkesutbildningen fortsatte Stadin AO att systematiskt utveckla hållbarhets- verksamheten på verksamhetskulturnivå och pedagogisk nivå. Cirka 30 lärare avlade Finlands miljöinstitut SYKLI:s specialyrkes- examen för miljöpedagoger. De studerande var intresserade av valfria studier för en hållbar framtid, och målet för antalet studerande som avlade dessa studier överskreds. Helsingfors finska arbetar- institutet och Arbis erbjöd stadsborna ett brett utbud av kurser och föreläsningar om begränsningen av klimatförändringen.

Besök, lektioner och läromedel som stöd för miljöfostran

Helsingforsregionens miljötjänster HRM erbjöd daghemmen och läroanstalterna avgiftsfria lektioner, material och besök som stöd för miljöfostran. Målet var att främja miljövänliga vardagsfärdigheter och öka förståelsen för de egna gärningarnas inverkan på miljön. Undervisning inne, ute och på distans erbjöds. Lektionerna hölls av miljöskolan Polku, som drivs av HRM:s

samarbetspartner Huvudstadsregionens Återanvändningscentral. Sammanlagt 6 325 barn och ungdomar i Helsingfors deltog i rådgivningslektioner inom miljöfostran. Man ordnade 369 timmar rådgivning. Cirka 1 300 skolelever och studerande från Helsingfors deltog i besöken. Besök ordnades till avloppsreningsverken i Viksbacka och Blombacken, Sortti-stationen i Rödsand samt det ekoindustriella centret i Käringmossen.

Miljöfostran inom trafiken i Helsingfors

Helsingfors stads miljötjänster fortsatte med sitt miljöfostransarbete inom trafiken. Utvecklingsprojektet för mobilitetsstyrning för högstadieelever i Helsingfors fick statsunderstöd för mobilitetsstyrning. Inom projektet planerades i samarbete med högstadieeleverna en lärhelhet som fokuserar på trafikens klimat- och miljökonsekvenser. Helheten innefattade en verkstad och mobillärspelet Luftbeskyddare (för högstadieelever). Under höstterminen genomfördes 16 verkstäder för hållbar mobilitet i 12 olika skolor. I verkstäderna nåddes drygt 400 elever och cirka 20 lärare. Projektet nådde också stadsbor i olika åldrar genom evenemang. Helsingfors stad fortsatte också verksamheten för miljöfostran genom Kulkuri, ambassadören för hållbar mobilitet, för lågstadieelever inom sommarverksamheten i stadens lekparkar.

Miljöfostran på Stora Rantan och naturinformation på utflykter

Stora Rantans naturcentrum lockade till lärande om skärgårdsnaturen från maj till slutet av september. Ön besöktes av 10 071 personer som kom med förbindelsebåten. Grupper inom småbarnspedagogiken deltog i 86 ledda äventyrsutflykter på ön. Sammanlagt 844 barn och 197 vuxna deltog i äventyrsdagarna på ön. För skolelever ordnades 39 naturforskningsdagar och 65 miljöforskningsdagar. Sammanlagt deltog 2 313 barn och ungdomar med sina lärare i naturskoldagarna. I Östersjö- och skärgårdsnaturlägret deltog 20 barn och unga.

I de fyra kurserna i miljöfostran deltog 56 vuxna. På Helsingforsdagen ordnades ett natur- och konstevenemang på Stora Rantan. Evenemanget var öppet för alla och lockade över 750 evenemangsgäster. 90 besökare deltog i hela familjens fiskdag som ordnades på hösten.

Guidade avgiftsfria utfärder i naturen och parkpromenader drog igång i Helsingfors i början av april. 27 utfärder i naturen ordnades, och 1 048 personer deltog i dem. Totalt 220 personer deltog i de fyra parkpromenaderna. På Stora Rantan ordnades dessutom sju äventyrsutflykter på ön, för familjer på söndagar under sommaren, där sammanlagt 392 personer deltog. Naturmedvetenheten främjades också genom att sätta upp fler informationstavlor om naturvärden i naturskyddsområdena på Skuggstigen i Tomtbacka skog och på Bergsstigen på Hallonberget.

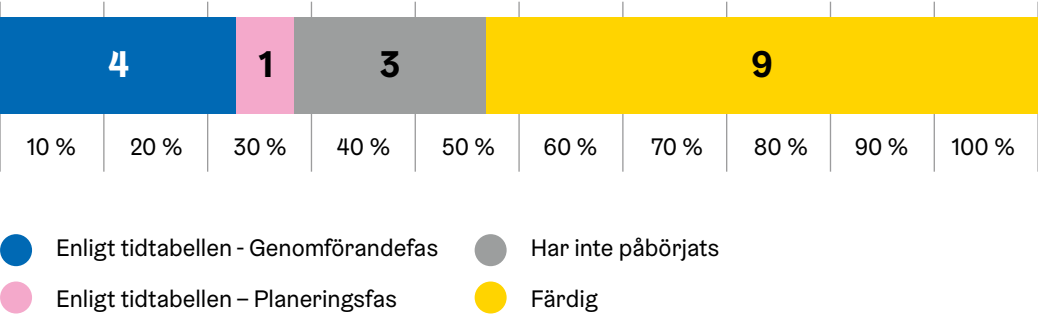
Stadsborna är med och minskar nedskräpningen

Invånarna deltog aktivt i att hålla miljön ren och snygg. Invånarna, invånarföreningarna och skolorna ordnade över 200 talkoevenemang där man städade miljön och där totalt över 25 000 personer deltog. Hundratals frivilliga deltog via parkfadder- verksamheten i att minska skräpet runt om i Helsingfors.

Helheten Lämna inga spår (Liiku jättömästi) genomfördes som en del av åtgärdsprogrammet för att minska nedskräpningen i Helsingfors. Inom helheten producerades kontrollbanan Skräpstigen, som ger information om konsekvenserna skräpet har på naturen och som användes i biblioteken och på olika evenemang. En uteköksguide för ansvarsfullt beteende producerades för uteköken på fastlandet och öarna. I samarbete med Finlands miljöcentral (SYKE) och biblioteken ordnades ett biblioteksutlåningssamarbete med en forskningsuppsättning för mikroplastskräp. Observationerna i Helsingfors bidrar till att sammanställa en uppskattning av mängden mikroplast på stränderna i Finland.

Även ungdomsrådet inledde ett samarbe-

Läget för åtgärderna i åtgärdsprogrammet för att minska nedskräpning
16.5.2025

te med Helsingfors åtgärdsprogram för att minska nedskräpningen. I höstas spelade ungdomsarbetsgruppen in sociala medievideos, som tar itu med nedskräpningsproblemet, för kampanjen Skräpfria Helsingfors. Genom kampanjen utmanar ungdomsrådet alla unga i Helsingfors att inte skräpa ner.

Miljödemokratiarbete och medborgarvetenskap

Helsingfors stad inledde ett medborgarvetenskapligt samarbete med Jyväskylän universitet. De första lederna med räkningspunkter som utnyttjar applikationen Flyttfåglarnas vår (Muuttolintujen kevät) i Helsingfors grundades på skogsnaturstigen i Nybondas, på Fölisön, i Viks arboretum och i Tomtbacka. Vid punkterna spelades ljud in med mobilapplikationen. Under uppföljningsperioden 9.4–10.8.2024 gjordes 2 316 inspelningar, det vill säga sammanlagt 193 timmar.

Biblioteken i Helsingfors utvecklade med hjälp av miljöevenemangen och demokratiarbetet med miljötema sin roll som plattform för och facilitator av miljöverksamheten. I februari beviljades ett tiotal Aktivistdiplom Junior inom miljöutmaningen, som riktar sig till barn, unga, familjer och skolklasser. Under året ordnades 158 kundevenemang för aktivistdiplom, i vilka cirka 4 000 personer deltog. 33 bibliotek

inrättade ekohyllor, där man sammanställde miljörelaterad fack- och skönlitteratur. Bibliotekens ekohyllor innehöll sammanlagt 3 833 volymer och materialet lånades 13 786 gånger, vilket är betydligt mer än under tidigare år. Miljöläskunnigheten främjades också genom bokvandringar och läsecirklar.

Ungdomstjänsterna öppnade i oktober en ny gemensam lokal i Östra Böle för miljöverksamhetens ungdomsarbetsenhet och huvudstadsregionens 4H-förening – Ungdomsverksamhets centrum Silmu. Wempaimisto, utlåningen av utflyktsredskap för unga, och smågruppsverksamheten som hjälper djur inom miljöverksamhetens ungdomsarbetsenhet flyttade också till Silmus lokaler. Ungdomstjänsterna anslöt sig till Nylands grupp för främjande av miljöfostran och miljömedvetenhet, det vill säga gruppen VÄLKE. Gruppens mål är att öka nätverkandet och informationsutbytet mellan miljöfostransaktörerna samt öka synligheten för miljöfostransarbetet i Nyland.

Energirådgivning för stadsbor

Intresset för energieffektivitetsfrågorna syntes i HRM:s utbildningar och evenemang om energi på HRM:s Klimatinfo, där över 400 helsingforsare deltog. Under året ordnades fyra utbildningar för energiexperter

inom husbolag (Taloyhtiön energiaeksperti), varav två genomfördes i samarbete med Helsingfors finska arbetarinstitutet. 54 nya energiexperter i Helsingfors utexaminerades från kurserna. Totalt omkring 700 personer deltog i Klimatinfos webinarier. Webinarierna fokuserade bland annat på uppvärmningslösningar för bostadsbolag och värmenätets skick. För dem som bor i småhus ordnades en kväll med el i småhus som tema. Dessutom fick nuvarande

disponenter och personer som studerar till disponent utbildning av Klimatinfos energiexperter.

HRM:s Klimatinfo besvarade 70 energifrågor inom rådgivningsdiskussionen per e-post eller telefon och gav energirådgivning även på plats vid regionala evenemang för invånare. På webbplatsen ilmastoinfo.hsy.fi (på finska) publicerades webbkursen Klimatträning på engelska och svenska.

Program och riktlinjer:

[Åtgärdsprogram för att minska nedskräpning](#)

[Helsingfors stads mål för miljöskydd 2040](#)

Miljörisker

Klimatförändringen har identifierats som ett betydande riskområde vid bedömningen av betydande risker inom stadskoncernen. I och med klimatförändringen ökar olika extrema väderfenomen och exceptionella vädersituationer och medför olika risker. Till exempel dagvattenöversvämningar, värmeböljor, torka, stormska-dor och förändringar i vinterförhållandena utgör ett betydande hot mot människor, byggnader och infrastruktur. Även risken för oljeolyckor i Östersjön är fortfarande stor.

Betydande risker för stadskoncernen bedöms per fullmäktigeperiod

Betydande risker för stadskoncernen bedöms per fullmäktigeperiod. Bedömning- en som gjordes senast 2022 identifierade misslyckandet med åtgärder för förebyg- gandet och anpassningen till klimatkrisen som en betydande risk. Tyngdpunkten i riskhanteringsåtgärderna ligger på anpass- ningen till klimatförändringen och speciellt på riskbaserad beredskap för extrema väderfenomen. I synnerhet förbereder vi oss på kraftigare och ökade störtregn samt på värmeböljor och intensivare värmeö- fenomen. Mer information om väder- och klimatrisker finns i avsnittet Anpassning till klimatförändringen i denna rapport.

Miljöriskerna hanteras inom sektorerna och affärsverken

Omkring hälften av stadens sektorer och affärsverk har definierat sina viktigaste klimat- och andra miljörisker. Inom social-, hälsovårds- och räddningssektorn minskas riskerna i anslutning till extrema väderfeno- men genom att göra upp beredskapsplaner och kontinuitetsplaner för exceptionella si- tuationer, såsom elavbrott och värmeböljor. Till exempel ökades antalet kylanläggningar som ska flyttas till servicehusen under sommarmånaderna som en tjänst som social-, hälsovårds- och räddningssektorn skaffat. Ökningen av fasta kylanläggningar fortsatte både genom byggprojekt och till befintliga lokaler i enlighet med sektorns prioriteringslista. Sektorn har i sitt nya pro-

gram för hållbar utveckling ställt upp mål och åtgärder i anslutning till anpassningen till klimatförändringen.

Inom stadsmiljösektorn har de viktigaste riskerna identifierats som en del av hel- hetsplanen för anpassningen till klimat- förändringen och olika processer har definierats för riskhanteringen. Kultur- och fritidssektorn förbereder sig på värme- böljor genom att öka mängden skuggiga områden till idrottsplatserna till exempel med hjälp av träd. Även ledningen och ab- sorberingen av dagvatten i idrottsområde- na har förbättrats. Man har försökt hantera andra miljörisker med hjälp av utbildningar i användning av utrustning och kemikalier.

Helsingfors stads affärsverket bygg- tjänsten Stara har identifierat riskerna med bränslen, kemikalier och extrema väderfenomen som de största klimat- och miljöriskerna. Stara bedömer bland annat aktivt hur de nya helelektriska produkterna lämpar sig för materielbehoven. Man har fäst uppmärksamhet vid bränsletankning på byggarbetsplatserna så att bränsle inte kommer ut i terrängen. Stara arbetar även målmedvetet för att förbättra kemi- kaliesäkerheten. I anslutning till extrema väderfenomen har Stara ökat bevakningen för att förhindra skador orsakade av torka och förberett sig på att röja stormska-dor i skogarna. Man förbereder sig på över- svämningar genom att förhindra översväm- ningsskador och reparerar vid behov spår av översvämningar med extra renhållning.

Risken för oljeolyckor har ökat

Östersjön är ett av världens livligast trafike- rade havsområden, och risken för oljeolyck- or är alltid närvarande. Efter att Ryssland inledde anfallskriget mot Ukraina har risken för oljeskador i Finska viken ökat betydligt på grund av den ryska skuggflottan. Detta förutsätter god beredskap att svara på eventuella miljöskador även i havsområdet. Helsingfors stads räddningsverk bekäm-

par olje- och kemikalieskador både på land och till havs. Räddningsverket förbereder sig för oljebekämpning också i händelse av eventuella storolyckor till havs. Genom oljebekämpningsplanen för räddningsverk- et (2021–2025) eftersträvar man stabilitet i beredskapen för oljebekämpning och en situation där Helsingfors räddningsverk upprätthåller en beredskap på hög nivå för alla oljebekämpningssituationer.

Oljeolyckor i Helsingfors åren 2020–2024

Oljeolyckor i Helsingfors	2020	2021	2022	2023	2024
I havs- eller insjöområden eller hamnar	50	68	47	49	54
I viktiga grundvattenområden	10	11	10	3	10
Någon annanstans	302	286	259	225	257
Sammanlagt	362	365	316	277	321

Miljöekonomi

Miljöbudgeten innefattar de intäkter, kostnader och investeringar som primärt görs för miljöskyddet. Uppgifterna nedan har presenterats för moderorganisationen, det vill säga sektorerna, affärsverken och ämbetsverken.

Miljökostnaderna, inklusive avskrivningarna, uppgick totalt till 96,8 miljoner euro (-0,8 % sedan 2023). Miljökostnaderna var 1,7 procent av stadens alla verksamhetsutgifter och 141 euro per invånare. De största kostnadsposterna var främjandet av klimat- och miljövänlig mobilitet (24 %) samt renhållning och avfallshantering i områdena (23,4 %).

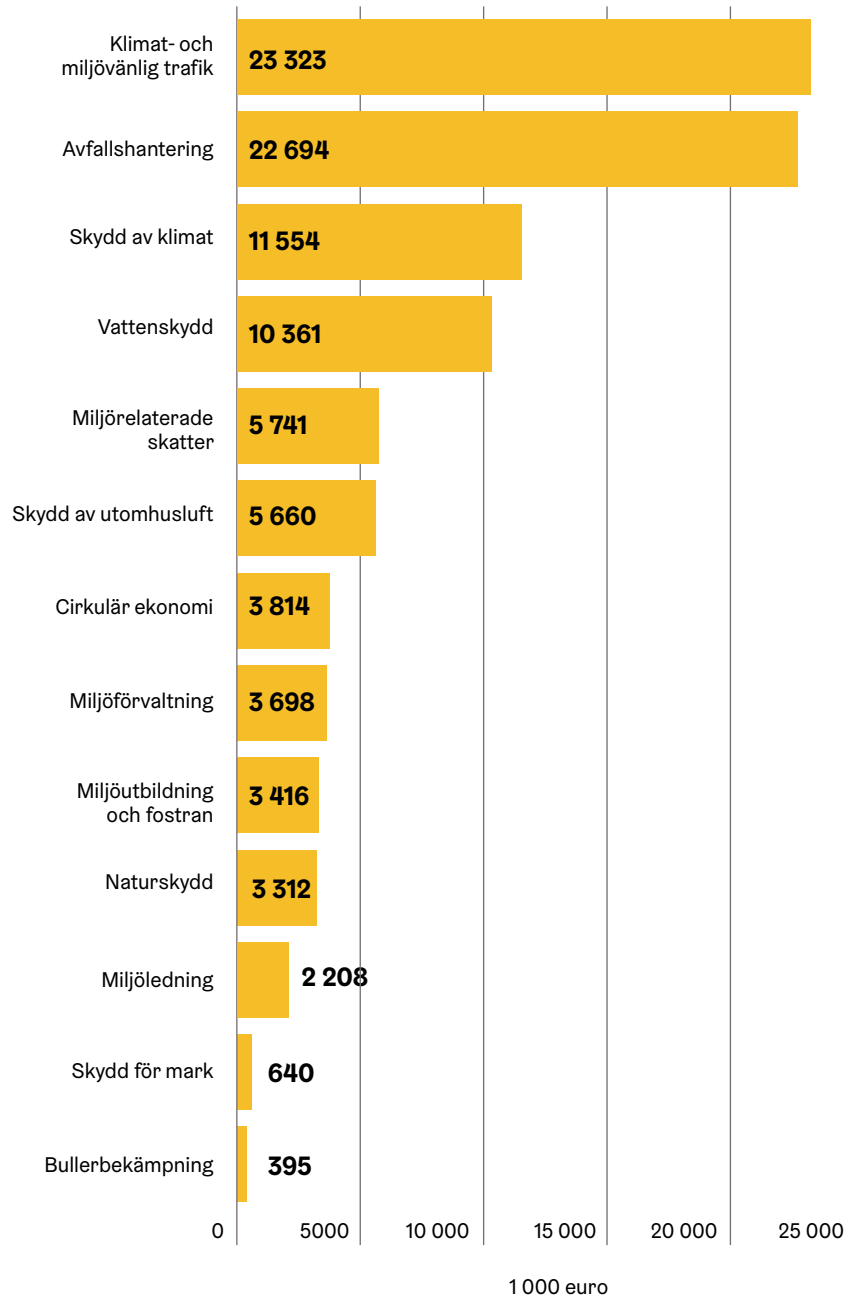
Miljöinvesteringarna uppgick till sammanlagt 96,9 miljoner euro, vilket utgjorde 12,9 procent av stadens samtliga investeringar i anläggningstillgångar och 142 euro per invånare. År 2024 minskade stadens miljöinvesteringar med 10 procent jämfört med året innan. De största investeringarna hörde ihop med klimat- och miljövänlig mobilitet (68,8 %), klimatskydd (11,3 %) och sanering av förorenade marker (11,1 %).

Miljöintäkterna uppgick till 5,7 miljoner euro (+64,6 % jämfört med 2023). Ökningen av miljöintäkterna förklaras i huvudsak av de SUP-avgifter som betalas till kommunerna. Företag som importerar eller

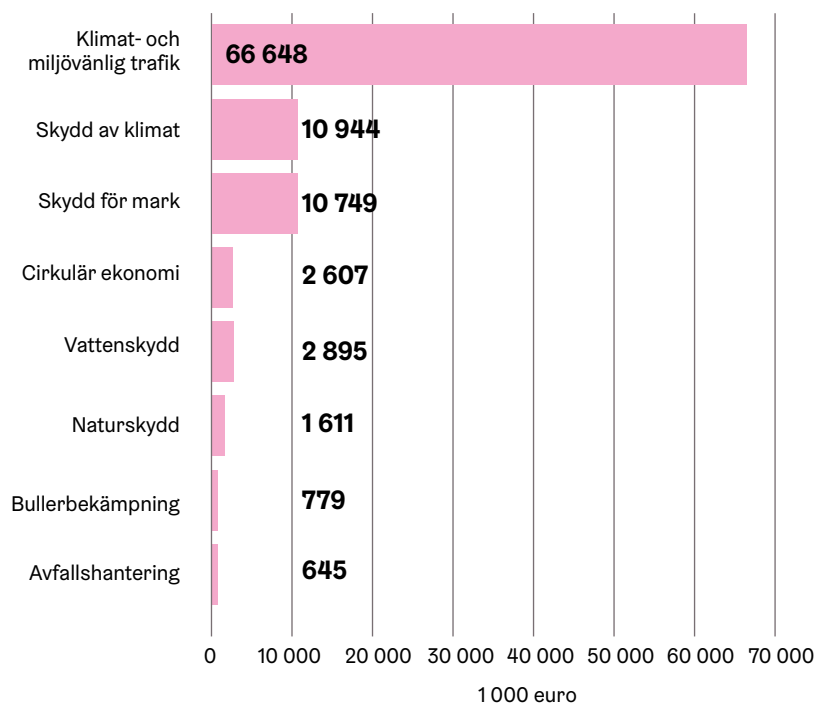
säljer förpackningar som innehåller plast är skyldiga att betala avgiften. SUP-avgifterna hänför sig till direktivet om engångsplast och ersätter kostnaderna för renhållning av allmänna kommunala områden. Miljöintäkterna stod för 0,5 procent av stadens alla verksamhetsintäkter och var 8 euro per invånare. De viktigaste intäkterna kom från flyttningssavgifterna för fordon vid gaturengöring (32,9 %) och avfallshantering (22,7 %).

Värdet på det miljöansvar som ingår i bokslutet var den 31 december 2024 totalt 22,4 miljoner euro. Ansvaret gällde beredskapen att sanera före detta soptippar och rengöra jordmånen.

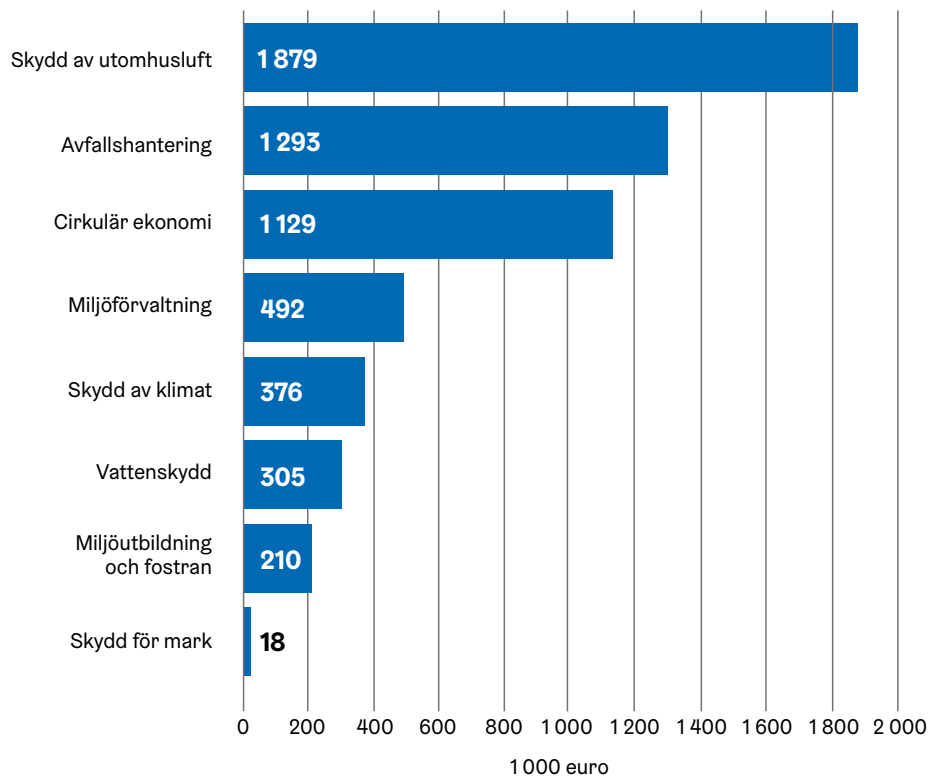
Miljökostnader

Miljöinvesteringar

Miljöintäkter

Miljöindikatorer

Tabellerna nedan visar indikatorerna för [Helsingfors stads mål för miljöskydd](#) och deras utvecklingstrend jämfört med föregående år.

Längre tidsperioder av miljöindikatorer finns i Helsingfors miljöstatistik stat.hel.fi/pxweb/sv/Ymparistotilasto/.

Miljöledning

Indikator	2023	2024	Förklaring
Andel sektorer, affärsverk och dottersammanslutningar med miljöcertifiering / som följer principerna för ett miljösystem / som genomför ett hållbarhetsprogram	53 %	53 %	Det har inte skett några förändringar i indikatorns utveckling
Antal grundutbildade ekostödpersoner / år	62 personer	152 personer	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Andel sektorer och affärsverk där miljöfrågor ingår i inskolningsprogrammet	-	70 %	Ny indikator

Skydd av biologisk mångfald

Indikator	2023	2024	Förklaring
Andel naturområden av den totala landarealen	39 %	-	Uppgifter finns ännu inte tillgängliga från 2024
Totalt antal skyddade områden och deras areal samt deras andel av landarealen	1 446,5 ha, 2 %	1 504,9 ha, 2,1 %	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Förändring av fågelbeståndet i den byggda miljön	-	-	Beräkningen av indikatorn är under utveckling

Skydd av mark och sanering av förorenad mark

Indikator	2023	2024	Förklaring
Antal beslut om sanering av förorenad mark	34 st.	43 st.	Ingen fastställd utvecklingstrend

Vattenskydd

Indikator	2023	2024	Förklaring
Andel av havsområdena utanför Helsingfors som är i gott skick	0 %	-	Indikatorn beräknas vart fjärde år
Andel av Helsingfors grundvattenområden som är i gott skick (tillgänglig vart fjärde år)	80 %	-	Indikatorn beräknas vart fjärde år
Andel av åarna och älvarna i Helsingfors som är i gott skick (tillgänglig vart fjärde år)	0 %	-	Indikatorn beräknas vart fjärde år
Andel återställda rinnande vattendrag	-	-	Inga uppgifter finns tillgängliga än så länge

Klimatförändring, bekämpning och anpassning

Indikator	2023	2024	Förklaring
Totala utsläpp av växthusgaser i Helsingforsområdet	1 953 kt CO ₂ -ekv.	1 632 kt CO ₂ -ekv.	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Utsläpp av växthusgaser per invånare i Helsingforsområdet	2,9 t CO ₂ -ekv.	2,4 t CO ₂ -ekv.	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Antal kolsänkor	-73,33 kt CO ₂ (2022)	-	Inga uppgifter finns tillgängliga från 2024
Trädkronornas täckning	29 %	-	Inga uppgifter finns tillgängliga från 2024
Andelen vattengenomträngliga områden/ytor av den totala landarealen i Helsingfors	64 % (2022)	-	Inga uppgifter finns tillgängliga från 2024

Luftvård

Indikator	2023	2024	Förklaring
Årsmedelvärde för kvävedioxid vid mätstationen på Mannerheimvägen (gränsvärde enligt EU-direktivet 40 µg/m³)	17,0 µg/m³	16,0 µg/m³	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Årsmedelvärde för kvävedioxid vid mätstationen på Backasgatan (gränsvärde enligt EU-direktivet 40 µg/m³)	21,0 µg/m³	18,0 µg/m³	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Antalet dagar när gränsvärdenivån för inandningsbara partiklar överstigs i Helsingfors på Mannerheimvägens mätstation (EU-direktivet: högst 35 dagar per år)	20 st./a	9 st./a	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Antalet dagar när gränsvärdenivån för inandningsbara partiklar överstigs i Helsingfors på Backasgatans mätstation (EU-direktivet: högst 35 dagar per år)	27 st./a	15 st./a	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Årligt medelvärde för inandningsbara partiklar (PM ₁₀) på mätstationen i Berghäll	9,07 µg/m³	8,9 µg/m³	Indikatorn har utvecklats mot det bättre

Bullerbekämpning

Indikator	2023	2024	Förklaring
Antal invånare som exponeras för buller från vägtrafik (över 55 dB LAeq7-22)	256 541 (2022)	-	Uppgifter tillgängliga vart femte år
Andel invånare i närheten av evenemangsområden som upplever buller från utomhuskonserter som mycket eller extremt störande	14 % (2022)	-	Uppgifter tillgängliga vart femte år

Främjande av ansvarsfulla upphandlingar*

Indikator	2023	2024	Förklaring
Procentandel av upphandlingarna (st.) med fastställda miljökriterier	70 %	70 %	Det har inte skett några förändringar i indikatorns utveckling

*Uppföljningsuppgifter om konsumtionen av kött- och mjölkprodukter finns i avsnittet Upphandlingar i den här rapporten.

Främjande av cirkulär ekonomi och delningsekonomi

Indikator	2023	2024	Förklaring
Procentandel av byggprojektplanerna med mål för cirkulär ekonomi	-	-	Beräkningen av indikatorn är under utveckling
Mängden jordmassor som återvinns	790 000 t/a	297 728 t/a	Indikatorn har utvecklats mot det sämre
Mängden matsvinn i skolornas och daghemmens måltidstjänster (Palvelukeskus Helsinkis måltidstjänster)	72,18 g/ätare (2021)	60,86 g/ätare	Indikatorn har utvecklats mot det bättre

Främjande av miljömedvetenhet och miljöansvar

Indikator	2023	2024	Förklaring
Antal deltagare i Stora Räntans natur- och miljöskola samt guidade naturvandringar	7 371 personer	6 112 personer	Indikatorn har utvecklats mot det sämre
Antal företag som finns på servicekartan och som erbjuder tjänster inom cirkulär ekonomi	64 st.	238 st.	Indikatorn har utvecklats mot det bättre

Andra miljöindikatorer:

Trafik

Indikator	2023	2024	Förklaring
Andel hållbara trafikformer (cykling, gång, kollektivtrafik, övriga)	80 %	78 %	Indikatorn har utvecklats mot det sämre
Växthusgasutsläpp från trafiken i Helsingfors	528 kt CO ₂ -ekv.	544 kt CO ₂ -ekv.	Indikatorn har utvecklats mot det sämre
Andel helt eldrivna bilar i personbilsbeståndet	6,7 %	9,3 %	Indikatorn har utvecklats mot det bättre

Energi

Indikator	2023	2024	Förklaring
Energiförbrukning per invånare i Helsingforsområdet	19 871 kWh	21 218 kWh	Indikatorn har utvecklats mot det sämre
Energisparande i stadens egna funktioner (offentliga byggnader, fordon, gatubelysning) (GWh och inbesparing i förhållande till målet, KETS 2017–2025)	38,5 GWh, 63 % av målet	55,1 GWh, 90 % av målet	Indikatorn har utvecklats mot det bättre
Energisparande i bostadsbyggnader ägda av staden (GWh och inbesparing i förhållande till målet, VAETS 2017–2025)	39,1 GWh, 70 % av målet	43,4 GWh, 78 % av målet	Indikatorn har utvecklats mot det bättre

Helsingfors stads miljörapport 2024

Utgivare

Helsingfors stad, stadsmiljösektorn

Bilder

My Helsinki-materialbank och Helsingfors stads materialbank

pärm	Ninni West
sida 5	Sakari Röyskö
sidor 7, 63, 66, 81, 83	Jussi Hellsten
sida 13	Camilla Bloom
sida 17	Matti Pyykkö
sidor 21, 71	Raisa Ranta
sidor 23, 37, 38, 51	Maija Astikainen
sida 25	Aki Rask
sida 30	Janne Hirvonen
sida 45	Suomen Ilmakuva Oy
sida 46	Mika Ruusunen
sidor 56, 61	Vesa Laitinen
sida 65	Juha Valkeajoki; Sherpa
sida 73	Karun Verma
sida 77	Veera Laanti

Layout och förverkligande

Mainostoimisto KMG Turku

Tryckeri

Grano Oy

Helsingfors stad · Miljörapport 2024
Helsingfors stads centralförvaltnings publikationer 2025:18
ISBN 978-952-386-588-4 (häftad)
ISBN 978-952-386-589-1 (pdf)
ISSN-L 2242-4504
ISSN 2242-4504 (tryckt)
ISSN 2323-8135 (på nätet)

The logo for Helsingfors, featuring the word "Helsingfors" in white, bold, sans-serif font, enclosed within a white, stylized speech bubble or bracket shape. The background is a solid blue color.

Helsingfors

Helsingfors stad
Stadsmiljösektorn

Verkstadsgatan 8
00580 Helsingfors
PB 58231
00099 Helsingfors stad

www.hel.fi/sv